

DNB Livsforsikring
Et selskap i DNB-konsernet

Årsrapport 2019

DNB

Innhold

---

3   ÅRSBERETNING

6   ÅRSREGNSKAP

11   OVERORDNET

- 11 RESULTATREGNSKAP
- 13 BALANSE
- 15 OPPSTILLING AV ENDRINGER I EGENKAPITAL
- 16 KONTANTSTRØMOPPSTILLING
- 17 AVKASTNING

18   GENERELLE NOTER

- 18 NOTE 1 REGNSKAPSPRINSIPPER
- 26 NOTE 2 VIKTIGE REGNSKAPSESTIMATER OG SKJØNNS-
MESSIGE VURDERINGER
- 27 NOTE 3 SAMMENSLÅING AV BALANSEPOSTER

28   RESULTATREGNSKAPET

- 28 NOTE 4 BRANSJEFORDELT RESULTATREGNSKAP
OG RESULTATANALYSE
- 32 NOTE 5 FLYTTING
- 32 NOTE 6 NYTEGNET PREMIE
- 33 NOTE 7 NETTO INNTEKTER FRA INVESTERINGER
- 35 NOTE 8 SPESIFIKASJON FORSIKRINGSRELATERTE
DRIFTSKOSTNADER
- 35 NOTE 9 ANTALL ANSATTE/ÅRSVERK
- 36 NOTE 10 PENSJONSFORPLIKTELSER OG -KOSTNADER
- 40 NOTE 11 SKATTEKOSTNAD

42   BALANSE - EIENDELER

- 42 NOTE 12 KLASSIFIKASJON AV FINANSIELLE INSTRUMENTER
- 46 NOTE 13 FINANSIELLE INSTRUMENTER TIL VIRKELIG VERDI
- 48 NOTE 14 VIRKELIG VERDI AV FINANSIELLE EIENDELER TIL
AMORTISERT KOST
- 49 NOTE 15 INVESTERINGSEIENDOM
- 51 NOTE 16 AKSJER I DATTERSELSKAPER, FELLES-
KONTROLLERTE FORETAK OG TILKNYTTETE
SELSKAPER
- 54 NOTE 17 INVESTERINGER SOM HOLDES TIL FORFALL
- 56 NOTE 18 AKSJER, ANDELER OG GRUNNFONDSBEVIS TIL
VIRKELIG VERDI OVER RESULTATET
- 60 NOTE 19 OBLIGASJONER, SERTIFIKATER OG RENTEFOND
TIL VIRKELIG VERDI
- 62 NOTE 20 UTLÅN OG FORDRINGER
- 65 NOTE 21 UTESTÅENDE DERIVATKONTRAKTER, NOMINELLE
BELØP OG MARKEDSVERDIER
- 65 NOTE 22 ANDRE FINANSIELLE EIENDELER
- 66 NOTE 23 EIENDELER I LIVSFORSIKRING MED
INVESTERINGSVALG
- 67 NOTE 24 KONTANTER OG KONTANTEKVIVALENTER
- 68 NOTE 25 IMMATERIELLE EIENDELER OG ANDRE EIENDELER

70   BALANSE - GJELD

- 70 NOTE 26 FORSIKRINGSFORPLIKTELSER
- 71 NOTE 27 ENDRINGER I FORSIKRINGSFORPLIKTELSER
- 72 NOTE 28 ANSVARLIG LÅNEKAPITAL

73   OPPLYSNINGER OM RISIKO

- 73 NOTE 29 RISIKOFORHOLD
- 75 NOTE 30 FORSIKRINGSRISIKO
- 79 NOTE 31 KAPITAL OG KAPITALKRAV
- 81 NOTE 32 RENTEFØLSOMHET
- 82 NOTE 33 KVANTIFISERING AV FINANSIELLE DERIVATER
- 83 NOTE 34 VALUTAPOSISJONER
- 83 NOTE 35 LIKVIDITETSRISIKO
- 84 NOTE 36 KREDITTRISIKO

87   ØVRIGE OPPLYSNINGER

- 87 NOTE 37 GODTGJØRELSE OG LIGNENDE
- 91 NOTE 38 NÆRSTÅENDE PARTER
- 92 NOTE 39 ANNET ANSVAR OG FORPLIKTELSER
- 92 NOTE 40 SIKKERHETSSTILLELSER

93   BERETNING

96   DEFINISJONER

Årsberetning for 2019

DNB Livsforsikring AS (DNB Liv) oppnådde et resultat før skatt for 2019 på 1 842 millioner kroner, en økning på 179 millioner fra året før. Resultat etter skatt ble 1 462 millioner kroner. Gjennom gode resultater som har bidratt til økt bufferkapital har selskapet styrket soliditeten gjennom 2019. Solvensmargin i henhold til Solvens II er 169 prosent uten overgangsregler og 202 prosent med overgangsregler. God soliditet gir grunnlag for et utbytte på 1,3 milliarder kroner som er maksimalt utbytte som kan gis innenfor årets resultat etter skatt.

Verdijustert og bokført avkastning i kollektivporteføljen var henholdsvis 5,9 og 3,9 prosent. Avkastningen for de 4 standard innskuddspensjonsprofilene DNB Pensjonsprofil 30, DNB Pensjonsprofil 50, DNB Pensjonsprofil 80, DNB Pensjonsprofil 100 var henholdsvis 12,8 prosent, 17,9 prosent, 25,6 prosent og 30,5 prosent.

DNB Liv hadde en forvaltningskapital på 338,9 milliarder kroner per 31. desember 2019, en økning på 23,8 milliarder fra 2018. Kundemidler til forvaltning innenfor innskuddspensjon og pensjonskapitalbevis økte med 30 prosent til 86,9 milliarder kroner. Garanterte pensjonsforpliktelser ble redusert med 1,2 milliarder kroner.

VIRKSOMHETEN

DNB Liv er et 100 prosent eiet datterselskap av DNB ASA og har sitt hovedkontor i Bergen. Selskapet skal være den foretrukne leverandøren av livsforsikring og pensjonssparing i Norge. Virksomheten skal levere konkurransedyktig avkastning til kunder og eier, samt oppnå lønnsom vekst på kapitallette spare- og livsforsikringsprodukter.

KUNDEVERDI

DNB Liv skaper verdier for våre kunder på en rekke ulike områder, både gjennom kundefrådgiving og kundebehandling, men også gjennom finansielle ytelser knyttet til risikodekninger og pensjon. I 2019 utbetalte vi til sammen 13 milliarder kroner til mer enn 220.000 kunder.

Produkter med garantert avkastning utgjør størstedelen av selskapets premiereserve. I 2019 leverte DNB Liv avkastning til kundene på 1,1 milliarder kroner ut over garantien på 6,2 milliarder. I tillegg har vi bygget 4 milliarder kroner i kundebuffer.

For kunder med investeringsvalg er en rekke produkter og forvaltere tilgjengelig. Avkastningen på innskuddspensjon var i 2019 meget god og DNB Liv oppnådde den beste avkastningen

blant våre konkurrenter. Samlet avkastning økte pensjonskapitalen til våre innskuddspensjonskunder med om lag 13 milliarder kroner.

SAMFUNNSANSVAR

Som et av Norges største pensjons- og forsikringselskaper har DNB Liv en viktig samfunnsrolle. Som arbeidsgiver, investor, bærer av forsikringsrisiko og tilrettelegger av pensjons- og forsikringsutbetalinger skal DNB Liv skape verdier til beste for samfunnet og legge grunnlaget for videre vekst. Hvordan disse verdiene skapes, er det som utgjør kjernen av DNB Livs samfunnsansvar. Vi er overbevist om at bedrifter som opprettholder sin konkurransekraft, og dermed lykkes i framtiden, er de som tar ansvar for å gjøre samfunnet bedre, og som vurderer både risiko og muligheter i et langsiktig perspektiv.

Vi arbeider kontinuerlig med å utvikle vårt samfunnsansvar i vår forretningsstrategi, vår daglige drift, våre investeringer og i forhold til våre konkurrenter. Dette er særlig knyttet til menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter og sosiale forhold, det ytre miljø og bekjempelse av korrupsjon. DNB Liv sin strategi knyttet til ansvarlige og bærekraftige investeringer fremkommer av eget avsnitt i årsberetningen.

SALG OG MARKEDSANDELER

Ved utgangen av 2019 hadde DNB Liv i overkant av 1,2 millioner personkunder med individuelle og kollektive avtaler. Selskapet hadde omtrent 28 000 avtaler med bedrifter.

Markedsandelen for innskuddspensjon, inkludert pensjonskapitalbevis er 29,0 prosent i 2019 mot 28,7 prosent i 2018.

I personkundemarkedet tilbyr DNB konsernet i hovedsak fondsbaserte spareprodukter uten forsikringselement. Garanterte produkter tilbys i begrenset utstrekning og primært i tilknytning til pensjonsløsninger for ledende ansatte hos våre bedriftskunder. Utviklingen for personforsikringsprodukter

er tilfredsstillende med en vekst i bestandspremie på om lag 10 prosent. Porteføljen av personforsikringsprodukter er solgt til Fremtind Forsikring AS med virkning fra og med januar 2020.

Ved utgangen av 2019 var 22 prosent av kundefondene innenfor aktive kollektive tjenstepensjonsordninger ytelsesbaserte og 78 prosent innskuddsbaserte. Tilsvarende tall i 2018 var henholdsvis 27 prosent og 73 prosent. Omdanning fra ytelsespensjon til innskuddspensjon, og satsing på fremtidige pensjonsprodukter, reflekteres i kundefondene. Omdanning resulterte i at fondsmidler tilknyttet kollektive fripoliser økte med 2,2 milliarder kroner.

Premieveksten i 2019 for innskuddspensjon var på 6 prosent fra 11 341 millioner kroner i 2018 til 12 061 millioner i 2019.

Selskapet opplever økende konkurranse og flyttebalansen er svakt negativ. Resultater fra salgsaktiviteter gjennom 2019 vil i stor utstrekning først skje i 2020.

FINANSFORVALTNING

Til tross for at året ble preget av politisk uro, svak global vekst og skuffende resultatutvikling i børnoterte selskaper, ble avkastningen i aksjemarkedene meget sterk.

Verdien av aksjene på Oslo Børs endte i løpet av året opp 17 prosent, mens globale aksjer målt ved verdensindeksen steg hele 27 prosent. Fremvoksende markeder steg med 18 prosent.

Lange norske renter var året sett under ett relativt uendret. De korte rentene steg imidlertid noe og 3 måneders NIBOR var opp 59 basispunkter. Internasjonalt kom de korte rentene en god del ned i USA hvor sentralbanken Fed kuttet renten tre ganger. Europeiske renter har holdt seg lave som følge av pengepolitiske tiltak fra den europeiske sentralbanken. Gjennom året falt amerikanske 10 års swaprenter med 81 basispunkter til 1,90 prosent mens de europeiske falt med 60 basispunkter til 0,21 prosent.

Utviklingen i eiendomsmarkedet har vært bra også i 2019. Dette gjelder særlig for kontoreiendommer med sentral beliggenhet der markedsleiene øker betydelig som følge av god etterspørsel og relativt lav nybygging. For handelseiendommer er bildet mer nyansert grunnet presset lønnsomhet i varehandelen. DNB Liv sine eiendommer, som utgjør 12,8 prosent av kollektivporteføljen, ga en avkastning på 7,0 prosent i 2019. DNB Livs eiendomsportefølje ga i 2019 en direkteavkastning på 1 017 millioner kroner, som utgjør 4,2 prosent. Verdiendring og effekt av valuta utgjorde 704 millioner kroner, tilsvarende 2,8 prosent. Investeringseiendommer inklusive andeler i eiendomsfond og deleide eiendomsinvesteringer utgjør totalt 26 631 millioner kroner.

Innskuddspensjon er organisert i risikograderte spareprofiler. DNB Liv tilbyr i utgangspunktet standardprofiler for innskuddspensjon med ulik aksjeandel; DNB Pensjonsprofil 30, 50, 80 og 100. Avkastningen i de ulike profilene var henholdsvis 12,8 prosent, 17,9 prosent, 25,6 prosent og 30,5 prosent. DNB sine pensjonsprofiler hadde den beste avkastningen sammenlignet med våre konkurrenter i 2019. Avkastning ut over markedsavkastningen for våre pensjonsprofiler var fra 2,3 prosent (profil 30) til hele 6,1 prosent (profil 100).

I kollektivporteføljen endte den bokførte finansavkastningen på 3,9 prosent, mens den verdivjusterte finansavkastningen endte på 5,9 prosent. Gjennomsnittlig rentegaranti utgjorde 3,0 prosent.

DNB Liv har hatt en konservativ innretning av kollektivporteføljen i 2019 og en vesentlig del av DNB Livs balanse er plassert i aktiva som sikrer god, stabil og forutsigbar avkastning. 34,6 prosent av porteføljen er investert i holde til forfallobligasjoner som ga 4,3 prosent avkastning i 2019. Obligasjoner til virkelig verdi, som utgjør 13,8 prosent av porteføljen, ga en avkastning på 5,0 prosent. Avkastningen på norske og utenlandske obligasjoner var henholdsvis 2,6 prosent og 8,6 prosent. Aksjer utgjør 13,1 prosent av porteføljen og ga en avkastning på 24,7 prosent. For norske aksjer ble avkastningen 20,2 prosent. Dette var 1,2 prosentpoeng høyere enn referanseindeksen. For utenlandske aksjer ble avkastningen 25,9 prosent målt i lokal valuta, som er 0,3 prosentpoeng høyere enn referanseindeksen. Pengemarked, som utgjør 11,1 prosent, ga en avkastning på 1,9 prosent som er 0,7 prosentpoeng bedre enn referanseindeksen. Utlån og fordringer, som utgjør 14,3 prosent, ga en avkastning på 2,9 prosent.

Avkastningen på selskapskapitalen ble 2,7 prosent. DNB Livs selskapsportefølje er konservativt innrettet med en pengemarkedsandel på 73,2 prosent.

Kundemidler knyttet til produkter med investeringsvalg fordeler seg med 55,8 prosent på aksje- og kombinasjonsfond, 42,8 prosent på obligasjons- og pengemarkedsfond og 1,4 prosent på bankinnskudd.

RISIKOFORHOLD

God risikostyring er i DNB et strategisk virkemiddel for å øke verdiskapingen. Risiko deles inn i seks hovedkategorier som er gjenstand for særlig måling og styring: markeds-, kreditt-, forsikrings-, operasjonell, likviditets- og forretningsrisiko. Risikojustert lønnsomhet følges opp på både produkt- og kundenivå.

Risikostyring av DNB Liv utgjør en integrert del av DNB-konsernets risikostyring og inngår i konsernets rammeverk for risikoappetitt. DNB Livs dominerende risiko er markedsrisiko, som er knyttet

til selskapets evne til å innfri kundens rentegaranti på kort og lang sikt. Markedsrisiko omfatter både finansielle eiendeler og renterisiko knyttet til forsikringsmessige avsetninger. Markedsrisiko i livselskapet er omfattet av konsernets samlede måling av markedsrisiko gjennom totalrisikomodellen.

Styret i DNB Liv fastsetter årlige rammer for risiko i kapitalforvaltningen og for forsikringsvirksomheten, i tillegg til rammeverket for risikoappetitt. Rammene for markedsrisiko sikrer tilstrekkelig diversifisering, lav konsentrasjonsrisiko mot en enkelt utsteder og særskilte rammer for derivater. For forsikringsrisiko er det utarbeidet et program for reassurans, prinsipper for prisfastsettelse og maksimale forsikringssummer. Oppfølging av operasjonell risiko og forretningsrisiko er en integrert del av risikostyring i DNB. Enheten Risikostyring 2. linje og compliance i DNB Liv overvåker og følger opp rammer og retningslinjer.

Ved beregning av solvensmargin etter Solvens II benytter selskapet overgangsregelverket for verdsettelse av forsikringstekniske avsetninger. Overgangsreglene gir anledning til å fase inn markedsverdivurdering av forpliktelser lineært over en periode på 16 år frem til 1. januar 2032. Regelverket innebærer at i overgangsperioden verdsettes forpliktelser til bokført verdi som gradvis blir erstattet med verdsettelse basert på markedsverdibaserte prinsipper i samsvar med Solvens II – regelverket. Effekten av overgangsreglene er betydelig ved lavt rentenivå og avtar i takt med stigende renter. Overgangsreglene kompenserer for lavt rentenivå og beskytter mot kapitaleffekter av ytterligere rentenedgang.

Foruten kvantitative kapitalkrav, inneholder Solvens II også kvalitative krav til virksomhets- og risikostyring og utvidede

krav til ekstern rapportering. Sentralt i dette er selskapets og styrets egenvurdering av risiko (ORSA) som også gjennomgås av Finanstilsynet. I løpet av 2. kvartal 2020 blir detaljer knyttet til solvensposisjon og risikoforhold meddelt markedet gjennom egen rapport betegnet som Rapport om solvens og finansiell stilling.

DNB Liv gjennomfører kvartalsvis en tilstrekkelighetstest etter IFRS 4 fase 1, der avsetningene vurderes til virkelig verdi og ikke etter meldt beregningsgrunnlag for diskonteringsrente og biometriske forutsetninger. Tilstrekkelighetstesten er gjennomført per 31. desember 2019 med positive marginer.

FISJON ETT-ÅRIGE PERSONRISIKOPRODUKTER

Høsten 2018 ble det besluttet å gjennomføre en fisjon for personrisikoporteføljen. Fisjonen er et ledd i en større transaksjon hvor skadeforsikringsvirksomheten tilhørende henholdsvis DNB-konsernet og Sparebank 1-konsernet (SB 1) slås sammen til ett felles selskap. Finanstilsynet har nå godkjent fisjonen og 1. januar 2020 ble DNB Livs personrisikoportefølge relatert til personmarkedet overført til Fremtind Forsikring AS (Fremtind). Personrisikoprodukter som tilbys i bedriftskundesegmentet overføres ikke og skal fortsatt tilbys av DNB Liv. Den regnskapsmessige gevinsten fra fisjon av personrisikoporteføljen vil bli regnskapsført i 1. kvartal 2020. På gjennomføringstidspunktet (1. kvartal 2020) vil personrisikoprodukter fisjoneres ut av selskapet og aksjekapitalen nedsettes i henhold til virkelig verdi av DNB Liv i forhold til verdi av personrisikoporteføljen.

DNB Liv har inngått en avtale med Fremtind om drift og forvaltning av utfisjonert portefølje inntil produktene er konvertert inn i Fremtind sine fagsystemer.

Årsregnskap

DNB Livs resultat før skatt ble 1 842 millioner kroner. Resultatført skattekostnad utgjorde 380 millioner kroner og resultat etter skatt ble således 1 462 millioner. DNB Livs konsernregnskap viste et resultat før skatt på 1 857 millioner kroner. Skattekostnaden utgjorde 680 millioner kroner og resultat etter skatt ble 1 177 millioner. Totale honorarinntekter økte med 44 millioner kroner til 2 122 millioner. Samtidig ble selskapets driftskostnader redusert med 8 millioner til 916 millioner kroner. Risikoresultatet til eier økte fra 265 millioner kroner i 2018 til 290 millioner.

Ulike kunder har ulike rentegarantier, og tilleggsavsetninger er individuelle. I 2019 dekket ikke den bokførte avkastningen rentegarantien for fripoliser med høy garanti og det ble benyttet 150 millioner kroner fra tilleggsavsetninger for å dekke inn dette. Samtidig ble det bygget 313 millioner kroner i nye tilleggsavsetninger, hvorav 172 millioner for fripoliser, 112 millioner for produkter i gammel individualportefølje, og 29 millioner for øvrige produkter med rentegaranti.

Styret bekrefter at regnskapet er avlagt under forutsetning om fortsatt drift.

PREMIEINNTEKTER

DNB Livs samlede premieinntekter utgjorde 17 913 millioner kroner (17 021)¹⁾, en økning på 5 prosent fra året før.

Premieinntekter for produkter med investeringsvalg utgjorde 12 756 millioner kroner (12 077), en økning på 6 prosent fra året før. Av dette utgjorde premieinntekter for innskuddspensjon 12 061 millioner kroner (11 341), en økning på 6 prosent fra året før. Premieinntekter for individuelle produkter med investeringsvalg utgjorde 695 millioner kroner (736), en reduksjon på 6 prosent fra året før.

Premieinntekter for bedriftsprodukter ble 15 778 millioner kroner (14 930), en økning på 6 prosent fra året før. For bedriftsprodukter med rentegaranti ble premieinntektene 2 858 millioner kroner (2 990), en nedgang på 4 prosent fra 2018.

Premieinntekter for individuelle produkter utgjorde 2 134 millioner kroner (2 091), en økning på 2 prosent. For individuelle produkter med rentegaranti ble premieinntektene 1 440 millioner kroner (1 355), en økning på 6 prosent fra året før.

Forfalte årlige premier og engangspremier for garanterte produkter ble 4 859 millioner kroner (4 634). Samlede forfalte årlige premier og engangspremier utgjorde 14 807 millioner kroner (13 386).

RESULTAT SELSKAP

<i>Beløp i millioner kroner</i>	2019	2018
Renteresultat	2 114	1 241
Avsatt til/bruk av tilleggsavsetninger	(162)	27
Administrasjonsresultat	610	543
Risikoresultat	433	395
Fortjeneste risiko- og rentegaranti	204	233
Resultat til fordeling	3 197	2 440
Kundetildeling	(1 355)	(777)
Resultat før skatt	1 842	1 663
Skatt	(380)	(94)
Årsresultat	1 462	1 569

SKATT

Årets skattekostnad ble 380 millioner kroner for DNB Liv og 680 millioner kroner for DNB Liv konsern. Selskapets skattesats er 25 prosent. Den effektive skattesatsen ble hhv. 21 prosent for DNB Liv og 37 prosent for DNB Liv konsern. Lav effektiv skattesats for selskapet skyldes fritaksmetodeinntekter for selskapsporteføljen. Høy effektiv skattesats for konsernet skyldes endring i utsatt skatt knyttet til eiendomsporteføljen.

Ved lov av 20. desember 2018 vedtok Stortinget nye skatteregler, med tilhørende overgangsregler, for livsforsikrings- og pensjonsforetak med virkning for 2018. Det er fortsatt usikkerhet knyttet til tolkning av overgangsreglene. Forventede overgangseffekter som vil kunne gi vesentlige skattefordeler ble ikke fullt ut regnskapsført per 31. desember 2018. Vurderinger fra årsregnskapet 2018 er opprettholdt.

BALANSE

Forvaltningskapitalen per 31. desember 2019 ble 338 885 millioner kroner (315 114), en økning på 8 prosent. Forvaltningskapitalen i kollektivporteføljen utgjorde 206 883 millioner kroner (205 295), selskapsporteføljen 31 638 millioner (31 420) og investeringsvalgporteføljen 98 943 millioner (77 241).

¹⁾ Tall i parentes gjelder tilsvarende i 2018

SOLIDITET

Soliditetskapitalen, som beskytter kundenes premiereserve, består av kursreguleringsfond, merverdier i holde til forfall-obligasjoner, tilleggsavsetninger, ansvarlig lån og egenkapital, herunder risikoutjevningfond. De ulike elementene i soliditetskapitalen har forskjellige forutsetninger og tidshorisont for anvendelse, og kan i gitte tilfeller benyttes for å oppfylle avkastningsgarantien overfor kundene. Soliditetskapitalens sammensetning er derfor viktig i vurderingen av selskapets risikosituasjon. Soliditetskapitalen i DNB Liv per 31. desember 2019 var 48 114 millioner kroner (44 686).

Soliditetskapitalens sammensetning og utvikling i løpet av 2019 var som følger:

Beløp i millioner kroner	31.12.19	31.12.18
Kursreguleringsfond	5 557	1 457
Merverdier holde til forfall-obligasjoner	5 266	5 879
Tilleggsavsetninger	7 083	7 209
Egenkapital	23 208	23 142
Ansvarlig lån	7 000	7 000
Sum soliditetskapital	48 114	44 686

SOLVENSPOSISJON

31. desember 2019 var selskapets solvensmargin 202 prosent hensyntatt foreslått utbytte. Solvenskapitalen utgjorde 32 050 millioner kroner mot et solvenskapitalkrav på 15 905 millioner. Overgangsregelverket for verdsettelse av forsikringstekniske avsetninger skal utfases med 1/16 årlig i perioden 1. januar 2017 til 1. januar 2032. Utfasing av overgangsregelverket med nye 1/16 ble innregnet i solvensposisjon per 1. januar 2019 og gjennomføres neste gang per 1. januar 2020. Solvensmargin per 1. januar 2020 gitt 4/16 utfasing av overgangsregelverket er 199 prosent. Uten overgangsregelverket var solvensmarginen 169 prosent per 31. desember 2019 hvor solvenskapitalen er 27 122 millioner kroner og kapitalkravet 16 012 millioner. Foreslått utbytte til DNB ASA på 1 337 millioner kroner er hensyntatt i beregninger over. Utbytte har redusert solvensmarginen med 8 prosentpoeng. Ytterligere detaljer knyttet til solvensposisjon fremkommer av note 31.

MEDARBEIDERE

For DNB Liv er det viktig å tiltrekke, utvikle og beholde dyktige medarbeidere. Selskapet hadde 327 ansatte (310) per 31. desember 2019. Antall årsverk utgjorde 315 (303). Antall vikarårsverk var ved utgangen av året 8.

ARBEIDSMILJØ

Sykefraværet i DNB Liv var 4,6 prosent i 2019 (4,7). Det ble ikke registrert alvorlige skader eller ulykker i 2019. DNB Liv har fokus på enkeltmedarbeidere som har vært sykemeldt over lengre tid. Ved å følge opp sykemeldte, kommer flere medarbeidere tilbake i jobb med tilpassede arbeidsforhold. DNB Liv har høy aktivitet på helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet (HMS). HMS rapporteres parallelt med den øvrige internkontroll. DNB Liv er en Inkluderende Arbeidslivsbedrift og er sertifisert som Miljøfyrtårnbedrift. Ledelsen har jevnlig møter med tillitsvalgte i selskapet.

LIKESTILLING OG MANGFOLD

DNB vedtok våren 2019 et internt mål om kjønnsbalanse (40/60) i lederstillinger på alle nivå uavhengig av kjønn. Det er en tilnærmet lik fordeling mellom kvinnelige og mannlige ansatte i DNB Liv. Av ledere med personalansvar er 40 prosent kvinner. Ledelsen i DNB Liv består av 3 kvinner og 5 menn. Gjennom flere år har DNB Liv arbeidet systematisk med å øke andelen kvinner i ledende stillinger, blant annet gjennom økt kvinnedeltakelse i lederutviklingsprogrammer.

Kvalitet, mangfold og likebehandling i utvelgesprosesser skal sikres gjennom konsernets retningslinjer for rekruttering. Lokale regulatoriske krav må etterleves, og diskriminering tolereres ikke i rekrutteringsprosessene i DNB.

Strategisk og målrettet arbeid med likestilling og mangfold har de siste årene gitt resultater, men det er fortsatt forskjeller mellom ulike områder i selskapet. I 2020 vil vi sammen med DNB fortsette arbeidet langs de linjene vi har jobbet etter i 2019. I årsberetningen til DNB er det redegjort mer for utførte og planlagt aktiviteter.

ANSVARLIGE OG BÆREKRAFTIGE INVESTERINGER

DNB Liv er blant de ledende i det norske markedet når det gjelder ansvarlige investeringer og har lang erfaring fra dette området. Kapitalforvaltningen i DNB Liv er underlagt DNB sin konsernretningslinje for ansvarlige investeringer.

Retningslinjene skal sikre at DNB Liv ikke medvirker til krenkelse av menneske- og arbeidstakerrettigheter, korrupsjon, alvorlig miljøskade, barnearbeid eller andre handlinger som kan oppfattes som uetiske. DNB Liv skal ikke investere i selskaper som bryter mot anerkjente internasjonale prinsipper. DNB Liv skal heller ikke investere i selskaper som er involvert i produksjon av tobakk, pornografi, antipersonell landminer, klasevåpen, eller i selskaper som har utvikling og produksjon av sentrale

komponenter til masseødeleggelsesvåpen (kjernevåpen eller atomvåpen, biologiske våpen og kjemiske våpen) som en andel av sin virksomhet. Selskaper som får 30 prosent eller mer av sine inntekter fra utvinning av oljesand, samt gruveselskaper og kraftprodusenter som får 30 prosent eller mer av sine inntekter fra, eller baserer sin virksomhet på, termisk kull, kan bli ekskludert fra investeringsuniverset. Det legges vekt på fremoverskuende vurderinger av selskapene, herunder eventuelle planer som vil redusere inntekts- eller virksomhetsandelen knyttet til oljesand eller termisk kull og/eller øke inntekts- eller virksomhetsandelen knyttet til fornybare energikilder.

Retningslinjer for ansvarlige investeringer gjelder også for eksterne leverandører av kapitalforvaltning og verdipapirfond som tilbys kundene i DNB Liv. Ved utgangen av 2019 var 179 selskaper ekskludert som følge av brudd på retningslinjene.

I tillegg utøves aktiv eierskapspolitikk hvor det gjennomføres en dialog for å påvirke selskaper til å følge anerkjente internasjonale prinsipper i forkant av en mulig eksklusjon. DNB Liv utøver også stemmeretten gjennom aktiv eierstyring og stemmer for viktige saker i generalforsamlinger gjennom fullmakt til DNB Asset Management som står for den operative forvaltningen av majoriteten av DNB Liv sine investeringer.

Integrering av miljø, sosiale og styringsmessige faktorer i forvaltningen

Hensynet til miljø, sosiale og styringsmessige faktorer (ESG-faktorer) har lenge vært en integrert del av kapitalforvaltningen i DNB Liv. For investeringer i fond er hvordan ESG integreres i forvaltningen og investeringsbeslutning en viktig del av den totale forvalterevalueringen, både ved investeringsbeslutning og i videre oppfølging.

For å videreutvikle arbeidet med bærekraftige investeringer, og for å støtte opp under DNB konsernets ambisjoner innen samfunnsansvar, har DNB Liv som kapitaleier, innarbeidet en kapitalforvaltningsstrategi som skal redusere karbonintensiteten i porteføljene, og bidra med ytterligere investeringer for bærekraftig vekst.

Redusere karbonintensiteten med 40 prosent innen 2030

Fra 2020 vil DNB Liv måle karbonintensiteten i porteføljen. Karbonintensiteten beregner et selskaps karbonutslipp relativt til salgsinntekten, vektet sammen etter porteføljevekt. En porteføljes karbonintensitet sier noe om porteføljens eksponering mot karbonintensive selskaper, og kan da ses på som et mål på en porteføljes eksponering mot potensielle klimarelaterte risikoer.

For å bidra til å oppfylle målene i Paris-avtalen om å begrense global oppvarming til under 2 grader, og jobbe mot å begrense

den til 1,5 grader, har DNB Liv satt som mål å redusere karbonintensiteten med 40 prosent innen utgangen av 2030. Per i dag har vi tilgjengelig data på aksjeporteføljen, og ønsker i fremtiden også å få rapporteringsdekning på obligasjonsporteføljene. Målingene leveres fra MSCI, og det rapporteres tall på mellom 91 prosent – 100 prosent av selskapene DNB Liv har investert i gjennom aksjemarkedet.

En reduksjon kan oppnås gjennom at selskapene reduserer sin karbonintensitet, eller at fondsforvaltere kan tilpasse sine porteføljer. Økt fokus fra DNB Liv på å evaluere hvordan aktiv eierskap utøves og hvordan klimarisiko integreres som en faktor i forvaltningen vil kunne bidra til å redusere karbonintensiteten i aksjeporteføljene. Dersom målsatt reduksjon ikke oppnås kan midler re-allokeres mellom fond med ulik karbonintensitet.

Videre arbeides det kontinuerlig med å ta i bruk nye metoder og verktøy for å måle klimarisiko i porteføljene i forskjellige klimascenarioer, og DNB Liv ønsker å følge den generelle utviklingen på dette området etter hvert som nye metoder utvikles og forbedres.

DNB Livs portefølje er særlig utsatt for klimarisiko (overgangsrisiko) gjennom eksponering mot olje- og gasssektoren, og næringer innenfor blant annet transport og eiendom på grunn av usikkerhet om klimapolitiske tiltak, reprising av eiendeler tilknyttet karbonintensive virksomheter og overgang til ny klimarelevant teknologi.

Allottering av kapital til investering i bærekraftig vekst

For å bidra til at det allokeres ytterligere kapital til investering i bærekraftig vekst opprettes det en ramme for infrastrukturinvesteringer på 4 milliarder kroner i kollektivporteføljen, hvor det settes et spesifikt krav om at 70 prosent skal være investert innen grønn infrastruktur og fornybar energi. Innenfor definisjonen faller tiltak som reduserer klimagassutslipp, samt energirelaterte aktiviteter som bidrar til overgangen til en lavutslippøkonomi. Om lag halve rammen er per årsslutt 2019 kommitert i to infrastrukturfond.

DNB Liv har også investert i mikrofinansinstitusjoner i flere år gjennom Nordic Microfinance Initiative (NMI). NMI har som mål å bidra til sosial vekst og fremgang ved å gi fattige mennesker i utviklingsland tilgang til finansielle tjenester, noe de i all hovedsak er avskåret fra i dag.

Tematisk pensjonsprofil innen ansvarlige og bærekraftige investeringer

Også innen innskuddspensjon legges det til rette for allottering av kapital for bærekraftig vekst ved at man arbeider med å utvikle en tematisk pensjonsprofil med ekstra vekt på ansvarlig

og bærekraftige investeringer som skal tilbys innskuddspensjonskundene.

BREEAM-sertifisering av eiendomsinvesteringer

DNB Liv sine direkteide eiendommer er forvaltet av DNB Næringseiendom som har hatt et kontinuerlig fokus på energi og miljøtiltak over tid. Ved å hente ut potensialet i eksisterende bygg, uten å bygge nytt, er energiforbruket kuttet med om lag 40 prosent siden 2008. I tillegg til energieffektivisering har de jobbet med effektutjevningssprosjekter, avfallshåndtering, reduksjon i vannbruk, smartere ombygging og utnyttelse av lokaler og fokus på gjenbruk. Dette har spart store kostnader for leietakere, og samtidig økt komforten og standarden i byggene.

KUNDETILFREDSHET

Kundesenteret DNB Liv gjennomfører hendelsesbaserte kundeundersøkelser både for bedrifts- og privatkunder. Den hendelsesbaserte kundeundersøkelsen viser en snittscore i 2019 på 5,5 på en skala fra 1 til 6. Selskapet er tilfreds med at det opprettholdes en god kundetilfredshet.

STYRE OG LEDELSE

Styret består av styreleder Håkon Elvekrok Hansen, nestleder Ottar Ertzeid, Klara-Lise Aasen, Espen Klitzing og Bjørn Erik Næss. Ansattvalgt styremedlem er Britt Sæle. Svein Eirik Nygaard var ansattvalgt observatør.

Ledelsen har i 2019 bestått av administrerende direktør Anders Skjævestad, finansdirektør Truls Tollefsen, Chief Risk Officer Bjørn Atle Haugen, leder for Kundebetjening Barbro Knudsen, leder for Kundeoppgjør Marita Kørre Grande, leder for Personkunder Produkt Tor-Atle Jensen, leder for Bedriftskunder Produkt Ørjan Støldal Isaksen og leder for Forretningsutvikling Lise Gjeraker.

RAMMEBETINGELSER FOR LIVSFORSIKRING

Vesentlige deler av rammebetingelsene for norske livsforsikringsselskaper har de siste årene vært til vurdering. Det pågår fortsatt prosesser knyttet til vurdering av produktregelverket for garanterte pensjonsprodukter. Forskrifter for Egen pensjonskonto er under utarbeidelse.

Produktregelverket

DNB Liv har sammen med livsforsikringsbransjen over en lengre periode argumentert for at produktregelverket for fripoliser og andre garanterte pensjonsprodukter bør endres. Endrede rammebetingelser for disse produktene kan bidra til en bedre forvaltning av pensjonsmidlene og derigjennom pensjoner som blir høyere enn garanterte ytelser. Nye produktregler som har dette som formål er nå til vurdering og Finansdepartementet sendte forslag til nytt regelverk på høring 6. januar 2020. DNB Liv støtter i hovedsak endringer som er foreslått selv om regel-

verket kunne vært mer kraftfullt på enkelte områder. Som en del av høringen er det foreslått at muligheten til å bokføre holde til forfall obligasjoner til amortisert kost bortfaller. DNB Liv ser ikke at dette er til kundenes beste og mener forslaget må reverseres. Styret mener at endringer i regelverket for garanterte produkter må implementeres så raskt som mulig. Et mer attraktivt og mindre kapitalkrevende fripoliseprodukt kombinert med noe høyere rente kan på sikt bidra til konkurranse om fripoliser, som er det dominerende pensjonsproduktet for privatkunder.

Egen pensjonskonto

Dagens tjenestepensjonsmarked er uoversiktlig med komplekse regler. Dette gjør det vanskelig, spesielt for arbeidstakere, å forstå og holde rede på tjenestepensjonsrettighetene. DNB Liv mener pensjon må gjøres enklere, noe det legges til rette for gjennom Egen pensjonskonto. Egen pensjonskonto følger arbeidstakeren i den yrkesaktive perioden hvor det gis mulighet for å samle pensjonskapitalbevis utstedt fra innskuddspensjonsordninger og aktive innskuddspensjonsordninger på en konto. Lov om Egen pensjonskonto ble vedtatt i 2019 og forskrifter skal vedtas i løpet av første halvår 2020. Regelverket ventes satt i kraft per 1. januar 2021. DNB er godt rustet til å møte økt konkurranse som Egen pensjonskonto vil medføre. Foruten produktmessige tilpasninger er selskapet i ferd med å utvikle betjeningskonsepter som gjør Egen pensjonskonto lett tilgjengelig og forståelig for våre kunder.

FREMTIDSUTSIKTER

Det er for de kommende årene ventet laber global vekst, men uten noen hard landing for de store økonomiene. Konjunkturoppgangen i USA har nå vart i ti år. Gjennom denne perioden har finansielle ubalanser bygget seg opp. I både rike og fremvoksende økonomier har jakten etter avkastning fått investorer til å ta høyere kreditt- og løpetidsrisiko. Dette har presset rentene ned og aksjemarkedet opp. Privat og offentlig gjeld, som allerede var høy før krisen, har steget videre.

Etter et drøyt tiår med aggressive tiltak for å få opp vekst og inflasjon er det lite igjen av den pengepolitiske ammunisjonen i de fleste rike landene. Flere land har negativ rente og store beløp er brukt av sentralbankene til å kjøpe statlige og private verdipapirer for å stimulere økonomien ved å holde lange renter lave.

Om inflasjonen skulle ta seg opp noe over målet, har de store sentralbankene signalisert at dette ikke vil utløse et behov for innstramning, gitt den lange perioden med inflasjon under målet vi har bak oss. Dette tilsier at sentralbankene kommer til å holde rentene lave de kommende årene og at de finansielle ubalansene kan komme til å bygge seg opp, heller enn å avta. Etter et kraftig, men midlertidig løft i investeringene på norsk sokkel, peker pilene nå nedover for norsk vekst. Nye normaler er i ferd med å etablere seg og veksten i fastlandsøkonomien

fremover ser ut til å bli noe under 2 prosent. Utsiktene for den økonomiske veksten og inflasjonen i årene fremover er moderat nok til at Norges Bank ikke vil ha behov for å stramme til. En fortsatt svak krone vil gi sentralbanken anledning til å opprettholde den høye rentedifferansen mot utlandet.

En vesentlig del av selskapets vekst de kommende årene vil komme innenfor innskuddspensjonssegmentet realisert gjennom Egen pensjonskonto. DNB har gjennom god distribusjonskraft i alle kundesegmenter store muligheter for å ta del i markedsveksten. DNB Liv har derfor fokus på å videreutvikle et tett og integrert samarbeid om pensjon på tvers av aktuelle forretningsområder i DNB. I 2020 vektlegges spesielt å utvikle gode betjeningskonsepter slik at DNB styrker sin markedskraft gjennom innføring av Egen pensjonskonto med virkning fra 2021.

I 2020 vil omdanning og avvikling av ytelsespensjonsavtaler fortsette. Basert på beslutninger hos kunder og egne estimater forventer vi en omdanning i perioden 2020–2022 som medfører fripoliseutstedelse på 5–6 milliarder kroner. Dette stiller krav til organisasjonen gjennom ytterligere effektivisering av verdikjedene knyttet til ytelsespensjon. Selskapet har tatt nødvendige grep som sikrer at denne omstillingen gjennomføres på en kontrollert måte.

DNB har inngått en avtale med Sparebank 1 om etablering av et felles eid skadeselskap (Fremtind Forsikring AS). Ettårige personrisikoprodukter i personmarkedsområdet som tilhørte DNB Liv ble overført til det nye selskapet per 1. januar 2020. Porteføljen av personrisikoprodukter er av begrenset omfang og erstatningsavsetninger som ble overført til Fremtind utgjorde 1 043 millioner kroner. Resultatdannelse og solvensmargin

påvirkes ikke vesentlig som følge av transaksjon.

DNB Liv har som ambisjon på nytt å tilby spareprodukter med begrensede finansielle garantier, samt investeringsvalgprodukter med forsikringsdekninger til privatmarkedet.

Ved utløpet av 2019 tilfredsstiller selskapet kapitalkravet etter Solvens II både med og uten overgangsregler med god margin. Overgangsreglene bidrar i tillegg til å beskytte solvenskapitalen ved en eventuell rentenedgang. Som følge av at kapital-situasjonen i selskapet er god har styret foreslått et utbytte for 2019 på 1 337 millioner kroner av resultat etter skatt på 1 462 millioner. Etter en lengre periode med kapitaloppbygging er 2019 tredje året på rad hvor selskapet avgir utbytte. Styrets ambisjon fremover er fortsatt å posisjonere selskapet for utbetaling av utbytte.

UTDELING OG DISPONERINGER

Styret foreslår at årets resultat på 1 462 millioner kroner disponeres som følger:

Til fond for urealiserte gevinster	6
Til risikoutjevningfond	114
Til annen egenkapital	1 341
Sum	1 462

DNB Liv foreslår å dele ut utbytte til DNB ASA på 1 337 millioner kroner. Utbytte vil bli regnskapsført i DNB Liv i 2020 og avsetning for utbytte inngår således ikke i selskapets balanse per 31. desember 2019.

Oslo 2. mars 2020

Håkon Elvekrok Hansen
Styreleder

Ottar Ertzeid
Nestleder

Espen Klitzing

Bjørn Erik Næss

Britt Sæle

Klara-Lise Aasen

Anders Skjævestad
Administrerende direktør

Resultatregnskap 2019

DNB Livsforsikring konsern

DNB Livsforsikring AS

2018	2019	Note	Beløp i millioner kroner	Note	2019	2018
TEKNISK REGNSKAP						
13 766	15 131		Forfalte premier, brutto		15 131	13 766
(380)	(324)		- Avgitte gjenforsikringspremier		(324)	(380)
3 636	3 106	5	Overføring av premiereserve og pensjonskapital mv. fra andre forsikringsforetak/pensjonskasser	5	3 106	3 636
17 021	17 913	4	Premieinntekter for egen regning	4	17 913	17 021
2	2		Inntekter fra investeringer i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak		1 622	1 281
5 913	5 229		Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler		5 198	5 693
702	841		Netto driftsinntekt fra eiendom		0	0
(1 530)	4 875		Verdiendringer på investeringer		4 201	(1 887)
50	921		Realisert gevinst og tap på investeringer		847	50
5 137	11 868	4,7	Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen	4,7	11 868	5 137
86	86		Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler		86	86
(3 736)	14 625		Verdiendringer på investeringer		14 625	(3 736)
18	24		Realisert gevinst og tap på investeringer		24	18
(3 632)	14 735	4,7	Netto inntekter fra investeringer i investeringsvalgporteføljen	4,7	14 735	(3 632)
22	131	4	Andre forsikringsrelaterte inntekter	4	131	22
(14 061)	(13 756)		Utbetalte erstatninger		(13 756)	(14 061)
(14 382)	(14 173)		Utbetalte erstatninger, brutto		(14 173)	(14 382)
322	417		- Gjenforsikringsandel av utbetalte erstatninger		417	322
(3 975)	(3 690)	5	Overføring av premiereserve og pensjonskapital mv. til andre forsikringsforetak/pensjonskasser	5	(3 690)	(3 975)
(18 036)	(17 446)	4	Erstatninger	4	(17 446)	(18 036)
2 927	2 709		Endring i premiereserve mv.		2 709	2 927
2 927	2 709		Endring i premiereserve mv., brutto		2 709	2 927
106	(89)		Endring i tilleggsavsetninger		(89)	106
1 805	(4 100)		Endring i kursreguleringsfond		(4 100)	1 805
(21)	(15)		Endring i premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv.		(15)	(21)
(25)	(47)		Endring i tekniske avsetninger for skadeforsikringsvirksomheten		(47)	(25)
(25)	(47)		Til (fra) tekniske avsetninger for skadeforsikringsvirksomheten		(47)	(25)
22	14	5	Overføring av tilleggsavsetninger fra andre forsikringsforetak/pensjonskasser	5	14	22
4 814	(1 528)	4	Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse - kontraktsfastsatte forpliktelser	4	(1 528)	4 814
(2 167)	(21 762)		Endring i pensjonskapital mv.		(21 762)	(2 167)
(2 167)	(21 762)	4	Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse - særskilt investeringsportefølje	4	(21 762)	(2 167)
(547)	(859)		Overskudd på avkastningsresultatet		(859)	(547)
(94)	(100)		Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene		(100)	(94)
(136)	(397)		Annen tilordning av overskudd		(397)	(136)
(777)	(1 355)	4	Midler tilordnet forsikringskontraktene - kontraktsfastsatte forpliktelser	4	(1 355)	(777)
(1 275)	(1 265)	4,8,10,25	Forsikringsrelaterte driftskostnader	4,8,10,25	(1 265)	(1 275)
(25)	(70)	4	Andre forsikringsrelaterte kostnader	4	(70)	(25)
1 081	1 219	4	Resultat av teknisk regnskap	4	1 219	1 081

Resultatregnskap 2019 forts.

DNB Livsforsikring konsern

DNB Livsforsikring AS

2018	2019	Note	Beløp i millioner kroner	Note	2019	2018
			IKKE-TEKNISK REGNSKAP			
41	72		Inntekter fra investeringer i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak		54	31
682	684		Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler		691	682
67	(694)		Verdiendringer på investeringer		(697)	67
(3)	887		Realiserte gevinster og tap på investeringer		887	(3)
787	949	7	Netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen	7	934	777
14	13		Andre inntekter		13	14
(210)	(323)		Forvaltningskostnader og andre kostnader knyttet til selskapsporteføljen		(323)	(210)
591	638		Resultat av ikke-teknisk regnskap		623	582
1 672	1 857		Resultat før skattekostnad		1 842	1 663
477	(680)	11	Skattekostnader	11	(380)	(94)
2 150	1 177		Resultat før andre inntekter og kostnader		1 462	1 569
(7)	5		Estimatendringer knyttet til ytelsesbaserte pensjonsordninger		5	(7)
2	(1)		Skatt på andre inntekter og kostnader som ikke blir omklassifisert til resultatet		(1)	2
2 144	1 181		TOTALRESULTAT		1 466	1 563

Balanse 2019

DNB Livsforsikring konsern

DNB Livsforsikring AS

31.12.18	31.12.19	Note	Beløp i millioner kroner	Note	31.12.19	31.12.18
EIENDELER I SELSKAPSPORTEFØLJEN						
10	5	25	Immaterielle eiendeler	25	5	10
<i>Datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak</i>						
0	0	16	Aksjer og andeler i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	16	307	70
0	0		Fordringer på og verdipapirer utstedt av datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak		499	0
<i>Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost</i>						
2 167	3 991	17	Investeringer som holdes til forfall	17	3 991	2 167
1 824	2 439	20	Utlån og fordringer	20	2 439	1 824
<i>Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi</i>						
1 326	883	18	Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	18	352	1 326
26 010	24 020	19	Rentebærende verdipapirer	19	24 020	26 010
1	3	20	Utlån og fordringer	20	3	1
0	8	21	Finansielle derivater	21	8	0
21	19	22	Andre finansielle eiendeler	22	19	21
31 350	31 362		Investeringer i selskapsporteføljen		31 638	31 420
79	437		Fordringer		237	67
915	973	10,11,25	Andre eiendeler	10,11,25	818	791
49	144		Forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		144	49
32 403	32 921		Sum eiendeler i selskapsporteføljen		32 841	32 337
EIENDELER I KUNDEPORTEFØLJENE						
<i>Bygninger og andre faste eiendommer</i>						
16 844	22 299	15	Investeringseiendommer	15	26	33
<i>Datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak</i>						
4 554	4 457	16	Aksjer og andeler i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	16	26 407	18 630
0	0		Fordringer på og verdipapirer utstedt av datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak		573	2 924
<i>Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost</i>						
76 334	71 509	17	Investeringer som holdes til forfall	17	71 509	76 334
33 210	29 453	20	Utlån og fordringer	20	29 453	33 210
<i>Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi</i>						
18 938	17 303	18	Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	18	17 303	18 938
51 386	58 891	19	Rentebærende verdipapirer	19	58 891	51 386
2 941	1 569	20	Utlån og fordringer	20	1 569	2 941
29	584	21	Finansielle derivater	21	584	29
1 699	1 508	22	Andre finansielle eiendeler	22	567	869
205 936	207 573		Investeringer i kollektivporteføljen		206 883	205 295
241	219		Gjenforsikringsandel av forsikringsforpliktelser i kollektivporteføljen		219	241
<i>Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi</i>						
41 362	55 250		Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)		55 250	41 362
34 317	42 301		Rentebærende verdipapirer		42 301	34 317
1 562	1 392		Utlån og fordringer		1 392	1 562
77 241	98 943	23	Investeringer i investeringsvalgporteføljen	23	98 943	77 241
283 419	306 735		Sum eiendeler i kundeporteføljene		306 045	282 778
315 822	339 656		Sum eiendeler		338 885	315 114

Balanse 2019 forts.

DNB Livsforsikring konsern

DNB Livsforsikring AS

31.12.18	31.12.19	Note	Beløp i millioner kroner	Note	31.12.19	31.12.18
EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSE						
<i>Selskapskapital</i>						
1 750	1 750		Aksjekapital/eiendelskapital/garantifond		1 750	1 750
6 016	6 016		Overkurs		6 016	6 016
7 766	7 766		Sum innskutt egenkapital		7 766	7 766
768	55		Fond for urealiserte gevinster		55	768
601	715		Risikoutjevningfond		715	601
13 941	14 319		Annen opptjent egenkapital		14 671	14 007
15 309	15 090		Sum opptjent egenkapital		15 442	15 376
7 000	7 000	28,35	Ansvarlig lånekapital mv.	28,35	7 000	7 000
Forsikringsforpliktelser - kontraktsfaste forpliktelser						
194 741	193 496		Premiereserve mv.		193 496	194 741
7 209	7 083		Tilleggsavsetninger		7 083	7 209
1 457	5 557		Kursreguleringsfond		5 557	1 457
828	652		Premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv.		652	828
51	96		Andre tekniske avsetninger for skadeforsikringsvirksomheten		96	51
204 286	206 884	26,27, 30,35	Sum forsikringsforpliktelser - kontraktsfaste forpliktelser	26,27, 30,35	206 884	204 286
Forsikringsforpliktelser - særskilt investeringsportefølje						
76 560	98 363		Pensjonskapital mv.		98 363	76 560
682	580		Premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv.		580	682
77 241	98 943	26,27, 30,35	Sum forsikringsforpliktelser - særskilt investeringsportefølje	26,27, 30,35	98 943	77 241
1 412	1 880	3,10,11,35	Avsetning for forpliktelser	3,10,11,35	1 442	1 029
2 606	1 940	3,21,35	Forpliktelser	3,21,35	1 170	1 925
0	0	3,35	Forpliktelser til datterselskap og tilknyttede selskap	3,35	86	291
201	153	3,35	Påløpte kostnader og mottatte, ikke opptjente inntekter	3,35	153	201
315 822	339 656		Sum egenkapital og forpliktelser		338 885	315 114

Oslo 2. mars 2020

Håkon E. Hansen
Styreleder

Ottar Ertzeid
Nestleder

Espen Klitzing

Bjørn Erik Næss

Britt Sæle

Klara-Lise Aasen

Anders Skjævestad
Administrerende direktør

Oppstilling av endringer i egenkapital

DNB Livsforsikring AS

Beløp i millioner kroner	Innskutt egenkapital		Opptjent egenkapital				
	Aksjekapital	Overkurs	Aktuarielle gevinster og tap	Fond for urealiserte gevinster	Risiko-utjevningss fond	Annen egenkapital	Sum egenkapital
Balanse per 31. desember 2017	1 750	6 016	(15)	688	516	15 623	24 578
Utbetalt utbytte	0	0	0	0	0	(1 500)	(1 500)
Tilleggsutbytte	0	0	0	0	0	(1 500)	(1 500)
Resultat før andre inntekter og kostnader	0	0	0	79	85	1 405	1 569
Årets utvidede resultat	0	0	(5)	0	0	0	(5)
Totalt resultat for perioden	0	0	(5)	79	85	(1 595)	(1 437)
Balanse per 31. desember 2018	1 750	6 016	(21)	768	601	14 028	23 142
Utbetalt utbytte	0	0	0	0	0	(1 400)	(1 400)
Flytting fra fond til annen EK	0	0	0	(719)	0	719	0
Resultat før andre inntekter og kostnader	0	0	0	6	114	1 341	1 462
Årets utvidede resultat	0	0	4	0	0	0	4
Totalt resultat for perioden	0	0	4	(712)	114	660	66
Balanse per 31. desember 2019	1 750	6 016	(16)	55	715	14 688	23 208

DNB Livsforsikring konsern

Beløp i millioner kroner	Innskutt egenkapital		Opptjent egenkapital				
	Aksjekapital	Overkurs	Aktuarielle gevinster og tap	Fond for urealiserte gevinster	Risiko-utjevningss fond	Annen egenkapital	Sum egenkapital
Balanse per 31. desember 2017	1 750	6 016	(22)	688	516	14 983	23 931
Utbetalt utbytte	0	0	0	0	0	(1 500)	(1 500)
Tilleggsutbytte	0	0	0	0	0	(1 500)	(1 500)
Resultat før andre inntekter og kostnader	0	0	0	79	85	1 986	2 150
Årets utvidede resultat	0	0	(6)	0	0	0	(6)
Totalt resultat for perioden	0	0	(6)	79	85	(1 014)	(856)
Balanse per 31. desember 2018	1 750	6 016	(27)	768	601	13 969	23 075
Utbetalt utbytte	0	0	0	0	0	(1 400)	(1 400)
Flytting fra fond til annen EK	0	0	0	(719)	0	719	0
Resultat før andre inntekter og kostnader	0	0	0	6	114	1 056	1 177
Årets utvidede resultat	0	0	4	0	0	0	4
Totalt resultat for perioden	0	0	4	(712)	114	375	(219)
Balanse per 31. desember 2019	1 750	6 016	(24)	55	715	14 343	22 856

Innskutt egenkapital består av aksjekapital og overkursfond, totalt 7 766 millioner kroner.

Opptjent egenkapital består av aktuarielle gevinster og tap, fond for urealiserte gevinster, risikoutjevningssfond og annen egenkapital, totalt 15 442 millioner kroner for DNB Liv og 15 090 millioner kroner for DNB Liv konsernet.

Av annen opptjent egenkapital er 4 millioner kroner avsatt til garantiordningen for skadeforsikring.

Antall aksjer er 64 827 288, med pålydende 27 kroner per aksje. Selskapet er 100 prosent eid av DNB ASA. Alle aksjer gir lik stemmerett.

Generalforsamlingen vedtok i 2019 en fisjon som vil medføre en reduksjon i aksjekapitalen med 109 millioner kroner.

Fisjonen gjennomføres med virkningstidspunkt 1. januar 2020, og aksjekapitalnedsettelsen er således ikke bokført i regnskapet for 2019.

Kontantstrømoppstilling

DNB Livsforsikring konsern			DNB Livsforsikring AS	
31.12.18	31.12.19	Beløp i millioner kroner	31.12.19	31.12.18
		Kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		
12 489	14 446	Netto innbetalt til premier/premiefond	14 446	12 489
(405)	(625)	Netto inn-/utbetalinger ved flytting	(625)	(405)
7 194	8 274	Netto innbetalinger fra investeringer	7 481	6 420
6 569	3 995	Netto Innbetalinger fra livsforsikring med investeringsvalg	3 995	6 569
(13 811)	(13 523)	Utbetalte erstatninger	(13 523)	(13 811)
(1 071)	(1 649)	Utbetaling til drift	(1 649)	(1 071)
16	5	Betalte skatter	5	16
10 981	10 923	A=Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	10 131	10 207
		Kontantstrøm fra investeringsaktivitetene		
1 107	(797)	Netto investert i aksjer og andeler	(797)	1 107
1 754	3 656	Netto investert i obligasjoner	3 656	1 754
(127)	3 910	Netto investert i utlån	3 910	(127)
(13 054)	(11 373)	Netto investert i investeringsavtaler	(11 373)	(13 054)
(334)	(4 939)	Netto investert i eiendommer	0	0
184	(381)	Netto investert i andre finansielle eiendeler	(4 589)	638
6	0	Netto investert i immaterielle eiendeler	0	6
(10 464)	(9 925)	B=Netto kontantstrøm fra investeringsplasseringene	(9 193)	(9 676)
		Kontantstrøm fra finansieringsaktivitetene		
1 500	0	Betalt ansvarlig lån	0	1 500
(2 810)	(1 400)	Betalt utbytte/konsernbidrag	(1 400)	(2 810)
760	671	Endring i annen finansiering	671	760
(550)	(729)	C=Kontantstrøm fra finansieringsaktivitetene	(729)	(550)
(32)	269	Netto likviditetsendring (A+B+C)	208	(18)
3 306	3 274	Likviditetsbeholdning per 01.01	2 959	2 977
3 274	3 542	Likviditetsbeholdning per 31.12.	3 167	2 959

Avkastning

	2019		2018		2017		2016		2015	
	Bokført avkastning	Verdi-justert avkastning	Bokført avkastning	Verdi-justert avkastning	Bokført avkastning	Verdi-justert avkastning	Bokført avkastning	Verdi-justert avkastning	Bokført avkastning	Verdi-justert avkastning
Kollektivporteføljen totalt	3,9 %	5,9 %	3,5 %	2,5 %	4,6 %	4,9 %	4,3 %	4,3 %	5,1 %	4,7 %
<i>Underporteføljer</i>										
Ytelsespensjon Bedrifts- marked	3,4 %	5,6 %	2,7 %	1,8 %	4,4 %	4,8 %				
Ytelsespensjon Bedriftsmarked - Forsiktig							3,6 %	3,5 %	4,8 %	4,6 %
Ytelsespensjon Bedriftsmarked - Moderat							4,3 %	4,1 %	4,7 %	4,5 %
Offentlig									5,3 %	3,5 %
Garantiprodukter Personmarked	4,8 %	6,9 %	2,9 %	1,5 %	4,7 %	5,4 %	3,5 %	4,3 %	4,8 %	4,3 %
Fripoliser I	3,7 %	5,9 %	3,8 %	2,8 %	4,0 %	4,4 %	4,1 %	3,9 %	4,5 %	4,3 %
Fripoliser II	3,5 %	5,7 %	3,4 %	2,5 %	5,5 %	5,3 %	4,6 %	4,5 %	5,5 %	5,3 %
Fripoliser III	3,7 %	5,9 %								
Risikopensjon tilknyttet Innskuddspensjon	3,1 %	4,4 %	2,6 %	1,9 %	3,1 %	3,5 %	3,3 %	3,1 %	4,7 %	4,1 %
Risikoprodukter	3,0 %	4,1 %	2,9 %	2,8 %	3,0 %	3,0 %	2,5 %	3,0 %	3,1 %	2,8 %
Individuelle produkter - Gammel overskuddsmodell	5,7 %	6,6 %	3,6 %	2,5 %	5,0 %	5,7 %	4,3 %	4,6 %	5,3 %	4,3 %

	2019	2018	2017	2016	2015
--	------	------	------	------	------

Investeringsvalgporteføljen totalt	18,9 %	(4,8 %)	11,3 %	7,7 %	3,4 %
---	---------------	----------------	---------------	--------------	--------------

Pensjonsprofiler

DNB Pensjonsprofil 30	12,8 %	(2,2 %)	8,0 %	6,8 %	1,7 %
DNB Pensjonsprofil 50	17,9 %	(4,0 %)	10,9 %	8,6 %	2,4 %
DNB Pensjonsprofil 80	25,6 %	(6,7 %)	15,1 %	11,2 %	3,2 %
DNB Pensjonsprofil 100	30,5 %	(8,4 %)	17,8 %	12,6 %	3,8 %

	2019	2018	2017	2016	2015
--	------	------	------	------	------

Selskapsportefølje	2,7 %	2,3 %	3,2 %	2,4 %	2,6 %
---------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Noter

Note 1 - Regnskapsprinsipper

1. SELSKAPSFORMLING

DNB Liv er et 100 prosent eiet datterselskap av DNB ASA. Konsernregnskapet for 2019 ble godkjent av styret 2. mars 2020. DNB Liv konsernet tilbyr livsforsikring og pensjonssparing i Norge. Selskapets hovedkontor befinner seg i Bergen med besøksadresse Solheimsgaten 7c. DNB ASAs hovedkontor har besøksadresse Dronning Eufemias gate 30, Oslo. Konsernregnskapene publiseres på nettsiden www.dnb.no.

2. GRUNNLAG FOR UTARBEIDELSE AV REGNSKAPET

Regnskapet for DNB Liv er avlagt i samsvar med regnskapsloven av 1998, forskrift om årsregnskap for livsforsikringsforetak og god regnskapsskikk i Norge.

Regnskapet består av konsernregnskapet for DNB Liv konsern og selskapsregnskap for DNB Liv. Regnskapet er basert på historisk kostprinsipp med unntak av finansielle eiendeler og forpliktelser vurdert til virkelig verdi over resultatet, herunder også investeringseiendommer. Konsernregnskapet er presentert i norske kroner. Om ikke annet er angitt, avrundes verdiene til nærmeste million.

3. ENDRINGER I REGNSKAPSPRINSIPPER OG NOTEOPPLYSNINGER

IFRS 16 Leieavtaler

IFRS 16 Leieavtaler ble godkjent av EU i oktober 2017, og er gjeldende fra 1. januar 2019. IFRS 16 medfører vesentlig endrede regnskapsregler for leietager, mens reglene for utleier er mer eller mindre uendret. Den nye standarden erstatter IAS 17 Leieavtaler, og medfører store endringer for leietager ettersom alle leieavtaler (med unntak av i hovedsak korte avtaler og avtaler hvor eiendelen har lav verdi) må innregnes i balansen som en bruksrett med en motsvarende leieforpliktelse. Ved første gangsinnregning skal leieforpliktelsen og bruksretten måles til nåverdien av fremtidige leiebetalinger. Leiebetalinger skal resultatføres som rentekostnad og amortisering.

Størstedelen av DNB Livs forpliktelser kommer fra leieavtaler på næringsbygg og IT utstyr. Leieavtaler av næringsbygg i DNB Liv er vurdert som tjenestekjøp og er unntatt fra de nye beregningsreglene. Datterselskap av DNB Liv har enkelte leieavtaler på næringsbygg som beregnes etter nye regler.

Implementeringen av IFRS 16 medførte økning i konsernets balanse på 87 millioner for bruksrett og leieforpliktelse, og medfører ubetydelige fremtidige resultateffekter.

DNB Liv har brukt modifisert retrospektiv metode ved implementering av standarden.

4. KONSOLIDERING

I konsernregnskapet for DNB Liv inngår eiendomsdatterselskaper eid i kollektivporteføljen, samt datterselskaper som inngår i selskapsporteføljen. Regnskapsprinsippene anvendes konsistent ved innarbeiding av eierinteresser i datterselskaper, felles kontrollert virksomhet og tilknyttede selskaper, og er basert på de samme rapporteringsperiodene som for morselskapet. Ved utarbeidelse av konsernregnskap elimineres konserninterne transaksjoner, balanser og gevinster og tap på transaksjoner mellom enheter i konsernet.

Investeringer i datterselskaper konsolideres og investeringer i tilknyttede selskaper og felleskontrollerte foretak regnskapsføres i samsvar med egenkapitalmetoden. For datterselskaper som eies i selskapsporteføljen, men som helt eller delvis selger tjenester som er kostnadsført i det tekniske regnskapet, fremkommer resultat før skatt på en linje under andre inntekter utenfor teknisk regnskap. Dette gjelder primært DNB Næringseiendom AS. Inntekt fra felleskontrollerte eiendomsforetak rapporteres som netto driftsinntekt fra eiendom.

Datterselskaper defineres som selskaper der DNB Liv har kontroll, direkte eller indirekte. Kontroll over et annet foretak påvises gjennom konsernets evne til å utøve sin makt for å påvirke den variable avkastningen som konsernet er eksponert for gjennom sin involvering. Når det vurderes hvorvidt DNB Liv skal konsolidere foretaket vurderes en rekke kontrollfaktorer, inkludert:

- formålet ved og utformingen av foretaket
- relevante aktiviteter og hvordan disse besluttes
- hvorvidt konsernets rettigheter gir mulighet til å styre de relevante aktivitetene
- hvorvidt konsernet er eksponert mot eller har rett til variabel avkastning
- hvorvidt konsernet har mulighet til å bruke sin makt for å påvirke beløpet for avkastningen sin

Når stemmerettigheter er det relevante vurderingskriterium antas DNB Liv å inneha kontroll når de direkte eller indirekte eierinteressene i foretaket utgjør mer enn 50 prosent. For selskaper hvor eierandelen er under 50 prosent gjør DNB Liv en vurdering av om andre forhold tilsier at det foreligger de facto kontroll.

Datterselskaper konsolideres fra det tidspunkt kontroll er overført til konsernet og opphører på dato for overføring av kontroll.

Ikke kontrollerende eierinteresser som ikke oppfyller definisjonen av egenkapital, innregnes som en forpliktelse i balansen.

Felleskontrollert virksomhet representerer investeringer i selskaper hvor DNB Liv sammen med andre kontrollerer et selskap. Samarbeidet er basert på en avtale som regulerer sentrale samarbeidsforhold.

Tilknyttede selskaper er selskaper hvor konsernet har betydelig innflytelse, men ikke kontroll, og omfatter normalt selskaper med eierandel mellom 20 og 50 prosent.

5. DATTERSELSKAPER

I selskapsregnskapet til DNB Liv regnskapsføres datterselskaper, felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskaper etter egenkapitalmetoden. Regnskapsprinsipper i datterselskapenes regnskap anvendes konsistent i samsvar med de prinsipper forsikringsselskapets selskapsregnskap utarbeides etter. Inntekter fra investeringer i datterselskaper i selskapsporteføljen innregnes etter skatt. Transaksjoner med konsernselskaper gjøres i samsvar med vanlige forretningsmessige vilkår og prinsipper, slik at inntekter, kostnader, tap og gevinster blir fordelt på en mest mulig korrekt måte mellom konsernselskapene.

6. OMRREGNING AV TRANSAKSJONER I UTENLANDSK VALUTA

Konsernets presentasjonsvaluta og funksjonell valuta er norske kroner.

Inntekter og kostnader i utenlandsk valuta er omregnet til norske kroner ved bruk av kursen på transaksjonstidspunktet. Unntaket er for inntekter og kostnader knyttet til selskapets eiendommer i utlandet, som omregnes til norske kroner basert på gjennomsnittlig valutakurs for året.

Finansielle eiendeler, investeringseiendommer og ansvarlig lån i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner etter kursen på balansedagen. Verdiendringer som følge av endret kurs mellom transaksjons- og balansedag resultatføres.

Holde til forfall obligasjoner balanseført til amortisert kost i lokal valuta, omregnes til norske kroner ved bruk av kursen på balansedagen.

7. INNTEKTS- OG KOSTNADSFØRING

Premieinntekter og utbetalte erstatninger

Forsikringspremier og erstatninger inntekts- og kostnadsføres med de beløp som forfaller i året.

Premieinntekter omfatter årets forfalte premie, tilflyttede premiereserver og avgitt gjenforsikring. Opptjent premie periodiseres mot premiereserve.

Overføring av premiereserver ved flytting

Regnskapsføring ved flytting av forsikringskontrakter skjer på det tidspunktet forsikringsrisikoen overføres. Ved overføring av risiko per 31. desember regnskapsføres dette i påfølgende år. Flyttebeløpene inkluderer kontraktens andel av tilleggsavsetninger, kursreguleringsfond og årets resultat.

Overføring av premiereserver regnskapsføres som premieinntekter for mottatte reserver, og som erstatninger for egen regning for avgitte reserver. Mottatte tilleggsavsetninger føres under posten resultatførte endringer i forsikringsforpliktelsene.

Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelsene

Garantert avkastning tilført forsikringskunder som har produkter med rentegaranti, er inkludert under posten resultatførte endringer i forsikringsforpliktelsene - kontraktsfastsatte forpliktelsene. Øvrig avkastning til disse kundene er resultatført under posten midler tilordnet forsikringskontraktene - kontraktsfastsatte forpliktelsene.

I posten resultatførte endringer i forsikringsforpliktelsene - kontraktsfastsatte forpliktelsene inngår også sparepremie. Sparepremien inntektsføres under premieinntekter og utbetales under erstatninger.

Endring i erstatningsavsetninger inngår i resultatlinjen «Endring i premiereserve mv.» under posten resultatførte endringer i forsikringsforpliktelsene - kontraktsfastsatte forpliktelsene.

Endring i kursreguleringsfond i kollektivporteføljen inngår under resultatførte endringer i forsikringsforpliktelsene for kontraktsfastsatte forpliktelsene.

Posten resultatførte endringer i forsikringsforpliktelsene - særskilt investeringsvalgportefølje vil i hovedsak motsvare endring i balansen på investeringer i investeringsvalgporteføljen der innbetalt premie, utbetalt erstatning, administrasjonskostnader og avkastning på kundemidler inngår.

Finansinntekter

Renteinntekter etter amortisert kost innregnes etter effektiv rente metode, og utbytte fra investeringer resultatføres på det tidspunktet utbyttet er vedtatt på generalforsamlingen.

8. FINANSIELLE INSTRUMENTER

Innregning og fraregning

Finansielle eiendeler og forpliktelser, med unntak av «Utlån og fordringer til amortisert kost», balanseføres på det tidspunkt selskapet blir part i instrumentenes kontraktsbestemmelser. Utlån og fordringer til amortisert kost balanseføres på oppgjørsgdato.

Finansielle eiendeler fraregnes når de kontraktsregulerte rettighetene til kontantstrømmene fra eiendelen utløper. Finansielle forpliktelser fraregnes når de kontraktsmessige betingelsene er oppfylt, kansellert eller utløpt.

Klassifikasjon og verdimåling av finansielle instrumenter

Ved første gangs regnskapsføring blir finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser klassifisert i en av de følgende kategorier avhengig av typen instrument og formålet med investeringen:

- Finansielle eiendeler bestemt regnskapsført til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet
- Derivater balanseført til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet
- Holde til forfall investeringer, balanseført til amortisert kost
- Utlån og fordringer, balanseført til amortisert kost
- Andre finansielle forpliktelser, balanseført til amortisert kost

Derivater og finansielle eiendeler bestemt regnskapsført til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet innregnes til virkelig verdi eksklusive transaksjonskostnader. Virkelig verdi vil normalt være transaksjonsprisen, med mindre en annen verdi kan begrunnes ut fra observerbare markedstransaksjoner. Derivater og finansielle eiendeler bestemt regnskapsført til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet regnskapsføres i denne kategorien dersom ett av følgende kriterier er oppfylt:

- er del av en portefølje av finansielle eiendeler som forvaltes, og deres inntjening vurderes på grunnlag av virkelig verdi
- klassifiseringen eliminerer eller i vesentlig grad reduserer en uoverensstemmelse i måling eller innregning
- instrumentet er et derivat

Holde til forfall investeringer, utlån og fordringer til amortisert kost og andre finansielle forpliktelser innregnes til virkelig verdi. Innregning og etterfølgende verdimåling skjer til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metode.

Fastsettelse av virkelig verdi

Virkelig verdi er den pris som ville blitt oppnådd ved salg av en eiendel eller betalt for å overføre en forpliktelse i en velordnet transaksjon mellom markedsdeltakere på måletidspunktet.

I den grad det er mulig, benyttes direkte observerbare markedskurser. Verdsettelse av finansielle instrumenter er basert på velrenomerte teknikker og modeller.

Instrumenter som omsettes i et aktivt marked

Finansielle eiendeler og forpliktelser verdsettes til den prisen som er innenfor kjøpskurs-salgskurs-marginen og som er mest representativ for virkelig verdi under omstendighetene. Derivater måles til midtkurser på balansedagen.

For instrumenter som handles i et aktivt marked, benyttes den noterte prisen innhentet fra enten en børs, en megler eller et prissettingsbyrå. Markedet er aktivt dersom det er mulig å frem-skaffe eksterne observerbare priser, kurser eller renter og disse prisene representerer faktiske og hyppige markedstransaksjoner.

Investeringene i børsnoterte aksjer, sertifikater og obligasjoner med tilstrekkelig grad av likviditet anses å være omsatt i aktive markeder.

Instrumenter som ikke omsettes i et aktivt marked

Finansielle instrumenter som ikke omsettes i aktive markeder verdsettes basert på ulike verdsettelsesteknikker og deles inn i to kategorier:

Verdsettelse basert på observerbare markedtsdata:

- Nylig observerte velordnete transaksjoner i det aktuelle instrumentet mellom markedsdeltakere
- Instrumenter handlet i et aktivt marked, som substansielt er likt det instrumentet som verdsettes
- Andre verdsettelsesteknikker hvor de viktigste parametrene er basert på observerbare markedtsdata

Verdsettelse basert på annet enn observerbare markedtsdata:

- Estimerte kontantstrømmer
- Vurdering av eiendeler og gjeld i selskaper
- Modeller hvor minst en parameter, som har vesentlig betydning for verdien, ikke er basert på observerbare markedtsdata
- Eventuelle bransjestandarder

Ved bruk av verdsettelsesteknikker justeres verdien for kreditt- og likviditetsrisiko. Prising av risiko for tilsvarende instrumenter ligger til grunn for vurderingen.

De fleste av selskapets finansielle derivater som eksempelvis valutaterminforretninger, renteswapper og kontrakter som fastsetter en fremtidig rente, prises basert på observerbar markedsinformasjon.

Aksjer og fondsandeler som verdsettes basert på annet enn observerbare markedsdata, omfatter private equity-fond, eienomsfond, hedgefond, private credit fond, infrastrukturfond og unoterte aksjer.

Etterfølgende verdimåling til amortisert kost

Finansielle instrumenter som ikke måles til virkelig verdi, verdsettes til amortisert kost.

Amortisert kost fastsettes til nåverdien av kontraktfestede kontantstrømmer innenfor forventet løpetid neddiskontert med den effektive renten.

Nedskrivning av finansielle eiendeler

På hver balansedag vurderer DNB Liv om det foreligger objektive indikasjoner på at en finansiell eiendel eller gruppe av finansielle eiendeler har vært utsatt for verdifall.

Objektive indikasjoner for verdifall omfatter vesentlige finansielle problemer hos debitor, betalingsmislighold eller andre vesentlige kontraktsbrudd, tilfeller der det anses som sannsynlig at debitor vil innlede gjeldsforhandling eller andre konkrete forhold som har inntruffet. Nedskrivninger av andre finansielle eiendeler resultatføres der de etter sin art hører hjemme.

Presentasjon i balanse

Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning

I denne kategorien inngår sertifikater, obligasjoner og rentefond som selskapet har klassifisert til virkelig verdi med verdiendring over resultatet ved første gangs innregning.

Aksjer og andeler

Denne kategorien inkluderer aksjer og andeler i aksjefond bestemt regnskapsført til virkelig verdi over resultatet.

Finansielle derivater

Finansielle derivater presenteres som en eiendel dersom verdien er positiv og som en forpliktelse dersom verdien er negativ. Motregning foretas dersom selskapet har en juridisk bindende kontrakt med motparten til å motregne og har til hensikt å innfri med nettobeløpet eller realisere eiendelen og innfri forpliktelsen samtidig.

Utlån og fordringer balanseført til virkelig verdi

I denne kategorien inngår utlån som selskapet har klassifisert til virkelig verdi med verdiendring over resultatet ved første gangs innregning.

Holde til forfall investeringer balanseført til amortisert kost

I denne kategorien inngår finansielle eiendeler med fast forfall, som selskapet har en positiv intensjon om å holde til forfall. Holde-til-forfall investeringer vurderes til amortisert kost og innregnes til transaksjonsprisen med tillegg for direkte transaksjonsutgifter. Resultatføring og etterfølgende verdimåling følger effektiv rentemetode. Ved etterfølgende verdimåling fastsettes amortisert kost til nåverdien av kontraktfestede kontantstrømmer innenfor forventet løpetid neddiskontert med den effektive renten.

Utlån og fordringer balanseført til amortisert kost

I denne kategorien inngår ikke-derivative finansielle eiendeler med betalinger som er faste eller lar seg fastsette, og som ikke blir notert i et aktivt marked. Selskapet har en positiv intensjon om å holde investeringene i uoverskuelig fremtid. Utlån og fordringer vurdert til amortisert kost innregnes til transaksjonsprisen med tillegg for direkte transaksjonsutgifter. Resultatføring og etterfølgende verdimåling følger effektiv rentemetode. Ved etterfølgende verdimåling fastsettes amortisert kost til nåverdien av kontraktfestede kontantstrømmer innenfor forventet løpetid neddiskontert med den effektive renten.

Andre finansielle eiendeler balanseført til virkelig verdi

Andre finansielle eiendeler består av kontanter og kontantekvivalenter samt oppgjørskontoer, og er vurdert til virkelig verdi.

Andre finansielle forpliktelser balanseført til amortisert kost

Andre finansielle forpliktelser består hovedsakelig av ansvarlig lånekapital, som er vurdert til amortisert kost i balansen. Rentekostnader for de ansvarlige lånene resultatføres som andre kostnader i det ikke-tekniske regnskapet.

Eiendeler i livsforsikring med investeringsvalg

Eiendeler i livsforsikring med investeringsvalg består hovedsakelig av fondsinvesteringer der de underliggende verdipapirene er likvide aksjer og obligasjoner. Midlene vurderes samlet til virkelig verdi. Urealisert gevinst/tap resultatføres fortløpende som verdiendring på investeringer i investeringsvalgporteføljen.

9. INVESTERINGSEIENDOMMER

Eiendommer som eies for å oppnå avkastning i kundeporteføljene, gjennom å opptjene leieinntekter og oppnå verdistigning, klassifiseres som investeringseiendommer.

Investeringseiendommer måles ved førstegangs innregning til kostpris inkludert anskaffelsesutgifter. I etterfølgende perioder måles investeringseiendommer til virkelig verdi. Det foretas ikke årlige avskrivninger av investeringseiendommer.

Investerings eiendommer verdsettes basert på anerkjente verdsettelsesmetoder. Det benyttes både intern og ekstern ekspertise til verdivurderingen. Det innhentes et utvalg av eksterne takster som sammenholdes med interne verdivurderinger. Det gjøres sensitivitetsvurderinger for ulike anslag på parameterverdier som inngår i en totalvurdering.

Leieinntekter og driftskostnader presenteres som «Netto driftsinntekter fra eiendom». Årets resultatførte endring i markedsverdi og realisert tap/gevinst ved salg av eiendom klassifiseres hhv. som «Verdiendring på investeringer» og «Realisert gevinst og tap på investeringer» i resultatregnskapet. Endring av markedsverdi som følge av endring i valutakursen på eiendommer lokalisert i utlandet presenteres som «Verdiendring på investeringer».

I selskapsregnskapet presenteres resultatandel fra eiendomsselskaper som «Inntekter fra investeringer i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak». Tilsvarende gjelder for resultatført endring i markedsverdi og realiserte gevinster/tap fra slike investeringer. Renteinntekter knyttet til interne lån til eiendomsdatterselskaper presenteres som «Renteinntekter og utbytte mv. på finansielle eiendeler».

10. IMMATERIELLE EIENDELER

IT-Systemer og programvare

Kjøpt programvare aktiveres til anskaffelseskost med tillegg av utgifter for å gjøre programvaren klar til bruk. Direkte identifiserbare utgifter til egenutviklet programvare som kontrolleres av DNB Liv og der det er sannsynlig at økonomiske fordeler dekker utviklingsutgiftene på balansetidspunktet, balanseføres som immaterielle eiendeler. Dette forutsetter at systemene kontrolleres av selskapet og at de sannsynlige økonomiske fordeler overstiger utviklingskostnadene.

Direkte utgifter inkluderer ansatte involvert med programutviklingen, materialkostnader og en andel av direkte henførbare fellesutgifter. Utgifter knyttet til vedlikehold av programvare og IT-systemer kostnadsføres løpende over resultatregnskapet.

Balanseførte IT-systemer og programvare avskrives lineært over antatt økonomisk levetid.

11. VARIGE DRIFTSMIDLER

Varige driftsmidler måles til anskaffelseskost fratrukket akkumulerte lineære avskrivninger ut fra antatt økonomisk levetid. Varige driftsmidler til eget bruk er klassifisert som andre eiendeler i balansen. Etterfølgende utgifter balanseføres på relevante eiendeler når det er sannsynlig at det er knyttet fremtidige økonomiske fordeler til utgiften som tilfaller konsernet og disse kan måles pålitelig. Reparasjoner og vedlikehold kostnadsføres løpende i resultatregnskapet.

Eiendelens restverdier og brukstider revurderes årlig og justeres om nødvendig.

12. NEDSKRIVNING AV MATERIELLE OG IMMATERIELLE EIENDELER

Ved hvert rapporteringstidspunkt vurderes det hvorvidt det foreligger indikasjoner på fall i eiendelers verdi. Dersom slike indikasjoner foreligger beregnes gjenvinnbart beløp. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av eiendelens virkelige verdi med fratrukket av salgskostnader og bruksverdi. Eiendelens balanseførte verdi nedskrives umiddelbart dersom balanseført verdi er høyere enn estimert gjenvinnbart beløp.

13. FORSIKRINGMESSIGE AVSETNINGER

Klassifisering av kontrakter

IFRS 4 omhandler regnskapsmessig behandling av forsikringskontrakter. IFRS 4 definerer kontrakter der forsikringsrisikoen utgjør en signifikant del av produktets totalrisiko, som forsikringskontrakter. DNB Livs produkter består av kollektiv pensjonsforsikring, kollektiv foreningsforsikring, individuell kapitalforsikring, individuell rente- og pensjonsforsikring, produkter med investeringsvalg, gruppelevsforikring og skadeforsikringer knyttet til liv og helse. De forsikringsmessige avsetningene i regnskapet er i samsvar med norsk lovgivning innenfor området, samt IFRS 4.

Forsikringstekniske avsetninger

Forsikringstekniske avsetninger i DNB Liv består av premiereserve, tilleggsavsetninger, kursreguleringsfond, erstatningsavsetning, risikoutjevningfond og andre tekniske avsetninger. Avsetningene omfatter også premiefond, innskuddsfond og pensjonistenes overskuddsfond. Foruten risikoutjevningfondet som klassifiseres som egenkapital, er samtlige av de forsikringsmessige avsetningene klassifisert som kundeforpliktelser.

Premiereserve er avsetning for å sikre fremtidige forsikringsmessige forpliktelser overfor forsikringstakerne og forsikrede. Premiereserven er beregnet som kontantverdien, det vil si nåverdien, av selskapets totale forsikringsforpliktelser inklusive kostnader, med fradrag av kontantverdien av fremtidig avtalt premie.

Tilleggsavsetningene er en betinget kundetildelt avsetning hvor årets endring føres i resultatregnskapet. Forsikringsvirksomhetsloven gir bestemmelser om anvendelse av og størrelse på tilleggsavsetningene. Den maksimale avsetningen per kontrakt kan etter de nevnte bestemmelser ikke utgjøre mer enn 12 prosent av premiereserven for kontrakten. Den faktiske avsetning for det enkelte år vurderes i forbindelse med årsoppgjørdisposisjonene. Tilleggsavsetninger kan anvendes til dekning av renteunderskudd når årets avkastning er lavere enn den garanterte renten.

Kursreguleringsfondet tilsvarer summen av urealiserte gevinster på finansielle omløpsmidler som inngår i kollektivporteføljen. Dersom porteføljen av finansielle omløpsmidler viser et netto urealisert tap settes kursreguleringsfondet til null.

Urealiserte gevinster og tap knyttet til valutakursendringer på derivater brukt til valutasikring av eiendommer, utlån og holde til forfall-obligasjoner i utenlandsk valuta, inngår ikke i kursreguleringsfondet.

Erstatningsavsetningen skal dekke selskapets forventede erstatningsutbetalinger for forsikringstilfeller som ved regnskapsårets utgang ikke er oppgjort av eller meldt til selskapet. Erstatningsavsetningen tilsvarer bare midler som ville ha kommet til utbetaling i regnskapsåret dersom erstatningstilfellet var ferdigbehandlet. Avsetningen inngår i balansepost «Premiere reserve mv.» i regnskapet.

Risikoutjevningfond kan benyttes til å dekke underskudd på risikoresultat og styrking av premiereserve ved endring av demografiske forutsetninger i beregningsgrunnlaget. Hvert år kan det avsettes inntil 50 prosent av selskapets samlede risikoresultat for produktene ytelsespensjon og fripoliser til risikoutjevningfondet. Den årlige avsetningen vurderes i forbindelse med årsoppgjørdisposisjonene.

Premiefondet inneholder forskuddsbetalte premier fra forsikringstakerne i individuell og kollektiv pensjonsforsikring. Pensjonistenes overskuddsfond tilføres andel av årets overskudd og benyttes til styrking av premiereserven for pensjonister i forbindelse med regulering av pensjonsutbetalinger.

Klassifisering av forsikringsforpliktelser - særskilt investeringsvalgportefølje

De forsikringsmessige avsetninger til dekning av forpliktelser knyttet til verdien av særskilt investeringsportefølje skal til enhver tid motsvare verdien av den investeringsportefølje som er tilordnet kontrakten. Andelen av overskudd på risikoresultatet medregnes.

Supplerende avsetning for særskilt investeringsvalgportefølje, er avsetninger til dekning av avkastningsgaranti for de kontrakter som har dette. Avsetningene skal tilsvare forventet utbetaling fra selskapet til kunden ved oppnådd pensjonsalder. Avsetningen inngår i balansepost «Pensjonskapital mv.» i regnskapet.

Vurdering av forpliktelser til forsikringstagere

Forpliktelsene skal stå i rimelig forhold til den risiko som overtas. Dette sikres gjennom kontinuerlig oppfølging og overvåking av eksisterende bestand. Videre skal alle tariffen som selskapet utarbeider, meldes til Finanstilsynet som har overordnet kontrollansvar for å påse at premiene som benyttes er tilstrekkelige. Det

gjøres en løpende vurdering av beregningsgrunnlagene som benyttes. Grunnlagene for beregning av uførisiko er av nyere dato og tar hensyn til den økning av uførisiko som er observert i samfunnet generelt. Grunnlagsrenten brukes til beregning av nåverdien av fremtidige premier, ytelser og forsikringsmessige avsetninger. Finanstilsynet setter til enhver tid høyeste nivå på grunnlagsrenten, vurdert med basis i langsiktige statsobligasjonsrenter.

Høyeste grunnlagsrente for ny opptjening innen pensjonsprodukter er 2,0 prosent.

Tilstrekkelighetstest

Selskapet gjennomfører en tilstrekkelighetstest for å kontrollere at nivået på premiereservene står i forhold til forpliktelsene ovenfor kundene. Testen er nærmere beskrevet i note 30 Forsikringsrisiko.

14. INNTEKTSSKATT

Årets resultatførte skattekostnad består av betalbar skatt og årets endring i utsatt skatt, og er basert på regnskapsstandarden IAS 12. Utsatt skatt og utsatt skattefordel er beregnet på forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi på eiendeler og gjeld på balansedagen. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller som forventes å reversere i samme periode er utlignet og nettoført. Netto utsatt skattefordel balanseføres i den grad det er sannsynlig at det vil foreligge en skattepliktig inntekt som den midlertidige forskjellen kan utnyttes mot.

Ved lov av 20. desember 2018 vedtok Stortinget nye skatteregler, med tilhørende overgangsregler, for livsforsikrings- og pensjonsforetak med virkning for 2018. De nye reglene medfører at skatlegging av inntekter og kostnader knyttet til eiendeler i kollektiv- og investeringsvalgporteføljen følger regnskapet. Overgang til nye regler er regulert i overgangsbestemmelser, hvor skattemessige verdier og forpliktelser per 31. desember 2018 fastsettes i tråd med regnskapsreglene. Endringer i skattemessige verdier er skattepliktige eller fradragsberettiget i inntektsåret 2018. Dette innebærer at det er få midlertidige forskjeller knyttet til kollektiv- og investeringsvalgporteføljen. Den effektive skattesatsen i 2018 ble påvirket av overgangsreglene.

I samsvar med Forskrift om årsregnskap for livsforsikringsforetak balanseføres ikke utsatt skatt knyttet til forsikringsmessige avsetninger som i samsvar med IFRS klassifiseres som egenkapital. I forbindelse med innføring av nye skatteregler for 2018 vil dette kun gjelde verdi på risikoutjevningfond per 31. desember 2017.

I konsernets skatteøkende midlertidige forskjeller inngår midlertidige forskjeller knyttet til konsernets investeringseiendommer i utlandet. I forbindelse med innføring av nye skatteregler

i 2018 ble midlertidige forskjeller knyttet til konsernets norske investerings eiendommer reversert.

15. PENSJONER

DNB Liv har en innskuddsbasert pensjonsordning. Se note 10 Pensjonsforpliktelser og -kostnader for mer informasjon.

Innskuddsbasert ordning

Innskuddsbasert pensjonsordning innebærer at DNB Liv ikke gir løfte om fremtidig pensjon av en gitt størrelse, men betaler et årlig innskudd til de ansattes pensjonssparing. Den fremtidige pensjonen vil avhenge av størrelsen på innskuddet og den årlige avkastningen på pensjonssparingen. DNB Liv har ingen ytterligere forpliktelse knyttet til levert arbeidsinnsats etter at det årlige innskuddet er betalt. Kostnaden knyttet til innskuddsbaserte pensjonsordninger blir innregnet i resultatregnskapet.

Ytelsesbasert ordning

Pensjonskostnaden beregnes etter en lineær fordeling av pensjonsopptjening mot sannsynlig akkumulert forpliktelse ved pensjoneringstidspunktet.

Pensjonsforpliktelser i balansen nettoføres mot pensjonsmidler i ordningen.

Pensjonsforpliktelsene beregnes som nåverdien av de estimerte fremtidige pensjonsytelsene som regnskapsmessig anses opptjent på balansedagen. Ved beregning av pensjonsforpliktelsene benyttes aktuariemessige og økonomiske forutsetninger om blant annet levealder, lønnsvekst og førtidspensjonering. Diskonteringsrenten er fastsatt ut fra renten på obligasjoner med fortrinnsrett på balansedagen med et tillegg for å reflektere løpetid for forpliktelsene.

16. EGENKAPITAL

Foreslått utdeling inngår som en del av egenkapitalen inntil det er besluttet av generalforsamlingen.

Risikoutjevningfond

Risikoutjevningfondet har som formål å absorbere svingninger i risikoresultatet over tid, ved at dette resultatet innenfor nærmere bestemte grenser kan salderes mot risikoutjevningfondet. Avsetningen anses ikke å være knyttet til forsikrings selskapets forsikringsrisiko for eksisterende eller framtidige kunder og skal klassifiseres som opptjent egenkapital i selskapets balanse.

Fond for urealiserte gevinster

Fond for urealiserte gevinster tilsvare summen av urealiserte gevinster på finansielle eiendeler som inngår i selskapsporteføljen og er en parallell til kursreguleringsfondet i kollektivporteføljen.

17. KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Kontantstrømoppstillingene viser netto kontantstrømmer gruppert etter kilder og anvendelsesområder. Kontantstrømmene er presentert som operasjonelle aktiviteter, investeringsaktiviteter eller finansieringsaktiviteter. Kontanter er definert som kontanter, fordringer på sentralbanker og fordringer på kredittinstitusjoner.

18. VEDTATTE IKKE IKRAFTTRÅDTE STANDARDER OG FORTOLKNINGER

IASB hadde ved utgangen av 2019 publisert en rekke endringer til dagens regler som ikke er trådt i kraft. I det følgende vil vi omtale de endringer som kan påvirke konsernets fremtidige rapportering vesentlig.

IFRS 17 Forsikringskontrakter

IFRS 17 Forsikringskontrakter erstatter IFRS 4 Forsikringskontrakter og angir prinsipper for innregning, måling, presentasjon og opplysninger om forsikringskontrakter. Standarden er vedtatt av IASB og er foreslått gjeldende fra 1. januar 2022, med krav om at det oppgis sammenlignbare tall. DNB Liv vil anvende standarden fra 2022. EU har foreløpig ikke godkjent standarden. IASB har foreslått flere endringer i standarden den 26. juni 2019, og det forventes at endelige endringer vedtas i midten av 2020.

Formål med ny standard er å eliminere uensartet praksis i regnskapsføring av forsikringskontrakter, og hovedtrekkene i den nye generelle modellen som danner utgangspunktet for måling av forsikringskontrakter er som følger:

- Et estimat på nåverdien av fremtidige kontantstrømmer for en gruppe av forsikringskontrakter. Fremtidige kontantstrømmer omfatter fremtidige premieinnbetalinger og utbetalinger av forsikringsoppgjør, erstatninger og andre utbetalinger til forsikringstaker. Estimater skal ta hensyn til en eksplisitt justering for risiko og estimatene skal være basert på forholdene på balansedato
- En kontraktsmargin («Contractual Service Margin») som er lik dag én-gevinsten i estimatet av nåverdien av fremtidige kontantstrømmer fra en gruppe av forsikringskontrakter
- Dette svarer til fortjenesteelementet i forsikringskontraktene som skal innregnes over den perioden tjenesten ytes, det vil si over dekningsperioden til forsikringskontraktene
- Visse endringer i estimatet for nåverdien av fremtidige kontantstrømmer justeres mot kontraktsmarginen, og innregnes derved i resultatet over gjenværende periode de aktuelle kontraktene dekker
- Effekten av endring i diskonteringsrente skal, som et valg av regnskapsprinsipp, presenteres enten i det ordinære resultatet eller i andre inntekter og kostnader

Standarden innfører også to andre modeller for måling av forsikringskontrakter. Variabel fee metode er en variant av generell metode som skal brukes på forsikringskontrakter med direkte deltagende vilkår. Premieallokerings metode er en valgfri forenklet måletilnærming for i hovedsak kortsiktige kontrakter som tilfredsstillt visse kriterier, og har en del til felles med eksisterende praksis for skadeforsikringskontrakter.

IFRS 17 skal som et utgangspunkt anvendes retrospektivt, men det er åpnet for en modifisert retrospektiv anvendelse eller en anvendelse basert på virkelig verdi på overgangstidspunktet dersom retrospektiv anvendelse er upraktisk.

DNB Liv arbeider med implementering av IFRS 17, men det er på nåværende tidspunkt for tidlig å gi et pålitelig estimat på forventet implementeringseffekt i konsernets regnskap.

IFRS 9 Finansielle instrumenter

I juli 2014 utga IASB den nye standarden for finansielle instrumenter, IFRS 9 Finansielle instrumenter, som vil erstatte dagens IAS 39. Den nye standarden introduserer en forretningsorientert modell for klassifisering av finansielle eiendeler, en forventet tapsmodell for nedskrivninger og en ny generell modell for sikringsbokføring.

IFRS 9 ble godkjent av EU i november 2016 og er gjeldende fra 1. januar 2018. Finansdepartementet har den 20.12.2018 fastsatt endringer i Forskrift om årsregnskap for livsforsikringsforetak som fastslår at livsforsikringselskaper skal benytte IAS 39 i selskapsregnskapet til 1. januar 2021. Dette vil også gjelde for konsernregnskapet til DNB Liv.

Konsolidering av DNB Liv i morselskapet DNB ASA er imidlertid etter IFRS 9 fra 1. januar 2018.

Klassifisering og måling

Gjennomgangen har resultert i behov for enkelte endringer i klassifisering og tilhørende måling, men det er ikke vesentlige endringer sammenlignet med dagens regler.

Nedskrivninger

Foreløpige beregninger viser at implementeringen av IFRS 9 vil medføre økte tapsavsetninger med 7,8 millioner kroner som følge av endringen fra en faktisk tapsmodell til en forventet tapsmodell.

Note 2 – Viktige regnskapsestimater og skjønnsmessige vurderinger

Utarbeidelse av regnskapet medfører at ledelsen gjør estimater og skjønnsmessige vurderinger og tar forutsetninger som påvirker effekten av anvendelsen av regnskapsprinsipper. Dette vil derfor påvirke regnskapsførte beløp for eiendeler og forpliktelser, inntekter og kostnader. Estimater og skjønnsmessige vurderinger evalueres løpende og er basert på historisk erfaring og andre faktorer, inklusive forventninger om fremtidige hendelser som anses å være sannsynlige på balansetidspunktet.

FORSIKRINGSMESSIGE AVSETNINGER

For forsikringsmessige avsetninger er de vesentligste risikoer og usikkerheter knyttet til hendelser som levealder, uførhet, samt rentenivået. Endring i slike forutsetninger vil påvirke størrelsen på forpliktelsen som igjen kan påvirke eiers resultat.

Note 30 Forsikringsrisiko gir ytterligere informasjon om forsikringsrisiko.

NEDSKRIVNING OBLIGASJONER SOM HOLDES TIL FORFALL

Dersom objektive indikasjoner for verdifall kan identifiseres, beregnes nedskrivning på obligasjoner som forskjellen mellom regnskapsført verdi i balansen og nåverdien av estimerte fremtidige kontantstrømmer neddiskontert med obligasjonens effektive rente. Objektive indikasjoner for verdifall omfatter vesentlige finansielle problemer hos debitor, betalingsmislighold eller andre vesentlige kontraktsbrudd, tilfeller der det anses som sannsynlig at debitor vil innlede gjeldsforhandling eller andre konkrete forhold som har inntruffet. Estimering av fremtidig kontantstrøm baseres på erfaringsmateriale og skjønn basert på de forhold som var inntrådt på balansedagen.

VIRKELIG VERDI PÅ FINANSIELLE DERIVATER OG ANDRE FINANSIELLE INSTRUMENTER

Virkelig verdi på finansielle instrumenter som ikke handles i et aktivt marked fastsettes ved å benytte ulike verdsettelsesteknikker. Konsernet vurderer og velger metoder og forutsetninger som så langt som mulig er basert på markedsforholdene på balansedagen. Ved verdsettelse av finansielle instrumenter hvor observerbare markedsdata ikke er tilgjengelig, vil konsernet gjøre antagelser om hva markedet vil legge til grunn ved verdsettelse av et tilsvarende finansielt instrument. I verdsettelsene kreves

det utstrakt bruk av skjønn ved beregning av likviditetsrisiko, kredittrisiko og volatilitet. En endring i de nevnte faktorene kan påvirke fastsatt virkelig verdi på konsernets finansielle instrumenter. Se også note 13 Finansielle instrumenter til virkelig verdi.

VERDIVURDERING AV EIENDOMMER

Eiendomsporteføljen vurderes til virkelig verdi. Eiendomsporteføljen i Norge er verdivurdert med konsernets egen modell basert på nåverdi av forventede kontantstrømmer. I tillegg sammenlignes de interne vurderingene mot uavhengige eksterne takster. Sentrale parametre i verdivurderingsmodellen avstemmes mot eksternt markedsinformasjon.

Endring i antagelsene om avkastningskravet og nivå på fremtidig markedsleie, kan føre til en vesentlig endring av eiendomsporteføljens verdi. Markedsleie vurderes individuelt for den enkelte eiendom basert på en bred tilgang av informasjon, herunder eksternt markedsstatistikk, eksterne analyser og markedsvurderinger, eget markedssyn og intern informasjon og kompetanse om lokale markedsforhold og eiendommenes tekniske tilstand. Se note 15 Investeringseiendommer for forutsetninger som er lagt til grunn ved beregning av virkelig verdi av eiendomsporteføljen.

BEREGNING AV SKATT

Ved lov av 20. desember 2018 vedtok Stortinget nye skatteregler, med tilhørende overgangsregler, for livsforsikrings- og pensjonsforetak med virkning for 2018. Det har som følge av prinsipputtalelse fra Skattedirektoratet samt utgitt veiledning til Skattemeldingen for livsforsikringselskaper oppstått usikkerhet knyttet til tolkningen av overgangsreglene. Uttalelsen er ikke likelydende med opprinnelig ordlyd i loven når det gjelder overgangsbestemmelsene. Overgangseffektene ble derfor ikke fullt ut bokført i regnskapet for 2018 i henhold til DNB Livs tolkning av regelverket. Vurderingen støtter seg til at man ikke har landet på at det totalt sett er sannsynlighetsovervekt for at DNB Liv vinner frem med sitt syn. I 2019 er lovteksten endret med virkning for 2018 til å være i tråd med prinsipputtalelsen. På bakgrunn av en helhetsvurdering opprettholdes vurdering for 2018 i regnskapet for 2019. Se note 11 Skatt for ytterligere detaljer.

Note 3 – Sammenslåing av balanseposter

DNB Livsforsikring AS

Beløp i millioner kroner	2019	2018
Avsetning for forpliktelser		
Pensjonsforpliktelser o.l.	183	160
<i>Forpliktelser ved skatt</i>		
Forpliktelser ved periodeskatt	826	447
Forpliktelser ved utsatt skatt	433	421
Sum avsetning for forpliktelser per 31. desember	1 442	1 029
Forpliktelser		
Forpliktelser i forbindelse med direkte forsikring	242	279
Forpliktelser i forbindelse med gjenforsikring	103	187
Forpliktelser til kredittinstitusjoner	(12)	(2)
Finansielle derivater	129	743
Andre forpliktelser	707	718
Andre forpliktelser til datterselskap og tilknyttede selskap	86	291
Sum forpliktelser per 31. desember	1 255	2 216
Påløpte kostnader og mottatte, ikke opptjente inntekter		
Andre påløpte kostnader og mottatte, ikke opptjente inntekter	153	201
Sum påløpte kostnader og mottatte, ikke opptjente inntekter per 31. desember	153	201

DNB Livsforsikring konsern

Beløp i millioner kroner	2019	2018
Avsetning for forpliktelser		
Pensjonsforpliktelser o.l.	222	188
<i>Forpliktelser ved skatt</i>		
Forpliktelser ved periodeskatt	842	457
Forpliktelser ved utsatt skatt	816	767
Sum avsetning for forpliktelser per 31. desember	1 880	1 412
Forpliktelser		
Forpliktelser i forbindelse med direkte forsikring	242	279
Forpliktelser i forbindelse med gjenforsikring	103	187
Forpliktelser til kredittinstitusjoner	(12)	(2)
Finansielle derivater	129	743
Andre forpliktelser	1 477	1 400
Sum forpliktelser per 31. desember	1 940	2 606
Påløpte kostnader og mottatte, ikke opptjente inntekter		
Andre påløpte kostnader og mottatte, ikke opptjente inntekter	153	201
Sum påløpte kostnader og mottatte, ikke opptjente inntekter per 31. desember	153	201

Note 4 – Bransjefordelt resultatregnskap og resultatanalyse

Beløp i millioner kroner	Kollektiv pensjon privat	Kollektiv foreningspensjon	Individuell kapitalforsikring	Individuell pensjonsforsikring	Gruppe-livs-forsikring	Skade-forsikring	2019	2018
RESULTATREGNSKAP								
1. Premieinntekter	14 919	12	1 330	473	657	521	17 913	17 021
2. Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen	9 025	209	918	1 685	32	0	11 868	5 137
3. Netto inntekter fra investeringer i investeringsvalgporteføljen	12 735	0	1 058	941	0	0	14 735	(3 632)
4. Andre forsikringsrelaterte inntekter	107	1	1	22	0	0	131	22
5. Erstatninger	(10 564)	(300)	(2 800)	(2 920)	(534)	(329)	(17 446)	(18 036)
- herav gjenkjøp	(39)	0	(1 496)	(87)	0	0	(1 623)	(2 289)
6. Resultatførte endringer i kontraktsfastsatte forpliktelser	(3 526)	135	1 236	944	(133)	(182)	(1 528)	4 814
7. Resultatførte endringer i forpliktelser - særskilt investeringsportefølje	(20 337)	0	(983)	(443)	0	0	(21 762)	(2 167)
8. Midler tilordnet forsikringskontraktene - kontraktsfastsatte forpliktelser	(625)	(27)	(323)	(375)	(4)	0	(1 355)	(777)
9. Forsikringsrelaterte driftskostnader	(790)	(15)	(204)	(132)	(67)	(58)	(1 265)	(1 275)
10. Andre forsikringsrelaterte kostnader	(73)	0	1	3	(1)	0	(70)	(25)
11. Resultat av teknisk regnskap per 31. desember	871	15	233	199	(50)	(48)	1 219	1 081
RESULTATANALYSE								
Finansinntekter	18 217	176	1 688	2 331	3	(49)	22 365	3 295
Garantert rente	(4 815)	(127)	(329)	(887)	(4)	0	(6 161)	(6 275)
Avkastningsresultat før buffer	13 402	48	1 359	1 444	(1)	(49)	16 204	(2 980)
Til/fra tilleggsavsetning	(47)	(15)	(6)	(94)	0	0	(162)	27
Avkastningsresultat	13 355	34	1 353	1 350	(1)	(49)	16 042	(2 953)
Risikopremie	2 992	57	274	434	552	413	4 722	4 461
Risikotilskudd	(2 685)	(52)	(147)	(399)	(605)	(402)	(4 289)	(4 066)
Risikoresultat	307	5	127	35	(53)	11	433	395
Administrasjonspremie	1 247	18	270	247	75	48	1 906	1 830
Driftskostnader	(796)	(15)	(200)	(137)	(67)	(58)	(1 274)	(1 280)
Administrasjonsresultat	450	3	70	110	8	(9)	632	550
Vederlag for rentegaranti	94	0	64	20	0	0	179	206
Fortjenesteelement for risiko	24	0	1	0	0	0	25	27
Bransjeresultat brutto	14 232	42	1 615	1 516	(46)	(48)	17 310	(1 774)
Resultat tilført forsikringskunder	(13 361)	(27)	(1 382)	(1 317)	(4)	0	(16 091)	2 855
Resultat av teknisk regnskap	871	15	233	199	(50)	(48)	1 219	1 081

Note 4 – Bransjefordelt resultatregnskap og resultatanalyse forts.

FORDELING ETTER OVERSKUDDSMODELL

KOLLEKTIV PENSJON PRIVAT

<i>Beløp i millioner kroner</i>	Ytelses- basert uten investerings- valg	Fripoliser	Uten rett til andel av overskudd	Innskudds- basert med investering- valg	2019	2018
1. Premieinntekter for egen regning	1 734	262	862	12 061	14 919	14 331
2. Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen	1 165	7 732	128	0	9 025	4 072
3. Netto inntekter fra investeringer i investeringsvalg- porteføljen	0	0	0	12 735	12 735	(3 170)
4. Andre forsikringsrelaterte inntekter	4	52	51	0	107	18
5. Erstatninger for egen regning	(830)	(5 716)	(216)	(3 801)	(10 564)	(10 681)
- herav gjenkjøp	(3)	(36)	0	0	(39)	(50)
6. Resultatførte endringer i kontraktsfastsatte forpliktelser	(1 644)	(1 331)	(551)	0	(3 526)	1 042
7. Resultatførte endringer i forpliktelser - særskilt investeringsportefølje	0	0	0	(20 337)	(20 337)	(3 521)
8. Midler tilordnet forsikringskontraktene - kontraktsfastsatte forpliktelser	(146)	(468)	(11)	0	(625)	(505)
9. Forsikringsrelaterte driftskostnader	(156)	(211)	(94)	(329)	(790)	(804)
10. Andre forsikringsrelaterte kostnader	(14)	8	(66)	(1)	(73)	(9)
11. Resultat av teknisk regnskap	113	328	102	329	871	772

RESULTATANALYSE

Finansinntekter	689	4 733	60	12 735	18 217	2 231
Garantert rente	(532)	(4 247)	(35)	0	(4 815)	(4 841)
Avkastningsresultat før buffer	157	486	25	12 735	13 402	(2 610)
Til/fra tilleggsavsetning	(11)	(23)	(14)	0	(47)	(25)
Avkastningsresultat	146	463	11	12 735	13 355	(2 635)
Risikopremie	217	1 993	782	0	2 992	2 893
Risikotilskudd	(218)	(1 798)	(669)	(1)	(2 685)	(2 661)
Risikoresultat	(1)	195	114	0	307	232
Administrasjonspremie	166	352	70	659	1 247	1 176
Driftskostnader	(158)	(215)	(95)	(329)	(796)	(807)
Administrasjonsresultat	8	138	(25)	330	450	368
Vederlag for rentegaranti	82	0	12	0	94	115
Fortjenesteelement for risiko	23	0	1	0	24	26
Bransjeresultat brutto	259	795	113	13 065	14 232	(1 893)
Resultat tilført forsikringskunder	(146)	(468)	(11)	(12 736)	(13 361)	2 665
Resultat av tekniske regnskap	113	328	102	329	871	772

Note 4 – Bransjefordelt resultatregnskap og resultatanalyse forts.

INDIVIDUELL KAPITALFORSIKRING

<i>Beløp i millioner kroner</i>	Med over- skuddsdeling	Uten rett til andel av overskudd	Invester- ingsvalg	2019	2018
1. Premieinntekter for egen regning	146	559	625	1 330	1 377
2. Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen	221	696	0	918	288
3. Netto inntekter fra investeringer i investeringsvalgporteføljen	0	0	1 058	1 058	(235)
4. Andre forsikringsrelaterte inntekter	1	0	0	1	1
5. Erstatninger for egen regning	(536)	(1 608)	(657)	(2 800)	(3 328)
- herav gjenkjøp	(89)	(1 021)	(387)	(1 496)	(2 140)
6. Resultatførte endringer i kontraktsfastsatte forpliktelser	303	933	0	1 236	1 831
7. Resultatførte endringer i forpliktelser - særskilt investeringsportefølje	0	0	(983)	(983)	638
8. Midler tilordnet forsikringskontraktene - kontraktsfastsatte forpliktelser	(72)	(251)	0	(323)	(132)
9. Forsikringsrelaterte driftskostnader	(24)	(141)	(39)	(204)	(209)
10. Andre forsikringsrelaterte kostnader	(1)	2	0	1	(4)
11. Resultat av teknisk regnskap	39	190	5	233	227
RESULTATANALYSE					
Finansinntekter	182	448	1 058	1 688	222
Garantert rente	(115)	(214)	0	(329)	(357)
Avkastningsresultat før buffer	67	234	1 058	1 359	(135)
Til/fra tilleggsavsetning	(6)	0	0	(6)	(1)
Avkastningsresultat	61	234	1 058	1 353	(136)
Risikopremie	63	210	1	274	275
Risikotilskudd	(37)	(110)	0	(147)	(150)
Risikoresultat	26	100	0	127	125
Administrasjonspremie	47	180	43	270	273
Driftskostnader	(24)	(138)	(39)	(200)	(209)
Administrasjonsresultat	23	42	4	70	64
Vederlag for rentegaranti	0	64	0	64	71
Fortjenesteelement for risiko	0	1	0	1	1
Bransjeresultat brutto	111	441	1 063	1 615	124
Resultat tilført forsikringskunder	(72)	(251)	(1 058)	(1 382)	103
Resultat av tekniske regnskap	39	190	5	233	227

Note 4 – Bransjefordelt resultatregnskap og resultatanalyse forts.

INDIVIDUELL RENTE- OG PENSJONSFORSIKRING

<i>Beløp i millioner kroner</i>	Med over- skuddsdeling	Uten rett til andel av overskudd	Invester- ingsvalg	2019	2018
1. Premieinntekter for egen regning	220	189	64	473	433
2. Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen	1 481	205	0	1 685	673
3. Netto inntekter fra investeringer i investeringsvalgporteføljen	0	0	941	941	(227)
4. Andre forsikringsrelaterte inntekter	18	4	0	22	1
5. Erstatninger for egen regning	(2 199)	(210)	(510)	(2 920)	(2 994)
- herav gjenkjøp	(45)	(15)	(27)	(87)	(99)
6. Resultatførte endringer i kontraktsfaste forpliktelser	1 002	(59)	0	944	1 774
7. Resultatførte endringer i forpliktelser - særskilt investeringsportefølje	0	0	(443)	(443)	716
8. Midler tilordnet forsikringskontraktene - kontraktsfaste forpliktelser	(298)	(78)	0	(375)	(136)
9. Forsikringsrelaterte driftskostnader	(72)	(23)	(37)	(132)	(136)
10. Andre forsikringsrelaterte kostnader	8	(5)	0	3	(10)
11. Resultat av teknisk regnskap	160	23	16	199	95
RESULTATANALYSE					
Finansinntekter	1 254	136	941	2 331	705
Garantert rente	(832)	(55)	0	(887)	(937)
Avkastningsresultat før buffer	422	80	941	1 444	(233)
Til/fra tilleggsavsetning	(91)	(3)	0	(94)	53
Avkastningsresultat	331	78	941	1 350	(180)
Risikopremie	387	3	44	434	426
Risikotilskudd	(352)	(3)	(44)	(399)	(390)
Risikoresultat	35	0	0	35	35
Administrasjonspremie	164	30	53	247	264
Driftskostnader	(72)	(28)	(37)	(137)	(136)
Administrasjonsresultat	92	2	16	110	128
Vederlag for rentegaranti	0	20	0	20	19
Fortjenesteelement for risiko	0	0	0	0	0
Bransjeresultat brutto	458	100	957	1 516	3
Resultat tilført forsikringskunder	(298)	(78)	(941)	(1 317)	91
Resultat av tekniske regnskap	160	23	16	199	95

Note 5 – Flytting

<i>Beløp i millioner kroner</i>	Kollektiv pensjon privat	Individuell kapital-forsikring	Individuell pensjons-forsikring	2019	2018
MOTTATTE MIDLER					
Premiereserver	2 981	103	22	3 106	3 636
Tilleggsavsetninger	11	3	0	14	22
Sum mottatte midler (resultatført) per 31. desember	2 992	106	22	3 120	3 658
Premiefond/innskuddsfond (balanseført)	76	0	0	76	80
Antall kontrakter mottatte midler	7 708	98	604	8 410	5 146
AVGITTE MIDLER					
Premiereserver	(3 502)	(167)	(17)	(3 686)	(3 970)
Tilleggsavsetninger	(2)	0	(1)	(3)	(5)
Kursreserver	0	(1)	0	(1)	0
Sum avgitte midler (resultatført) per 31. desember	(3 505)	(168)	(17)	(3 690)	(3 975)
Premiefond/innskuddsfond (balanseført)	0	0	0	0	(1)
Antall kontrakter avgitte midler	9 434	33	420	9 887	1 816

Note 6 – Nytegnnet premie

<i>Beløp i millioner kroner</i>	Kollektiv pensjon privat	Individuell pensjon	Individuell kapital	Gruppeliv	Produkter med investeringsvalg	Sum
2019	0	136	38	70	165	408
2018	31	97	34	30	219	411

Mottatte premiereserver fremgår av note 5 - Flytting.

Note 7 – Netto inntekter fra investeringer

DNB Livsforsikring AS

<i>Beløp i millioner kroner</i>	Selskaps- porteføljen	Kollektiv- porteføljen	2019	2018
Inntekter fra investeringer i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	54	1 622	1 675	1 312
Netto driftsinntekter fra eiendom	0	0	0	0
Renter av utlån til virkelig verdi	0	38	38	42
Renter eiendomsselskaper	10	2	12	3
Renter bank	(3)	14	11	(19)
Renter av sertifikater og obligasjoner til virkelig verdi	0	0	0	0
Renter utlån og fordring til amortisert kost	148	4 009	4 157	4 303
Renter derivater	0	37	37	(21)
Renter rentefond	407	939	1 346	1 638
Utbytte	1	27	29	177
Annet	127	132	260	252
Sum renter og utbytte	691	5 198	5 889	6 376
Verdiendring eiendom	12	0	12	0
Verdiendring aksjer og andeler	(720)	3 066	2 346	(1 360)
Verdiendring obligasjoner	0	0	0	0
Verdiendring utlån og fordring til amortisert kost	(2)	13	10	(22)
Verdiendring derivater	8	1 140	1 148	(444)
Verdiendring utlån	6	(25)	(20)	7
Verdiendringer annet	0	7	7	(1)
Sum verdiendringer inklusiv verdiendring valuta	(697)	4 201	3 504	(1 820)
Realisert eiendom	0	1	1	0
Realisert aksjer og andeler	880	1 849	2 728	292
Realisert obligasjoner	0	27	27	10
Realisert derivater	0	(41)	(41)	(147)
Agio aksjer	0	155	155	116
Agio obligasjoner	0	0	0	0
Agio utlån og fordring til amortisert kost	0	0	0	0
Agio derivater	0	58	58	(68)
Agio utlån	0	40	40	34
Agio diverse	0	(1 243)	(1 243)	(191)
Andre finansielle kostnader og inntekter	7	0	7	0
Sum realiserte gevinster	887	847	1 734	47
Sum netto inntekter fra investeringer	934	11 868	12 802	5 916
Netto inntekter fra investeringer i investeringsvalgporteføljen			14 735	(3 632)
Sum netto inntekter fra investeringer			27 537	2 284
Netto inntekter fra derivater i kollektiv og selskapsporteføljen fordelt etter type:				
<i>Beløp i millioner kroner</i>			2019	2018
Aksjederivater			42	(163)
Rentederivater			0	2
Valuta derivater			1 160	(518)
Sum derivater til virkelig verdi			1 202	(679)

Note 7 – Netto inntekter fra investeringer forts.

DNB Livsforsikring konsern

<i>Beløp i millioner kroner</i>	Selskaps- porteføljen	Kollektiv- porteføljen	2019	2018
Inntekter fra investeringer i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	72	2	74	42
Netto driftsinntekter fra eiendom	0	841	841	702
Renter av utlån til virkelig verdi	0	38	38	42
Renter eiendomsselskaper	3	32	36	223
Renter bank	(3)	14	11	(19)
Renter av sertifikater og obligasjoner til virkelig verdi	0	0	0	0
Renter utlån og fordring til amortisert kost	148	4 009	4 157	4 303
Renter derivater	0	37	37	(21)
Renter rentefond	407	939	1 346	1 638
Utbytte	1	27	29	177
Annet	127	132	260	252
Sum renter og utbytte	684	5 229	5 912	6 596
Verdiendring eiendom	15	674	689	357
Verdiendring aksjer og andeler	(720)	3 066	2 346	(1 360)
Verdiendring obligasjoner	0	0	0	0
Verdiendring obligasjoner amortisert kost	(2)	13	10	(22)
Verdiendring derivater	8	1 140	1 148	(444)
Verdiendring utlån	6	(25)	(20)	7
Verdiendringer annet	0	7	7	(1)
Sum verdiendringer inklusiv verdiendring valuta	(694)	4 875	4 181	(1 463)
Realisert eiendom	0	76	76	0
Realisert aksjer og andeler	880	1 849	2 728	292
Realisert obligasjoner	0	27	27	10
Realisert derivater	0	(41)	(41)	(147)
Agio aksjer	0	155	155	116
Agio obligasjoner	0	0	0	0
Agio obligasjoner amortisert kost	0	0	0	0
Agio derivater	0	58	58	(68)
Agio utlån	0	40	40	34
Agio diverse	0	(1 243)	(1 243)	(191)
Andre finansielle kostnader og inntekter	7	0	7	0
Sum realiserte gevinster	887	921	1 808	47
Sum netto inntekter fra investeringer	949	11 868	12 817	5 925
Netto inntekter fra investeringer i investeringsvalgporteføljen			14 735	(3 632)
Sum netto inntekter fra investeringer			27 551	2 293
Netto inntekter fra derivater i kollektiv og selskapsporteføljen fordelt etter type:				
<i>Beløp i millioner kroner</i>			2019	2018
Aksjederivater			42	(163)
Rentederivater			0	2
Valuta derivater			1 160	(518)
Sum derivater til virkelig verdi			1 202	(679)

Note 8 – Spesifikasjon forsikringsrelaterte driftskostnader

<i>Beløp i millioner kroner</i>	2019	2018
Forvaltningskostnader	250	231
Salgskostnader	287	266
Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader	728	778
Sum forsikringsrelaterte driftskostnader	1 265	1 275

Spesifikasjon av lønn og andre personalkostnader

Ordinær lønn	190	187
Pensjoner	56	16
Arbeidsgiveravgift	44	41
Andre personalkostnader	3	5
Sum lønn og andre personalkostnader	294	249

<i>Beløp i millioner kroner</i>	2019	2018
Avsetning til langsiktige forpliktelses - restruktureringsavsetning		
Rest avsatte kostnader til restrukturering per 1. januar	3	11
Tilført	0	0
Utbetalt	(2)	(8)
Tilbakeført ubenyttet avsetning	0	0
Rest avsatte kostnader til restrukturering per 31. desember	1	3

Note 9 – Antall ansatte/årsverk

	<i>DNB Livsforsikring AS</i>		<i>DNB Livsforsikring konsern</i>	
	2019	2018	2019	2018
Antall ansatte per 31.12.	266	262	327	310
Antall årsverk per 31.12.	254	255	315	303
Gjennomsnittlig antall ansatte	264	270	319	318
Gjennomsnittlig antall årsverk	255	263	309	311

Note 10 – Pensjonsforpliktelser og -kostnader

BESKRIVELSE AV PENSJONSORDNINGENE

DNB-konsernet har innskuddspensjon for alle medarbeidere i Norge.

Innskuddssatsene er:

- Lønn tilsvarende 0 til 7,1 ganger G: 7 prosent
- Lønn tilsvarende 7,1 til 12 ganger G: 15 prosent
- Konsernet har ikke innskuddspensjonsordning for lønn over 12G (utover lukket ordning for ansatte fra før 2008)

Ansatte som var omfattet av de tidligere ytelsesbaserte pensjonsordningene (avviklet i perioden 2015 til 2017) har i tillegg en kompensasjonsordning som er utformet som en supplerende innskuddsbasert driftspensjonsordning.

Spareplanen i kompensasjonsordningen har etter forutsetninger som ble besluttet på omdanningstidspunktene, som mål å gi den enkelte ansatte ved fylte 67 år en samlet pensjonskapital

tilsvarende det den ansatte ville hatt dersom ytelsespensjonsordningene hadde blitt videreført. Både opptjening og avkastning finansieres over driften.

DNB-konsernet har uførepensjon for alle medarbeidere i Norge. Uførepensjonsordningen er:

- 3 prosent av pensjonsgrunnlaget opp til 12G
- 25 prosent av G, maksimalt 6 prosent av pensjonsgrunnlaget, opp til 12G
- 66 prosent av pensjonsgrunnlaget i intervallet 6–12G

Konsernets norske selskaper er med i Fellesordningen for avtalefestet pensjon, AFP.

Den private AFP-ordningen vil bli finansiert gjennom en årlig premie som fastsettes som en prosent av lønn mellom 1 og 7,1G.

Pensjonskostnader og -forpliktelser inkluderer arbeidsgiveravgift og finansskatt.

Note 10 – Pensjonsforpliktelser og -kostnader forts.

Økonomiske forutsetninger som er benyttet ved beregning av pensjonskostnader og -forpliktelser er gjort i samsvar med Norsk regnskapsstiftelse sin veiledning, per 31. desember 2019.

DNB Livsforsikring AS

Pensjonskostnader

<i>Beløp i millioner kroner</i>	2019	2018
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	22	8
Rentekostnad på pensjonsforpliktelsene	4	4
Beregnet avkastning på pensjonsmidlene	(1)	(1)
Avkorting	12	(13)
Administrasjonskostnader	0	0
Sum ytelsesbaserte ordninger	37	(2)
Avtalefestet pensjon, ny ordning	3	3
Risikopremie	0	0
Innskuddsbaserte ordninger	15	15
Netto pensjonskostnader	56	16

DNB Livsforsikring konsern

Pensjonskostnader

<i>Beløp i millioner kroner</i>	2019	2018
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	32	12
Rentekostnad på pensjonsforpliktelsene	4	4
Beregnet avkastning på pensjonsmidlene	(1)	(1)
Avkorting	12	(13)
Administrasjonskostnader	0	0
Sum ytelsesbaserte ordninger	47	2
Avtalefestet pensjon, ny ordning	4	4
Risikopremie	0	0
Innskuddsbaserte ordninger	21	20
Netto pensjonskostnader	72	26

Note 10 – Pensjonsforpliktelser og -kostnader forts.

DNB Livsforsikring AS

PENSJONSFORPLIKTELSE

<i>Beløp i millioner kroner</i>	2019	2018
Inngående balanse	202	220
Årets opptjening	22	8
Årets rentekostnad	4	4
Aktuarielt tap (gevinst), netto	(7)	5
Overført fra andre enheter	0	0
Overgang til innskuddspensjon/avkorting	0	(25)
Utbetaling til pensjonister	(8)	(11)
Utgående balanse	214	202

PENSJONSMIDLER

<i>Beløp i millioner kroner</i>	2019	2018
Inngående balanse	41	55
Beregnet avkastning	1	1
Aktuariell gevinst (tap), netto	(1)	(2)
Overført fra andre enheter	0	0
Overgang til innskuddspensjon/avkorting	(12)	(12)
Innbetaling premier	1	1
Utbetaling pensjoner	0	(2)
Administrasjonskostnader	0	0
Utgående balanse	30	41

Netto pensjonsforpliktelser	183	160
------------------------------------	------------	------------

DNB Livsforsikring konsern

PENSJONSFORPLIKTELSE

<i>Beløp i millioner kroner</i>	2019	2018
Inngående balanse	230	245
Salg av datterselskap	0	0
Årets opptjening	32	12
Årets rentekostnad	4	4
Aktuarielt tap (gevinst), netto	(6)	6
Overgang til innskuddspensjon	0	(25)
Planendring	0	0
Avkorting	0	0
Utbetaling til pensjonister	(8)	(11)
Utgående balanse	251	230

PENSJONSMIDLER

<i>Beløp i millioner kroner</i>	2019	2018
Inngående balanse	40	54
Beregnet avkastning	1	1
Aktuariell gevinst (tap), netto	(1)	(2)
Overgang til innskuddspensjon	(12)	(12)
Avkorting	0	0
Innbetaling premier	1	1
Utbetaling pensjoner	0	(2)
Administrasjonskostnader	0	0
Utgående balanse	29	40

Netto pensjonsforpliktelser	222	188
------------------------------------	------------	------------

Note 10 – Pensjonsforpliktelser og -kostnader forts.

Sensitivitetsanalyse for ytelsesordningen

Følgende estimater er basert på fakta og omstendigheter per 31. desember 2019, forutsatt at alle andre parametre er konstante. Faktiske resultater kan i vesentlig grad avvike fra disse estimatene.

	Diskonteringsrente		Årlig lønnsvekst / grunnbeløp		Årlig pensjonsregulering		Levealder	
	1 %	-1 %	1 %	-1 %	1 %	0% reg	+1 år	-1 år
Endring i prosentpoeng	1 %	-1 %	1 %	-1 %	1 %	0% reg	+1 år	-1 år
Prosentvis endring i pensjon								
Pensjonsforpliktelse PBO	13-16	15-17	20-25	20-22	10-12	8-12	2	2
Periodens netto pensjonskostnad	10-20	20-22	22-25	20-22	10-12	8-12	2	2

Note 11 – Skattekostnad

	DNB Livsforsikring AS		DNB Livsforsikring konsern	
Beløp i millioner kroner	2019	2018	2019	2018
SKATTEKOSTNAD PÅ DRIFTSRESULTAT FØR SKATT				
Betalbar skatt	378	464	394	472
Endring utsatt skatt	2	(369)	286	(949)
Sum skattekostnad (- skatteinntekt)	380	94	680	(477)
Avstemming av skattekostnad mot driftsresultat før skatt				
Driftsresultat før skatt	1 842	1 663	1 857	1 672
Forventet skattekostnad etter nominell skattesats (22%, 23% i 2018)	405	383	408	385
Skatteeffekt av finansskatt i Norge	55	33	56	33
Skatteeffekt av skattefrie aksjeinntekter	(67)	(70)	(67)	(70)
Skatteeffekt av andre skattefrie inntekter og ikke fradragsberettigede kostnader	(13)	24	283	31
Skatteeffekt knyttet til overgang nye skatteregler 2018	0	(299)	0	(880)
Skatt vedrørende tidligere år	0	23	0	23
Skattekostnad på driftsresultat før skatt	380	94	680	(477)
Effektiv skattesats	21%	6%	37 %	(29 %)
Inntektsskatt på øvrige resultatelementer i totalresultat				
Pensjoner	1	(2)	1	(2)
Sum inntektsskatt på øvrige resultatelementer i totalresultat	1	(2)	1	(2)

Skatteberegningen for 2018 var satt opp i henhold til skatteregler vedtatt 20. desember 2018 gjeldende for inntektsåret 2018. De nye reglene medfører at skattekostnad på inntekter og kostnader knyttet til eiendeler i kollektiv- og investeringsvalgporteføljen følger regnskapet. Overgang til nye regler er regulert i overgangsbestemmelser, hvor skattemessige verdier og forpliktelser per 31. desember 2018 fastsettes i tråd med regnskapsreglene. Endringer i skattemessige verdier er skattepliktige eller fradragsberettiget i inntektsåret 2018. Det var uklart hvordan overgangsreglene skulle tolkes. Basert på en helhetsvurdering ble netto skatteeffekt knyttet til overgangen til nye skatteregler tatt inn som en skatteinntekt på hhv. 299 millioner kroner for selskap og 880 millioner for konsern. Årsaken til forskjellen mellom selskap og konsern er at tidligere utsatt skatt knyttet til eiendomsporteføljen i konsern delvis ble reversert. I skattemeldingen for 2018 krever DNB Liv et større skattemessig fradrag enn regnskapsført.

DNB Liv har mottatt utkast til varsel om endring av skattefastsettingen for 2018 og anmodning om tilleggsopplysninger. Varselet inneholder ikke opplysninger om ny inntektsfastsettelse. Skatteetaten har et annet syn på beregning av overgangseffektene og støtter seg til prinsipputtalelsen fra Skatte- direktoratet «Endring i skattereglene for livsforsikrings- og pensjonsforetak» av 21. desember 2018. DNB Liv har dialog med skattemyndighetene rundt forståelsen av overgangsreglene, og endelig utfall kan gi både lavere og større skattefradrag enn det som er lagt til grunn i regnskapet. Usikkerheten ble hensyntatt i regnskapet for 2018 og DNB Liv har så langt ikke grunnlag for å foreta estimatendringer på skattekostnaden for 2018 i 2019.

Note 11 – Skattekostnad forts.

Beløp i millioner kroner	DNB Livsforsikring AS		DNB Livsforsikring konsern	
	2019	2018	2019	2018
UTSATT SKATTEFORDEL/(UTSATT SKATT)				
Årets bevegelser i utsatt skattefordel/(utsatt skatt)				
Utsatt skattefordel/(utsatt skatt) per 1. januar	(421)	(647)	(767)	(1 527)
Endring ført mot ordinært resultat	(2)	384	(286)	965
Endring ført mot øvrige resultatelementer	(1)	2	(1)	2
Endring ført direkte mot egenkapital	0	0	247	(48)
Endring som følge av konsernbidrag	(9)	(160)	(9)	(160)
Skatt vedrørende tidligere år	0	0	0	0
Utsatt skattefordel/(utsatt skatt) per 31. desember	(433)	(421)	(815)	(767)

Beløp i millioner kroner	DNB Livsforsikring AS			
	31.12.19		31.12.18	
	Utsatt skattefordel	Utsatt skatt	Utsatt skattefordel	Utsatt skatt
UTSATT SKATTEFORDEL OG UTSATT SKATT I BALANSEN				
VEDRØRER FØLGENDE MIDLERTIDIGE FORSKJELLER				
Varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	1	0	1	0
Sertifikater og obligasjoner	0	0	0	0
Finansielle derivater	0	0	0	0
Øvrige finansielle instrumenter	0	8	0	0
Netto pensjonsforpliktelser	36	0	36	0
Netto andre skatteøkende/-reducerende midlertidige forskjeller	0	590	0	587
Fremførbart underskudd/ubenyttet kreditfradrag	0	0	0	0
Sum	37	598	37	587
Andre poster som ikke inngår i beregningen av utsatt skatt	0	129	0	129
Netto regnskapsført utsatt skattefordel/(utsatt skatt)		(433)		(421)

Beløp i millioner kroner	DNB Livsforsikring konsern			
	31.12.19		31.12.18	
	Utsatt skattefordel	Utsatt skatt	Utsatt skattefordel	Utsatt skatt
Varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	0	392	0	353
Sertifikater og obligasjoner	0	0	0	0
Finansielle derivater	0	0	0	0
Øvrige finansielle instrumenter	0	8	0	0
Netto pensjonsforpliktelser	36	0	36	0
Netto andre skatteøkende/-reducerende midlertidige forskjeller	0	581	0	579
Fremførbart underskudd/ubenyttet kreditfradrag	0	0	0	0
Sum	36	980	36	932
Andre poster som ikke inngår i beregningen av utsatt skatt		129		129
Netto regnskapsført utsatt skattefordel/(utsatt skatt)		(815)		(767)

I konsernets skatteøkende midlertidige forskjeller inngår midlertidige forskjeller knyttet til investeringseiendommer for de utenlandske eiendomsselskaperne. De skatteøkende midlertidige forskjellene knytter seg til forskjeller mellom virkelige verdier og estimerte skattemessige verdier på investerings-eiendommene, som har oppstått i eierperioden.

I konsernet omfattes DNB Liv av finansskatten og har en skattesats på 25 prosent. Andre norske selskaper i konsernet omfattes ikke av finansskatten. Ved balanseføring av utsatt skatt/ skattefordel i konsernregnskapet benyttes derfor selskapskattesatsen gjeldende for hvert enkelt selskap.

DNB Liv har ikke underskudd til fremføring for 2019 eller 2018.

Note 12 – Klassifikasjon av finansielle instrumenter

DNB Livsforsikring AS
31.12.19

<i>Beløp i millioner kroner</i>	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet	Finansielle derivater som sikringsinstrument	Finansielle eiendeler og gjeld vurdert til amortisert kost	Finansielle instrumenter som holdes til forfall	Ikke-finansielle eiendeler og gjeld	Totalt
Eiendeler						
Andre finansielle eiendeler	586					586
Utlån og fordringer	1 572					1 572
Obligasjoner, sertifikater og rentefond	82 912					82 912
Aksjer og andeler aksjefond	17 655					17 655
Finansielle eiendeler, kunder bærer risikoen	98 943					98 943
Finansielle derivater	592					592
Sertifikater og obligasjoner, holdes til forfall				75 499		75 499
Utlån og fordringer til amortisert kost			31 892			31 892
Investerings eiendommer					26	26
Aksjer og andeler i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak					26 715	26 715
Fordringer og verdipapirer utstedt av datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak					1 072	1 072
Immaterielle eiendeler					5	5
Andre eiendeler					1 198	1 198
Gjenforsikringsandel av forsikringsforpliktelser i kollektivporteføljen	219					219
Sum eiendeler	202 478		31 892	75 499	29 016	338 885
Gjeld og egenkapital						
Forsikringsforpliktelser, kunder bærer risikoen					98 943	98 943
Forpliktelser til forsikringstagere					206 884	206 884
Avsetning for forpliktelser					1 442	1 442
Finansielle derivater	129					129
Forpliktelser ekskl. finansielle derivater					1 126	1 126
Påløpte kostnader og ikke opptjente inntekter					153	153
Ansvarlig lånekapital			7 000			7 000
Sum gjeld	129		7 000		308 548	315 677
Sum egenkapital					23 208	23 208
Sum gjeld og egenkapital	129		7 000		331 756	338 885

Note 12 – Klassifikasjon av finansielle instrumenter forts.

DNB Livsforsikring konsern
31.12.19

Beløp i millioner kroner	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet	Finansielle derivater som sikrings-instrument	Finansielle eiendeler og gjeld vurdert til amortisert kost	Finansielle instrumenter som holdes til forfall	Ikke-finansielle eiendeler og gjeld	Totalt
Eiendeler						
Andre finansielle eiendeler	1 527					1 527
Utlån og fordringer	1 572					1 572
Obligasjoner, sertifikater og rentefond	82 912					82 912
Aksjer og andeler aksjefond	18 186					18 186
Finansielle eiendeler, kunder bærer risikoen	98 943					98 943
Finansielle derivater	592					592
Sertifikater og obligasjoner, holdes til forfall				75 499		75 499
Utlån og fordringer til amortisert kost			31 892			31 892
Investerings eiendommer					22 299	22 299
Aksjer og andeler i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak					4 457	4 457
Immaterielle eiendeler					5	5
Andre eiendeler					1 554	1 554
Gjenforsikringsandel av forsikringsforpliktelse i kollektivporteføljen	219					219
Sum eiendeler	203 950		31 892	75 499	28 314	339 656
Gjeld og egenkapital						
Forsikringsforpliktelse, kunder bærer risikoen					98 943	98 943
Forpliktelse til forsikringstagere					206 884	206 884
Avsetning for forpliktelse					1 880	1 880
Finansielle derivater	129					129
Forpliktelse ekskl. finansielle derivater					1 810	1 810
Påløpte kostnader og ikke opptjente inntekter					153	153
Ansvarlig lånekapital			7 000			7 000
Sum gjeld	129		7 000		309 670	316 800
Sum egenkapital					22 856	22 856
Sum gjeld og egenkapital	129		7 000		332 526	339 656

Note 12 – Klassifikasjon av finansielle instrumenter forts.

DNB Livsforsikring AS
31.12.18

<i>Beløp i millioner kroner</i>	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet	Finansielle derivater som sikrings- instrument	Finansielle eiendeler og gjeld vurdert til amortisert kost	Finansielle instrumenter som holdes til forfall	Ikke- finansielle eiendeler og gjeld	Totalt
Eiendeler						
Andre finansielle eiendeler	891					891
Utlån og fordringer	2 942					2 942
Obligasjoner, sertifikater og rentefond	76 349					76 349
Aksjer og andeler aksjefond	21 311					21 311
Finansielle eiendeler, kunder bærer risikoen	77 241					77 241
Finansielle derivater	29					29
Sertifikater og obligasjoner, holdes til forfall				78 501		78 501
Utlån og fordringer til amortisert kost			35 034			35 034
Investerings eiendommer					33	33
Aksjer og andeler i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak					18 699	18 699
Fordringer og verdipapirer utstedt av datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak					2 924	2 924
Immaterielle eiendeler					10	10
Andre eiendeler					907	907
Gjenforsikringsandel av forsikringsforpliktelser i kollektivporteføljen	241					241
Sum eiendeler	179 005		35 034	78 501	22 574	315 114
Gjeld og egenkapital						
Forsikringsforpliktelser, kunder bærer risikoen					77 241	77 241
Forpliktelser til forsikringstagere					204 286	204 286
Avsetning for forpliktelser					1 029	1 029
Finansielle derivater	743					743
Forpliktelser ekskl. finansielle derivater					1 473	1 473
Påløpte kostnader og ikke opptjente inntekter					201	201
Ansvarlig lånekapital			7 000			7 000
Sum gjeld	743		7 000		284 230	291 973
Sum egenkapital					23 142	23 142
Sum gjeld og egenkapital	743		7 000		307 371	315 114

Note 12 – Klassifikasjon av finansielle instrumenter forts.

DNB Livsforsikring konsern
31.12.18

<i>Beløp i millioner kroner</i>	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet	Finansielle derivater som sikrings-instrument	Finansielle eiendeler og gjeld vurdert til amortisert kost	Finansielle instrumenter som holdes til forfall	Ikke-finansielle eiendeler og gjeld	Totalt
Eiendeler						
Andre finansielle eiendeler	1 721					1 721
Utlån og fordringer	2 942					2 942
Obligasjoner, sertifikater og rentefond	76 349					76 349
Aksjer og andeler aksjefond	21 311					21 311
Finansielle eiendeler, kunder bærer risikoen	77 241					77 241
Finansielle derivater	29					29
Sertifikater og obligasjoner, holdes til forfall				78 501		78 501
Utlån og fordringer til amortisert kost			35 034			35 034
Investerings eiendommer					16 844	16 844
Aksjer og andeler i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak					4 554	4 554
Immaterielle eiendeler					10	10
Andre eiendeler					1 043	1 043
Gjenforsikringsandel av forsikringsforpliktelser i kollektiv-porteføljen	241					241
Sum eiendeler	179 836		35 034	78 501	22 451	315 822
Gjeld og egenkapital						
Forsikringsforpliktelser, kunder bærer risikoen					77 241	77 241
Forpliktelser til forsikringstagere					204 286	204 286
Avsetning for forpliktelser					1 412	1 412
Finansielle derivater	743					743
Forpliktelser ekskl. finansielle derivater					1 863	1 863
Påløpte kostnader og ikke opptjente inntekter					201	201
Ansvarlig lånekapital			7 000			7 000
Sum gjeld	743		7 000		285 004	292 747
Sum egenkapital					23 075	23 075
Sum gjeld og egenkapital	743		7 000		308 079	315 822

Note 13 – Finansielle instrumenter til virkelig verdi

DNB Livsforsikring konsern
31.12.19

Beløp i millioner kroner	Priser i aktivt marked Nivå 1	Observerbare markedsdata og uvesentlig kredittspread Nivå 2	Ikke observerbare markedsdata, eller vesentlig kredittspread Nivå 3	Periodiserte renter	Totalt
Eiendeler					
Øvrige finansielle eiendeler	1 527	0	0	0	1 527
Utlån og fordringer	1 568	0	0	4	1 572
Sertifikater, obligasjoner og rentefond inkl. Private credit fond	0	80 352	2 559	0	82 912
Aksjer og andeler:					
Aksjer	0	5	298	0	302
Aksjefond	0	12 499	0	0	12 499
Eiendomsfond	0	0	572	0	572
Hedgefond	0	1 487	850	0	2 337
Alternative investeringer; PE, Infrastruktur	0	0	2 475	0	2 475
Finansielle eiendeler, kunden bærer risikoen	0	98 943	0	0	98 943
Finansielle derivater	0	573	0	19	592
Sum finansielle instrumenter til virkelig verdi ¹⁾	3 095	193 859	6 754	23	203 731
Gjeld					
Finansielle derivater ¹⁾	0	(162)	0	33	(129)

¹⁾ Jfr. note 12

DNB Livsforsikring konsern
31.12.18

Beløp i millioner kroner	Priser i aktivt marked Nivå 1	Observerbare markedsdata og uvesentlig kredittspread Nivå 2	Ikke observerbare markedsdata, eller vesentlig kredittspread Nivå 3	Periodiserte renter	Totalt
Eiendeler					
Øvrige finansielle eiendeler	1 962	0	0	0	1 962
Utlån og fordringer	2 831	106	0	5	2 942
Sertifikater, obligasjoner og rentefond inkl. Private credit fond	0	76 349	1 047	0	77 396
Aksjer og andeler:					
Aksjer	1 185	13	231	0	1 428
Aksjefond	0	14 802	0	0	14 802
Eiendomsfond	0	0	67	0	67
Hedgefond	0	1 244	832	0	2 075
Alternative investeringer; PE, Infrastruktur	0	0	1 892	0	1 892
Finansielle eiendeler, kunden bærer risikoen	0	77 241	0	0	77 241
Finansielle derivater	0	28	0	1	29
Sum finansielle instrumenter til virkelig verdi ¹⁾	5 978	169 782	4 069	7	179 836
Gjeld					
Finansielle derivater ¹⁾	0	(741)	0	(2)	(743)

¹⁾ Jfr. note 12

Note 13 – Finansielle instrumenter til virkelig verdi forts.

Finansielle instrumenter klassifisert i nivå 3 omfatter per 31. desember 2019 til sammen 6 754 millioner kroner i unoterte aksjer, eiendomsfond, hedgefond, private equity fond, infrastrukturfond og privatecredit fond. Verdsettelsene er basert på rapportert verdi fra fondene, som hovedsakelig benytter kontantstrømbaserte modeller eller multipler ved fastsettelse av virkelig verdi. Konsernet har ikke full tilgang til informasjon om alle elementene i disse verdsettelsene og har derfor ikke grunnlag for å fastsette alternative forutsetninger.

De fleste private equity fondene fastsetter virkelig verdi basert på en bransjestandard utarbeidet av European Private Equity & Venture Capital Association, EVCA. Metoden er utarbeidet for å gi veiledning for å fastsette beste estimat på virkelig verdi for investeringer i lite likvide egenkapitalinstrumenter. På grunn av tidspunkt for verdirapportering fra fondene, er verdivurderingene på balansedag basert på verdsettelse for tidligere perioder, justert for tidsetterslep i rapporteringen. Tidsetterslepet er for de fleste fondene på om lag tre måneder. Justering for tidsetterslep fastsettes med utgangspunkt i utviklingen i en vektet indeks bestående av en parameter for aksjemarkedet representert ved MSCI World som referanseindeks, og en parameter for forventet langsiktig avkastning på PE-investeringer. I perioder med uro i finansmarkedene, vil det kunne være betydelig usikkerhet knyttet til verdsettelsen av disse investeringene. Per 31. desember 2019 er det positiv justering på ca. 48 millioner kroner knyttet til tidsetterslepet, og per 31. desember 2018 var det en negativ justering på -153 millioner kroner.

Strømningsanalyse nivå 3

Beløp i millioner kroner		Finansielle eiendeler			
		Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	Utlån til kunder	Sertifikater og obligasjoner	Aksjer og andeler
Balanse per 31. desember 2018		0	0	1 047	3 022
Netto inntekt (gevinster/tap, FX og rente)		0	0	(38)	377
Tilgang/kjøp	kjøpspris	0	0	1 608	1 561
Avhendet	virkelig verdi	0	0	(58)	(765)
Forfalt	virkelig verdi	0	0	0	0
Overført fra nivå 1 eller 2	virkelig verdi på tidspunkt for overføring	0	0	0	0
Overført til nivå 1 eller 2	virkelig verdi	0	0	0	0
Annet		0	0	0	0
Balanse per 31. desember 2019		0	0	2 559	4 195

Note 14 – Virkelig verdi av finansielle eiendeler til amortisert kost

	31.12.19					
<i>Beløp i millioner kroner</i>	Amortisert kost ¹⁾	Periodiserte renter	Priser i aktivt marked Nivå 1	Observerbare markedsdata og uvesentlig kredittspread Nivå 2	Ikke observerbare markedsdata, eller vesentlig kredittspread Nivå 3	Virkelig verdi inklusiv periodiserte renter
Eiendeler						
Utlån og fordringer	31 677	215	0	0	31 979	32 194
Obligasjoner, holdes til forfall	74 053	1 446	0	79 324	0	80 770
Sum finansielle eiendeler til amortisert kost	105 731	1 661	0	79 324	31 979	112 964

¹⁾ Amortisert kost og periodiserte renter utgjør til sammen balanseført verdi.

Utlån og fordringer:

Denne klassen består i det vesentlige av boliglån, næringslån og illikvide obligasjoner med pant i fast eiendom. Verdsettelsen skjer bl.a. ved bruk av modeller der ikke alle parametrene er basert på observerbare markedsdata.

Obligasjoner holdes til forfall:

Obligasjoner klassifisert på nivå 2 er obligasjoner som verdsettes basert på teoretiske modeller. Beregningen skjer med utgangspunkt i observerbare rentekurver. Kurvene tillegges en utstederspesifikk kredittpremie basert på et snitt av kredittspreader innhentet fra et utvalg meglerforetak.

Note 15 – Investeringseiendom

VIRKELIG VERDI

Investeringseiendommene i DNB Liv inngår som en del av midlene i kollektivporteføljen og holdes med tanke på å oppnå langsiktig avkastning for kundene. Eiendomsporteføljen vurderes til virkelig verdi på balansedagen. Virkelig verdi er den prisen som ville blitt oppnådd for å selge den enkelte eiendom i en velordnet transaksjon mellom markedsdeltakere på balansedato. Den norske delen av porteføljen verdsettes ved hjelp av intern verddivurderingsmodell, og er dermed på nivå tre i verdsettelses-hierarkiet. Som supplement innhentes, på rullerende basis gjennom året, eksterne takster for et representativt utvalg av porteføljen. Utvalget utgjør nærmere 95 prosent av porteføljeverdien. I 4. kvartal 2019 er i alt 14 eiendommer som representerer 62 prosent av den 100 prosent eide porteføljen vurdert eksternt. Hensikten med de eksterne takstene er å sammenligne de interne vurderingene mot uavhengige referanser. Den svenske delen av porteføljen, samt deleide eiendommer verdsettes på grunnlag av eksterne takster.

INTERN VERDIVURDERINGSMODEL

Den interne modellen beregner virkelig verdi som nåverdi av fremtidige kontantstrømmer i og etter utløp av kontraktsperioden. Avkastningskravet i modellen reflekterer markedsrisikoen. Ved utgangen av 2019 ble det i all hovedsak benyttet et avkastningskrav på 7,6 prosent. Det gjøres individuelle vurderinger av avkastningskravet på segmentnivå. Modellen benytter samme avkastningskrav for kontantstrømmer både i og utenfor kontraktsperioden.

Spesifikk eiendomsrisiko hensyntas i kontantstrømmen, blant annet gjennom kontraktsfestet leie og fremtidig markedsleie, driftskostnader, nødvendige investeringer, leietakertilpasninger ved kontraktsutløp, sannsynlighet for ledighet og justering av vekstfaktor (Norges Banks inflasjonsmål).

UTVIKLING MARKEDS- OG KONTRAKTSLEIE

Samlet kontraktsleie for den 100 prosent eide porteføljen i Norge økte med 182 millioner kroner gjennom 2019 til 960 millioner. I samme perioden gikk vurdert markedsleie for den samme porteføljen opp med 210 millioner kroner til 994 millioner.

VERDIUTVIKLING OG SENSITIVITET

Verdivurderingene har samlet ført til oppskrivning av eiendomsporteføljen med 708 millioner kroner i 2019.

Verdivurderingene er særlig sensitive for endring i avkastningskrav og forutsetninger om fremtidig inntektsstrøm. 0,25 prosentpoeng reduksjon av avkastningskrav vil, alt annet like, endre verdien av eiendomsporteføljen med 3,7 prosent (688 millioner kroner). Fem prosent økning i fremtidige markedsleier vil alt annet like endre verdien av eiendomsporteføljen med 2,9 prosent (545 millioner kroner).

LEDIGHET

Den økonomiske ledigheten i porteføljen var 5,7 prosent ved utgangen av 2019 mot 7,0 prosent ved utgangen av 2018.

Beløp i millioner kroner		Virkelig verdi	Brutto leieareal m ²	Gj.sn. leietid i antall år
Type bygg	By/sted			
Kontorbygg	Østlandet	9 189	153 408	6,3
Kontorbygg	Norge for øvrig	3 285	122 899	5,6
Kjøpesentre	Norske byer	4 171	113 677	3,9
Hoteller	Norske byer	2 124	64 176	8,9
Utland	Stockholm/Gøteborg	3 530	35 632	6,7
Sum investeringseiendom per 31. desember 2019		22 299	489 792	6,0
Herav verdi prosjekter		0		
Sum investeringseiendom per 31. desember 2018		16 844	437 801	5,5
Endring i 2019		5 455	51 991	0,5

Note 15 – Investerings eiendom forts.

<i>Beløp i millioner kroner</i>	2019	2018
Beløp inkludert i resultatregnskapet		
Leieinntekter fra investerings eiendom	992	822
Driftskostnader investerings eiendom	(151)	(119)
Netto leie	841	703

Tilgang/avgang og verdiregulering siste år

<i>Beløp i millioner kroner</i>	
Balansført verdi per 31. desember 2017	16 106
Tilgang, kjøp av nye eiendommer	0
Tilgang, aktivering av investeringer	334
Tilgang, oppkjøp av andre selskaper	0
Reklassifisering fra felleskontrollert foretak	0
Netto gevinst som resultat av justering til virkelig verdi	478
Avhendelser	0
Valutakursendringer med mer	(74)
Balansført verdi per 31. desember 2018	16 844
Tilgang, kjøp av nye eiendommer	4 756
Tilgang, aktivering av investeringer	280
Tilgang, oppkjøp av andre selskaper	0
Reklassifisering fra felleskontrollert foretak	0
Netto gevinst som resultat av justering til virkelig verdi	562
Avhendelser	(9)
Valutakursendringer med mer	(133)
Balansført verdi per 31. desember 2019	22 299

Netto gevinst i 2019 relatert til gjentatte virkelig verdjusteringer fra eiendommer som fortsatt er i eie per 31. desember 2019 er 562 millioner kroner. Netto gevinst i 2018 relatert til gjentatte virkelig verdjusteringer fra eiendommer som fortsatt er i eie per 31. desember 2018 er 478 millioner kroner. Netto gevinst for gjentatte virkelig verdjusteringer er presentert i resultatregnskapet som verdiendringer på investeringer.

Prosjekter, forventet ferdigstillelse	2020	2021	2022
Kontraktsmessige forpliktelser til kjøp og utvikling av eiendom	45	0	9

Note 16 – Aksjer i datterselskaper, felleskontrollerte foretak og tilknyttede selskaper

Beløp i millioner kroner	<i>DNB Livsforsikring AS</i>			
	Datterselskaper	Felleskontrollerte foretak	Tilknyttede selskaper	Sum
Anskaffelseskost	58 190	1 279	2 616	62 085
Bokført verdi per 1. januar 2018	16 204	1 505	2 928	20 636
Tilgang/avgang	0	0	0	0
Andel av resultat	1 062	64	198	1 324
Konsernbidrag/Utbytte	(20 839)	(50)	(90)	(20 980)
Kapitalendringer	17 719	0	0	17 719
Bokført verdi per 31. desember 2018	14 146	1 519	3 035	18 699
Tilgang/avgang	(1)	0	0	(1)
Andel av resultat	1 627	(52)	107	1 682
Konsernbidrag / Utbytte	(12 172)	(50)	(103)	(12 325)
Kapitalendringer	18 659	0	0	18 659
Bokført verdi per 31. desember 2019	22 258	1 417	3 039	26 714

Beløp i millioner kroner	<i>DNB Livsforsikring konsern</i>		
	Felleskontrollerte foretak	Tilknyttede selskaper	Sum
Anskaffelseskost	1 279	2 616	3 895
Bokført verdi per 1. januar 2018	1 505	2 928	4 433
Tilgang/avgang	0	0	0
Andel av resultat	64	198	262
Konsernbidrag/Utbytte	(50)	(90)	(140)
Kapitalendringer	0	0	0
Bokført verdi per 31. desember 2018	1 519	3 035	4 554
Tilgang/avgang	0	0	0
Andel av resultat	(52)	107	56
Konsernbidrag / Utbytte	(50)	(103)	(153)
Kapitalendringer	0	0	0
Bokført verdi per 31. desember 2019	1 417	3 039	4 457

Note 16 – Aksjer i datterselskaper, felleskontrollerte foretak og tilknyttede selskaper forts.

Virkelig verdi av felleskontrollerte foretak og tilknyttede selskaper tilsvare balanseført verdi. Verdien består i all hovedsak i foretakenes investering i investeringseiendommer.

	Forretningskontor	Eierandel	Stemmeandel
Datterselskaper i selskapsporteføljen			
DNB Næringseiendom AS	Bergen	100 %	100 %
DNB Eiendomsinvest 2 AS	Bergen	100 %	100 %
Datterselskaper i kollektivporteføljen			
DNB Eiendomsholding AS:	Bergen	100 %	100 %
Admiral Hotel AS	Bergen	100 %	100 %
Admiral Hotel Hjemmel AS	Bergen	100 %	100 %
ANS Beddingen Hjemmel	Bergen	100 %	100 %
ANS Fjordalleen 16 Hjemmel	Bergen	100 %	100 %
ANS Sjøsidene 1 Hjemmel	Bergen	100 %	100 %
ANS Sjøsidene 2 Hjemmel	Bergen	100 %	100 %
ANS Torgalmenningen 14 Hjemmel	Bergen	100 %	100 %
Barcode 121 Hjemmel AS	Bergen	100 %	100 %
Beddingen 16 AS	Bergen	100 %	100 %
Beddingen 16 Hjemmel AS	Bergen	100 %	100 %
Brugata 19 AS	Bergen	100 %	100 %
Brugata 19 Hjemmel AS	Bergen	100 %	100 %
DNB Eiendomsforvaltning AS	Bergen	100 %	100 %
DNB Eiendomskomplementar AS	Bergen	100 %	100 %
DNB Handlingsparker AS	Bergen	100 %	100 %
DNB Kjøpesenter og Hotel Forvaltning AS	Bergen	100 %	100 %
DNB Kontor Forvaltning AS	Bergen	100 %	100 %
DNB Livsforsikring Eiendom Sverige AB	Stockholm	100 %	100 %
Fjordalleen 16 AS	Bergen	100 %	100 %
Folke Bernadottesvei 40 AS	Bergen	100 %	100 %
Folke Bernadottesvei 40 Hjemmel AS	Bergen	100 %	100 %
Forenede-Kvartalet ANS	Bergen	100 %	100 %
Galleriet Kjøpesenter AS	Bergen	100 %	100 %
Galleriet Kjøpesenter Hjemmel AS	Bergen	100 %	100 %
Haakon VII's gt 8-10 AS	Bergen	100 %	100 %
Haakon VII's gt 12 AS	Bergen	100 %	100 %
Holberghuset Hjemmel AS	Bergen	100 %	100 %
Hygea AS	Bergen	100 %	100 %
Markeveien 1B AS	Bergen	100 %	100 %
Markeveien 1B Hjemmel AS	Bergen	100 %	100 %
Nordnorsk Hotell AS	Bergen	100 %	100 %
Nordnorsk Hotell Hjemmel AS	Bergen	100 %	100 %
Roald Amundsens gt. 6 AS	Bergen	100 %	100 %
Roald Amundsens gt. 6 Hjemmel AS	Bergen	100 %	100 %
Rosenkrantzgaten 12 AS	Bergen	100 %	100 %
Rosenkrantzgaten 12 Hjemmel AS	Bergen	100 %	100 %

Note 16 – Aksjer i datterselskaper, felleskontrollerte foretak og tilknyttede selskaper forts.

	Forretningskontor	Eierandel	Stemmeandel
Sandslimarka 55 AS	Bergen	100 %	100 %
Sandslimarka 55 Hjemmel KS	Bergen	100 %	100 %
Sandslimarka 251 AS	Bergen	100 %	100 %
Sandslimarka 251 Hjemmel ANS	Bergen	100 %	100 %
Sandvika Torg AS	Bergen	100 %	100 %
Sandvika Torg Hjemmel AS	Bergen	100 %	100 %
Starvhusgaten 2A AS	Bergen	100 %	100 %
Starvhusgaten 2A Hjemmel AS	Bergen	100 %	100 %
Starvhusgaten 2B AS	Bergen	100 %	100 %
Starvhusgaten 2B Hjemmel AS	Bergen	100 %	100 %
Stortinggt. 22 AS	Bergen	100 %	100 %
Stortinggt. 22 Hjemmel AS	Bergen	100 %	100 %
Strandgaten 17 AS	Bergen	100 %	100 %
Strandgaten 17 Hjemmel AS	Bergen	100 %	100 %
Strandgaten 4 Eiendom AS	Bergen	100 %	100 %
Strandgaten 4 Eiendom Hjemmel AS	Bergen	100 %	100 %
Strandkanten Garasjeanlegg AS	Bergen	100 %	100 %
Strandkanten Garasjeanlegg Hjemmel AS	Bergen	100 %	100 %
Strandveien 18 Eiendom AS	Bergen	100 %	100 %
Strandveien 18 Eiendom Hjemmel AS	Bergen	100 %	100 %
Strandveien 50 AS	Bergen	100 %	100 %
Strandveien 50 Hjemmel AS	Bergen	100 %	100 %
Torgalmenningen 14 AS	Bergen	100 %	100 %
Trondheim Hotel AS	Bergen	100 %	100 %
Trondheim Hotel Hjemmel AS	Bergen	100 %	100 %
Trondheim Torg AS	Bergen	100 %	100 %
Trondheim Torg Hjemmel AS	Bergen	100 %	100 %
Verdibo ANS	Bergen	100 %	100 %
Vestnorsk Hotell AS	Bergen	100 %	100 %
Vestnorsk Hotell Hjemmel AS	Bergen	100 %	100 %
DNB Kjøpesenter og Hotel AS	Bergen	100 %	100 %
DNB Kontor AS	Bergen	100 %	100 %
DNB Liv Eiendom Sverige AS	Bergen	100 %	100 %

Tilknyttede selskaper	Forretningskontor	Eierandel	Stemmeandel
Ferd. Storjohanns Sønner AS	Bergen	32 %	32 %
Norsk Pensjon AS	Bergen	25 %	25 %
DNB Scandinavian Property Fund DA	Bergen	39 %	39 %

Felleskontrollerte foretak	Forretningskontor	Eierandel	Stemmeandel
Vestby Senterutvikling AS	Bergen	50 %	50 %
Sørlandssenteret DA	Bergen	50 %	50 %

Note 17 – Investeringer som holdes til forfall

DNB Liv sin portefølje av obligasjoner klassifisert som «holdes til forfall» utgjorde 74 053 millioner kroner per fjerde kvartal 2019. Porteføljen består i det vesentlige av verdipapirer utstedt av låntagere med høy kredittverdighet. Obligasjoner med fortrinnsrett utgjorde ved utgangen av kvartalet om lag 34 prosent av porteføljen, finansforetak omlag 29 prosent og obligasjoner med statsgaranti om lag 17 prosent. Resterende midler er i all hovedsak plassert i papirer utstedt av kommuner og fylkeskommuner. Det vesentlige av plasseringer i obligasjoner utstedt av finansforetak er senior gjeld, som sorterer høyest opp i kapitalstrukturen og har første prioritet i tilfelle utsteders konkurs. Det investeres bare unntaksvis i papirer utstedt av tradisjonelle industriselskap. Porteføljen er, i tråd med IAS 39, gjennomgått og vurdert i forhold til om det finnes objektive indikasjoner på verdifall. Det er ikke identifisert noen nedskrivningsbehov i porteføljen.

<i>Beløp i millioner kroner</i>	Balansført verdi 31.12.19	Virkelig verdi 31.12.19	Balansført verdi 31.12.18	Virkelig verdi 31.12.18
Stat/statsgaranterte	11 495	13 124	15 191	16 779
Overnasjonal garanti	1 300	1 560	1 800	2 057
Kommune/fylkeskommune	1 153	1 159	1 902	1 923
Bank og kredittforetak	21 655	22 123	18 399	18 973
Obligasjoner med fortrinnsrett	24 062	26 049	25 399	27 983
Andre utstedere	14 389	15 310	14 189	15 057
Sum obligasjoner, holdes til forfall	74 053	79 324	76 879	82 771
Periodiserte renter	1 446	1 446	1 622	1 622
Obligasjoner, holdes til forfall	75 499	80 770	78 501	84 392
Herav børsnoterte papirer	74 %		75 %	

Beholdningsendring gjennom regnskapsåret

Beløp i millioner kroner

**Sertifikater
og obligasjoner,
holdes til forfall**

Balanse per 1. januar 2018	74 106
Tilgang	7 697
Avgang	(4 903)
Årets periodiserte over-/underkurs (amortisering)	(20)
Verdiendring valuta	0
Balanse per 31. desember 2018	76 879
Tilgang	6 639
Avgang	(9 474)
Årets periodiserte over-/underkurs (amortisering)	10
Verdiendring valuta	0
Balanse per 31. desember 2019	74 053

Note 17 – Investeringer som holdes til forfall forts.

Obligasjoner spesifisert etter valutasort

<i>Beløp i millioner kroner</i>	Balansført verdi 31.12.19	Virkelig verdi 31.12.19	Balansført verdi 31.12.18	Virkelig verdi 31.12.18
NOK	74 053	79 324	76 879	82 771
EUR	0	0	0	0
Totalt	74 053	79 324	76 879	82 771
Periodiserte renter	1 446	1 446	1 622	1 622
Obligasjoner, holdes til forfall	75 499	80 770	78 501	84 392

Obligasjoner gruppert etter forfallstidspunkt

<i>Beløp i millioner kroner</i>	Opp til 1 mnd	1 til 3 mnd	3 mnd til 1 år	1 til 5 år	Over 5 år	Sum
NOK	318	412	4 202	25 422	45 145	75 499
Sum	318	412	4 202	25 422	45 145	75 499

	31.12.19	31.12.18
Durasjon	5,19	5,21
Gjennomsnittlig effektiv rente ¹⁾	4,09	4,35

¹⁾ For det enkelte rentepapir er det beregnet effektiv rente basert på papirets bokførte verdi. Sammenvektingen til gjennomsnittlig effektiv rente for totalbeholdningen er gjort med det enkelte papirs andel av total rentefølsomhet som vekter.

Note 18 – Aksjer, andeler og grunnfondsbevis til virkelig verdi over resultatet

DNB Livsforsikring AS

31.12.19

Beløp i tusen kroner	Org.nr	Antall aksjer	Eierandel i prosent	Anskaffelses-kost	Virkelig verdi
Aksjer i norske selskaper					
NMI Fund III KS	912348644	543 961	9,52	52 970	72 243
Marineholmen Forskningspark AS	939731121	8 154	0,57	28 286	71 127
Fløybanen	911732173	6 000	4,44	22	36 000
NMI Frontier Fund KS	993246743	182 429	11,25	8 975	33 833
NMI Fund IV KS	922240906	216 000	12,68	21 600	21 926
NMI Global Fund KS	993246735	338 625	11,25	3 854	19 972
Norwegian Microfinance Initiativ AS	91776399	8 118 127	12,50	8 189	13 263
Andre Øvrige aksjer i Norge				69 632	33 986
Sum aksjer norske selskaper				193 527	302 352
Norske aksjefond					
DNB Global Indeks A		19 287 788		5 202 266	6 717 483
DNB Norge D		222 102		1 556 063	1 726 339
DNB Norge Indeks A		3 085 304		481 151	808 632
DNB Global Lavkarbon A		5 000 000		500 000	648 368
Øvrige aksjefond i Norge				451 252	731 965
Sum norske aksjefond				8 190 733	10 632 788
Utenlandske aksjefond, hedgefond, øvrige finansfond					
Invesco Developing Markets SRI Equity Fund SA		15 581 140		1 402 427	1 586 858
AKO Fund Limited - NOK Class C3		356 671		387 782	1 486 680
Cevian Capital II Class C EUR November 2019		209 022		133 390	347 640
Cevian Capital II Class C EUR November 2019 B		271 899		134 784	328 948
Copenhagen Infrastructure Partners III K/S		215 755		282 890	270 632
DNB Disruptive Opportunities Retail A (EUR)		100 000		101 794	101 766
DNB Low Volatility Equities Retail A (EUR)		100 000		101 794	99 123
Øvrige aksjefond				574 661	371 680
Sum aksjefond, hedgefond, øvrige finansfond				3 119 522	4 593 326
Private Equity					
Advent International GPE VI-E LP				8 007	19 973
Altor Fund II (No. 1) LP				44 945	24 984
Altor Fund III (No.1) LP				21 199	39 299
Altor Fund V (No.1) AB				1 436	590
Apax Europe VII - B, LP				138 964	15 349
Bain Capital Europe Fund III LP				5 939	11 211
BlackRock Diversified Private Equity Program (Vesey Street Portfolio, L.P)				81 697	(1 648)
BlackRock Diversified Private Equity Program III (Vesey Street Portfolio III, L.P)				36 191	16 450
Saga II EUR K/S				26 951	513
Saga II USD K/S				17 056	1 070

Note 18 – Aksjer, andeler og grunnfondsbevis til virkelig verdi over resultatet forts.

<i>DNB Livsforsikring AS</i>		
31.12.19		
<i>Beløp i tusen kroner</i>	Anskaffelses- kost	Virkelig verdi
Private Equity		
DNB Private Equity I KS	1 805	4 964
DNB Private Equity I ASA	0	2 382
DNB Private Equity II IS	0	371 950
DNB Private Equity III IS	110 506	234 022
DNB Private Equity IV IS	340 723	419 738
DNB Private Equity V IS	254 795	247 995
DNB Private Equity VI IS	149 251	107 390
Energy Ventures III LP	55 145	31 103
EQT V (No.1) LP	32 990	5 348
European Fund Investments II LP	3 528	338
FSN Capital III LP	27 434	62
Herkules Private Equity II (Jersey-I) LP	24 505	3 361
HitecVision Private Equity IV LP	87 399	98 642
Nordic Capital VII Beta LP	34 353	2 188
Northgate IV LP	43 598	40 367
Northgate Private Equity Partners III LP	83 393	62 625
Northzone Ventures IV KS	17 275	23
Northzone Ventures V KS	0	2 205
Reiten & Co Capital Partners VI LP	35 049	16 259
Reiten & Co Capital Partners VII LP	83 282	82 790
Sarsia Development AS	6 520	1 019
Schroders PE Fund of funds C-shares	0	27 428
Schroders PE Fund of funds II C-shares	0	23 381
Schroders PE Fund of Funds III C-shares	15 174	56 605
Sterling Capital Partners III LP	64 062	17 259
The Fourth Cinven Fund (No.2) LP	38 776	(188)
The Resolute Fund II LP	58 541	107 335
The Third Cinven Fund (No.5) LP	11 816	1 331
Troux Holding AS (Verdane Capital III AS)	7 855	45
Verdane Capital VI KS	50 192	21 520
Warburg Pincus PE IX LP	0	8 448
Warburg Pincus PE VIII LP	32 867	821
European Fund Investments II LP (SP)	0	51
Sum private equity	2 053 219	2 126 598
Sum aksjer og andeler	13 557 001	17 655 064
Herav selskapsporteføljen		352 245

Per årsslutt har DNB Liv kommittert, ikke investert kapital relatert til investeringene i private equity fond, infrastrukturfond og eiendomsfond på 3 147 millioner kroner.

Note 18 – Aksjer, andeler og grunnfondsbevis til virkelig verdi over resultatet forts.

DNB Livsforsikring konsern

31.12.19

Beløp i tusen kroner	Org.nr	Antall aksjer	Eierandel i prosent	Anskaffelses-kost	Virkelig verdi
Aksjer i norske selskaper					
NMI Fund III KS	912348644	543 961	9,52	52 970	72 243
Marineholmen Forskningspark AS	939731121	8 154	0,57	28 286	71 127
Fløybanen	911732173	6 000	4,44	22	36 000
NMI Frontier Fund KS	993246743	182 429	11,25	8 975	33 833
NMI Fund IV KS	922240906	216 000	12,68	21 600	21 926
NMI Global Fund KS	993246735	338 625	11,25	3 854	19 972
Norwegian Microfinance Initiativ AS	91776399	8 118 127	12,50	8 189	13 263
Andre Øvrige aksjer i Norge				69 632	33 986
Sum aksjer norske selskaper				193 527	302 352
Norske aksjefond					
DNB Global Indeks A		19 287 788		5 202 266	6 717 483
DNB Norge D		222 102		1 556 063	1 726 339
DNB Norge Indeks A		3 085 304		481 151	808 632
DNB Global Lavkarbon A		5 000 000		500 000	648 368
Øvrige aksjefond i Norge				979 014	1 262 642
Sum norske aksjefond				8 718 495	11 163 465
Utenlandske aksjefond, hedgefond, øvrige finansfond					
Invesco Developing Markets SRI Equity Fund SA		15 581 140		1 402 427	1 586 858
AKO Fund Limited - NOK Class C3		356 671		387 782	1 486 680
Cevian Capital II Class C EUR November 2019		209 022		133 390	347 640
Cevian Capital II Class C EUR November 2019 B		271 899		134 784	328 948
Copenhagen Infrastructure Partners III K/S		215 755		282 890	270 632
DNB Disruptive Opportunities Retail A (EUR)		100 000		101 794	101 766
DNB Low Volatility Equities Retail A (EUR)		100 000		101 794	99 123
Øvrige aksjefond				574 661	371 680
Sum aksjefond, hedgefond, øvrige finansfond				3 119 522	4 593 326
Private Equity					
Advent International GPE VI-E LP				8 007	19 973
Altor Fund II (No. 1) LP				44 945	24 984
Altor Fund III (No.1) LP				21 199	39 299
Altor Fund V (No.1) AB				1 436	590
Apax Europe VII - B, LP				138 964	15 349
Bain Capital Europe Fund III LP				5 939	11 211
BlackRock Diversified Private Equity Program (Vesey Street Portfolio, L.P)				81 697	(1 648)
BlackRock Diversified Private Equity Program III (Vesey Street Portfolio III, L.P)				36 191	16 450
Saga II EUR K/S				26 951	513
Saga II USD K/S				17 056	1 070

Note 18 – Aksjer, andeler og grunnfondsbevis til virkelig verdi over resultatet forts.

<i>DNB Livsforsikring konsern</i>		
31.12.19		
<i>Beløp i tusen kroner</i>	Anskaffelses- kost	Virkelig verdi
Private Equity		
DNB Private Equity I KS	1 805	4 964
DNB Private Equity I ASA	0	2 382
DNB Private Equity II IS	0	371 950
DNB Private Equity III IS	110 506	234 022
DNB Private Equity IV IS	340 723	419 738
DNB Private Equity V IS	254 795	247 995
DNB Private Equity VI IS	149 251	107 390
Energy Ventures III LP	55 145	31 103
EQT V (No.1) LP	32 990	5 348
European Fund Investments II LP	3 528	338
FSN Capital III LP	27 434	62
Herkules Private Equity II (Jersey-I) LP	24 505	3 361
HitecVision Private Equity IV LP	87 399	98 642
Nordic Capital VII Beta LP	34 353	2 188
Northgate IV LP	43 598	40 367
Northgate Private Equity Partners III LP	83 393	62 625
Northzone Ventures IV KS	17 275	23
Northzone Ventures V KS	0	2 205
Reiten & Co Capital Partners VI LP	35 049	16 259
Reiten & Co Capital Partners VII LP	83 282	82 790
Sarsia Development AS	6 520	1 019
Schroders PE Fund of funds C-shares	0	27 428
Schroders PE Fund of funds II C-shares	0	23 381
Schroders PE Fund of Funds III C-shares	15 174	56 605
Sterling Capital Partners III LP	64 062	17 259
The Fourth Cinven Fund (No.2) LP	38 776	(188)
The Resolute Fund II LP	58 541	107 335
The Third Cinven Fund (No.5) LP	11 816	1 331
Troux Holding AS (Verdane Capital III AS)	7 855	45
Verdane Capital VI KS	50 192	21 520
Warburg Pincus PE IX LP	0	8 448
Warburg Pincus PE VIII LP	32 867	821
European Fund Investments II LP (SP)	0	51
Sum private equity	2 053 219	2 126 598
Sum aksjer og andeler	14 084 763	18 185 741
Herav selskapsporteføljen		882 921

Per årsslutt har DNB Liv kommittert, ikke investert kapital relatert til investeringene i private equity fond, infrastrukturfond og eiendomsfond på 3 147 millioner kroner.

Note 19 – Obligasjoner, sertifikater og rentefond til virkelig verdi

Beløp i millioner kroner	31.12.19		31.12.18	
	Anskaffelses-kost	Virkelig verdi	Anskaffelses-kost	Virkelig verdi
Ordinære rentefond	79 543	80 352	76 470	76 349
Private credit fond	2 548	2 559	989	1 047
Sum obligasjoner, sertifikater og rentefond til virkelig verdi	82 091	82 912	77 460	77 396

Spesifikasjoner rentefond til virkelig verdi 31.12.19

Beløp i millioner kroner	Antall andeler	Anskaffelses-kost	Virkelig verdi
DNB AM Kort Obligasjon	21 594 853	21 575	21 573
DNB AM Kort Obligasjon 2	22 587 161	22 544	22 551
DNB AM Lang Obligasjon	20 197 617	20 435	20 239
DNB FRN 20 D	2 208 127	2 214	2 244
DNB Fund - High Yield Institutional A NOK	1 594 586	1 666	2 046
DNB Fund - High Yield Retail A NOK	5 000	5	6
DNB Fund - High Yield retail B (EUR)	56 274	6	5
DNB Global Credit C	467 752	4 295	4 723
DNB Global High Grade	1 153 237	993	1 003
DNB High Yield D	2 443 454	2 535	2 675
DNB Likviditet 20 (IV) E	39 574	398	395
DNB Likviditet Institusjon	235 385	2 354	2 350
DNB Low Carbon Credit E	500 000	500	519
Ares Senior Direct Lending Parallel Fund (U) LP		256	256
BlackRock European Mid Market PrDebt Fund II SCSp		157	153
Direct Lending Fund III SLP (Bluebay)		191	189
Monroe PCF III		619	611
Pemberton European Mid-Market Debt Fund II (A)		868	896
Senior Loan Fund I (A) SLP (BlueBay)		457	454
Øvrige rentefond		23	23
Sum rentefond til virkelig verdi		82 091	82 912

Note 19 – Obligasjoner, sertifikater og rentefond til virkelig verdi forts.

Nøkkeltall	Modifisert durasjon	Effektiv rente
Rentefond		
DNB AM Kort Obligasjon	0,3	2,1 %
DNB AM Kort Obligasjon 2	0,3	2,1 %
DNB AM Lang Obligasjon	3,7	2,5 %
DNB FRN 20 D	0,2	2,4 %
DNB Fund - High Yield Institutional A NOK	0,8	6,9 %
DNB Fund - High Yield Retail A NOK	0,8	6,9 %
DNB Fund - High Yield retail B (EUR)	0,8	6,9 %
DNB Global Credit C	6,3	2,0 %
DNB Global High Grade	7,3	2,3 %
DNB High Yield D	0,6	6,7 %
DNB Likviditet 20 (IV) E	0,3	2,2 %
DNB Likviditet Institusjon	0,2	2,3 %
DNB Low Carbon Credit E	3,3	1,3 %

Private credit fondene har en modifisert durasjon på ca. 0,1.

Rentefond spesifisert etter valutasort

<i>Beløp i millioner kroner</i>	Virkelig verdi
NOK	80 347
EUR	1 697
USD	868
Sum rentefond til virkelig verdi	82 912

Note 20 – Utlån og fordringer

Utlån og fordringer til virkelig verdi	31.12.19		31.12.18	
	Anskaffelses kost	Balanseført verdi	Anskaffelses kost	Balanseført verdi
<i>Beløp i millioner kroner</i>				
Utlån med statsgaranti	692	878	805	1 016
Andre langsiktige utlån	0	0	0	0
Annen kortsiktig fordring	(1 105)	(1 105)	391	391
Bankplasseringer knyttet til investeringsvirksomheten	1 796	1 796	1 531	1 531
Periodiserte renter	0	3	0	5
Sum utlån og fordringer til virkelig verdi	1 383	1 572	2 726	2 942

Utlån med statsgaranti

Alle lånene er 100 prosent sikret/garantert med garantipoliser utstedt av Garanti-instituttet for eksportkreditt, og DNB Liv har ingen kredittrisiko mot låntaker. Ved beregning av kapitaldekning nullvektes lånene.

Annen kortsiktig fordring

Denne posten er knyttet til avregning av åpne derivatposisjoner. Avregning skjer i tråd med inngått avtale, såkalt Credit Support Annex.

Utlån og fordringer til amortisert kost	31.12.19		31.12.18	
	Anskaffelses kost	Balanseført verdi	Anskaffelses kost	Balanseført verdi
<i>Beløp i millioner kroner</i>				
Utlån med pant i boligeiendom	12 799	12 799	15 284	15 284
Utlån med pant i næringseiendom	11 779	11 779	10 140	10 140
Obligasjonslån med pant i næringseiendom	7 099	7 099	9 400	9 400
Periodiserte renter		215		209
Sum utlån og fordringer til amortisert kost	31 677	31 892	34 825	35 034

Note 20 – Utlån og fordringer forts.

Utlån med pant i boligeiendom

Gjennomsnittlig belåningsgrad (LTV) for den totale porteføljen av boliglån var per 31. desember 2019 ca. 42 prosent.

Utlån med pant i næringseiendom

Gjennomsnittlig belåningsgrad (LTV) for den totale porteføljen av næringslån var per 31. desember 2019 ca. 55 prosent.

Obligasjonslån med pant i næringseiendom

Denne posten består i det vesentlige av ikke ratede obligasjonslån med pant i fast eiendom. Porteføljen er, i tråd med IAS 39, gjennomgått og vurdert i forhold til om det finnes objektive indikasjoner på verdifall. Det er ikke identifisert noen nedskrivningsbehov i porteføljen.

Utlån med pant i boligeiendom

<i>Beløp i millioner kroner</i>	31.12.19	31.12.18
Utlån til kunder, nominell verdi	12 649	15 022
Rest amortisering	151	263
Individuell nedskrivning	1	1
Gruppenedskrivning	0	0
Utlån til kunder, etter nedskrivninger	12 799	15 284
Påløpt ikke forfalt rente	20	23
Individuelle nedskrivninger på påløpt ikke forfalt rente	0	0
Utlån til kunder, amortisert kost	12 819	15 308

Tapsavsetninger

<i>Beløp i millioner kroner</i>		
Individuell nedskrivning	1	0
Individuelle nedskrivninger på påløpt ikke forfalt rente	0	0
Gruppenedskrivning	0	2
Tapsavsetning per utløp av perioden	1	3

Nedskrivninger på boliglån i perioden

<i>Beløp i millioner kroner</i>		
Individuell nedskrivning	0	0
Individuelle nedskrivninger på påløpt ikke forfalt rente	0	0
Gruppenedskrivning	0	0
Inngått på tidligere konstanterte nedskrivninger	0	0
Nedskrivninger i perioden	0	1

Note 20 – Utlån og fordringer forts.

Utlån med pant i næringseiendom

<i>Beløp i millioner kroner</i>	31.12.19	31.12.18
Utlån til kunder, nominell verdi	11 794	10 141
Rest amortisering	(14)	0
Individuell nedskrivning	0	0
Gruppenedskrivning	1	1
Utlån til kunder, etter nedskrivninger	11 779	10 140
Påløpt ikke forfalt rente	56	36
Individuelle nedskrivninger på påløpt ikke forfalt rente	0	0
Utlån til kunder, amortisert kost	11 835	10 176

Note 21 – Utestående derivatkontrakter, nominelle beløp og markedsverdier

31.12.19

Beløp i millioner kroner	Renterelaterte kontrakter			Valutarelaterte kontrakter			Egenkap.relaterte kontrakter			Sum	
	Nominelle verdier totalt	Markedsverdi Positiv	Negativ	Nominelle verdier totalt	Markedsverdi Positiv	Negativ	Nominelle verdier totalt	Markedsverdi Positiv	Negativ	Markedsverdi Positiv	Negativ
Kontrakter inngått for handelsformål											
<i>OTC-kontrakter</i>											
Terminer	0	0	0	1 653	23	(30)	0	0	0	23	(30)
Swapper	0	0	0	21 535	569	(100)	0	0	0	569	(100)
<i>Børsomsatte kontrakter</i>											
Kjøpte futures	0	0	0	0	0	0	3 946	0	0	0	0
Solgte futures	0	0	0	0	0	0	1 429	0	0	0	0
Sum kontrakter handel	0	0	0	23 188	592	(129)	5 375	0	0	592	(129)

Note 22 – Andre finansielle eiendeler

DNB Livsforsikring AS

Beløp i millioner kroner	Selskaps-porteføljen	Kollektiv-porteføljen	2019	2018
Oppgjørskonti finans	(4)	32	28	15
Kontanter og kontantekvivalenter	0	555	555	639
Annet	23	(20)	3	236
Sum per 31. desember 2019	19	567	586	891

DNB Livsforsikring konsern

Beløp i millioner kroner	Selskaps-porteføljen	Kollektiv-porteføljen	2019	2018
Oppgjørskonti finans	(4)	32	28	15
Kontanter og kontantekvivalenter	0	779	779	831
Annet	23	697	721	875
Sum per 31. desember 2019	19	1 508	1 527	1 721

Note 23 – Eiendeler i livsforsikring med investeringsvalg

Forvalter	Fondsnavn	Sparesaldo i millioner kroner	Kurs valuta	Kurs NOK	Noterings- valuta fondskurs	Avkastning i prosent siste år
Alfred Berg Kapitalforvaltning AS	Alfred Berg Gambak (5)	209	35 078,60	35 078,60	NOK	24,00 %
DNB Asset Management	DNB Aktiv 100 A (5)	555	319,99	319,99	NOK	24,76 %
DNB Asset Management	DNB Aktiv 30 A (3)	812	165,18	165,18	NOK	10,57 %
DNB Asset Management	DNB Aktiv 50 A (4)	238	330,98	330,98	NOK	15,04 %
DNB Asset Management	DNB Aktiv 80 A (5)	836	286,69	286,69	NOK	21,42 %
DNB Asset Management	DNB Aktiv Rente (2)	349	104,86	104,86	NOK	3,90 %
DNB Asset Management	DNB Bankkonto (1)	1 174	1,99	1,99	NOK	1,03 %
DNB Asset Management	DNB Global Indeks A (5)	509	348,28	348,28	NOK	29,26 %
DNB Asset Management	DNB Health Care A (6)	233	382,66	382,66	NOK	21,28 %
DNB Asset Management	DnB Nordic Technology	286	1 908,55	1 908,55	NOK	31,32 %
DNB Asset Management	DNB Obligasjon (2)	253	11 299,65	11 299,65	NOK	1,52 %
DNB Asset Management	DNB Teknologi A (6)	797	1 908,55	1 908,55	NOK	31,41 %
Hermes Investment Management Ltd	Hermes Global Equity ESG Fund (5)	731	30,59	30,59	NOK	26,24 %
Invesco Management S.A.	Invesco Developing Markets SRI Equity Fund A (6)	276	112,96	112,96	NOK	25,20 %
DNB Asset Management	Pensjonsprofil 0 Aktiv	1 360	131,35	131,35	NOK	4,48 %
DNB Asset Management	Pensjonsprofil 10 Aktiv	7 068	144,35	144,35	NOK	7,32 %
DNB Asset Management	Pensjonsprofil 10 Indeks	407	115,61	115,61	NOK	6,72 %
DNB Asset Management	Pensjonsprofil 100 Aktiv	5 685	286,36	286,36	NOK	32,23 %
DNB Asset Management	Pensjonsprofil 100 Indeks	1 072	147,73	147,73	NOK	25,21 %
DNB Asset Management	Pensjonsprofil 20 Aktiv	1 832	158,40	158,40	NOK	10,20 %
DNB Asset Management	Pensjonsprofil 25 Aktiv	1 065	167,17	167,17	NOK	11,85 %
DNB Asset Management	Pensjonsprofil 30 Aktiv	8 945	174,25	174,25	NOK	13,28 %
DNB Asset Management	Pensjonsprofil 30 aktiv med Innskuddssikring	2 181	174,25	174,25	NOK	13,28 %
DNB Asset Management	Pensjonsprofil 30 Indeks	1 620	123,60	123,60	NOK	11,30 %
DNB Asset Management	Pensjonsprofil 35 Posten	3 173	181,13	181,13	NOK	14,94 %
DNB Asset Management	Pensjonsprofil 50 Aktiv	27 171	203,69	203,69	NOK	18,65 %
DNB Asset Management	Pensjonsprofil 50 aktiv med Innskuddssikring	2 960	203,69	203,69	NOK	18,65 %
DNB Asset Management	Pensjonsprofil 50 Indeks	1 264	130,73	130,73	NOK	15,30 %
DNB Asset Management	Pensjonsprofil 50 Posten	282	202,64	202,64	NOK	19,07 %
DNB Asset Management	Pensjonsprofil 70 Aktiv	1 056	237,19	237,19	NOK	24,40 %
DNB Asset Management	Pensjonsprofil 80 Aktiv	14 312	252,51	252,51	NOK	26,90 %
DNB Asset Management	Pensjonsprofil 80 aktiv med Innskuddssikring	826	252,51	252,51	NOK	26,90 %
DNB Asset Management	Pensjonsprofil 80 Indeks	2 991	141,26	141,26	NOK	21,40 %
DNB Asset Management	Pensjonsprofil I 100 (6)	599	205,19	205,19	NOK	29,36 %
DNB Asset Management	Pensjonsprofil I 30 (3)	435	172,85	172,85	NOK	12,03 %
DNB Asset Management	Pensjonsprofil I 50 (4)	1 789	195,59	195,59	NOK	17,07 %
DNB Asset Management	Pensjonsprofil I 80 (5)	566	206,86	206,86	NOK	24,53 %
Andre	Andre	3 026				
Sum		98 943				

Note 24 – Kontanter og kontantekvivalenter

<i>Beløp i millioner kroner</i>	<i>DNB Livsforsikring AS</i>		<i>DNB Livsforsikring konsern</i>	
	2019	2018	2019	2018
Kontanter og kontantekv. i finansielle eiendeler (note 22)	555	639	779	831
Kontanter og bank under andre eiendeler (note 25)	816	789	968	912
Kontanter og bank under utlån og fordr. (note 20)	1 796	1 531	1 796	1 531
Sum kontanter og kontantekvivalenter	3 167	2 959	3 542	3 274

<i>Beløp i millioner kroner</i>	<i>DNB Livsforsikring AS</i>		<i>DNB Livsforsikring konsern</i>	
	2019	Herav mellomværende	2019	Herav mellomværende
Skattetrekk	243	243	255	248
Kontanter i bank og kasse	1 128	531	1 491	894
Andre oppgjørskonti	1 796	393	1 796	393
Sum kontanter og kontantekvivalenter	3 167	1 167	3 542	1 535

Note 25 – Immaterielle eiendeler og andre eiendeler

Beløp i millioner kroner	DNB Livsforsikring AS		DNB Livsforsikring konsern	
	2019	2018	2019	2018
Andre immaterielle eiendeler	5	10	5	10
Sum immaterielle eiendeler	5	10	5	10
Anlegg og utstyr	2	2	5	3
Kasse, bank	816	789	968	912
Sum andre eiendeler	818	791	973	915

Beløp i millioner kroner	DNB Livsforsikring AS			
	Utvikling av IT-systemer	Andre immaterielle eiendeler	Varige driftsmidler	Totalt
Per 31. desember 2018				
Opprinnelig anskaffelseskost	1 217	4	70	1 292
Samlede av- og nedskrivninger, salg ¹⁾	1 208	4	68	1 280
Bokført verdi per 31. desember 2018	10	0	2	11
Året per 31. desember 2019				
Bokført verdi	10	0	2	11
Tilgang	0	0	0	0
Salg	0	0	0	0
Nedskrivning	0	0	0	0
Avskrivninger ²⁾	5	0	0	5
Bokført verdi per 31. desember 2019	5	0	2	6
Per 31. desember 2019				
Opprinnelig anskaffelseskost	1 217	4	70	1 292
Samlede av- og nedskrivninger, salg	1 213	4	68	1 285
Bokført verdi per 31. desember 2019	5	0	2	6

¹⁾ Utviklede IT-systemer avskrives over 5 år.

Varige driftsmidler har en gjennomsnittlig avskrivningstid på 4,5 år.

²⁾ Avskrivningene inngår i regnskapslinjen Forsikringsrelaterte driftskostnader i resultatregnskapet.

Note 25 – Immaterielle eiendeler og andre eiendeler forts.

DNB Livsforsikring konsern

Beløp i millioner kroner	Utvikling av IT-systemer	Andre immaterielle eiendeler	Varige driftsmidler	Totalt
Per 31. desember 2018				
Opprinnelig anskaffelseskost	1 218	4	85	1 306
Samlede av- og nedskrivninger, salg ¹⁾	1 208	4	82	1 294
Bokført verdi per 31. desember 2018	10	0	3	13
Året per 31. desember 2019				
Bokført verdi	10	0	3	13
Justering opprinnelig anskaffelseskost	0	0	0	0
Tilgang	0	1	3	4
Salg	0	0	0	0
Justering samlede av- og nedskrivninger	0	0	0	0
Nedskrivning	0	0	0	0
Avskrivninger ²⁾	5	0	1	7
Bokført verdi per 31. desember 2019	5	0	5	10
Per 31. desember 2019				
Opprinnelig anskaffelseskost	1 218	5	88	1 310
Samlede av- og nedskrivninger, salg	1 213	4	83	1 300
Bokført verdi per 31. desember 2019	5	0	5	10

¹⁾ Utviklede IT-systemer avskrives over 5 år.

Varige driftsmidler har en gjennomsnittlig avskrivningstid på 4,5 år.

²⁾ Avskrivningene inngår i regnskapslinjen Forsikringsrelaterte driftskostnader i resultatregnskapet.

Beløp i millioner kroner	2019	2018	2017	2016	2015	2014
Investert	4	1	3	1	19	27
Solgt	0	0	0	0	0	0

Note 26 – Forsikringsforpliktelser

<i>Beløp i millioner kroner</i>	Kollektiv pensjon privat	Kollektiv foreningspensjon	Individuell kapitalforsikring	Individuell pensjonsforsikring	Gruppelivsforsikring	Skadeforsikring	2019	2018
Premiereserve	237 463	3 007	19 083	29 921	875	1 510	291 859	271 301
Tilleggsavsetning	5 586	112	506	878	0	0	7 083	7 209
Kursreguleringsfond	4 464	64	445	564	9	12	5 557	1 457
Premiefond	594	5		52	0	0	652	828
Innskuddsfond	580	0	0	0	0	0	580	682
Andre tekniske avsetninger	0	0	0	0	0	96	96	51
Sum forsikringsforpliktelser per 31. desember	248 687	3 188	20 034	31 416	884	1 618	305 827	281 528

<i>Beløp i millioner kroner</i>	Ytelsesbasert uten investeringsvalg	Fripoliser	Uten rett til andel av overskudd	Innskuddsbasert med investeringsvalg	2019	2018
Premiereserve	19 028	129 103	2 874	86 458	237 463	216 474
Tilleggsavsetning	1 008	4 538	41	0	5 586	5 652
Kursreguleringsfond	610	3 810	43	0	4 464	988
Premiefond	393	8	193	0	594	758
Innskuddsfond	0	0	0	580	580	682
Andre tekniske avsetninger	0	0	0	0	0	0
Sum forsikringsforpliktelser per 31. desember	21 039	137 459	3 151	87 038	248 687	224 554

<i>Beløp i millioner kroner</i>	Med overskuddsdeling	Uten rett til andel av overskudd	Investeringsvalg	2019	2018
Premiereserve	3 193	9 588	6 301	19 083	19 223
Tilleggsavsetning	76	430	0	506	574
Kursreguleringsfond	77	368	0	445	185
Premiefond	0	0	0	0	0
Innskuddsfond	0	0	0	0	0
Andre tekniske avsetninger	0	0	0	0	0
Sum forsikringsforpliktelser per 31. desember	3 347	10 387	6 301	20 034	19 981

<i>Beløp i millioner kroner</i>	Med overskuddsdeling	Uten rett til andel av overskudd	Investeringsvalg	2019	2018
Premiereserve	21 407	2 910	5 604	29 921	30 324
Tilleggsavsetning	741	137	0	878	850
Kursreguleringsfond	458	106	0	564	252
Premiefond	52	0	0	52	64
Innskuddsfond	0	0	0	0	0
Andre tekniske avsetninger	0	0	0	0	0
Sum forsikringsforpliktelser per 31. desember	22 658	3 153	5 604	31 416	31 491

Note 27 – Endringer i forsikringsforpliktelse

Kontraktfastsatte forpliktelse

<i>Beløp i millioner kroner</i>	Premie- reserve	Tilleggs- avsetning	Kurs- regulerings- fond	Premiefond	Andre tekniske avsetninger	2019	2018
Inngående balanse per 31. desember 2018	194 741	7 209	1 457	828	51	204 286	208 705
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse							
Netto resultatførte avsetninger	(2 709)	89	4 100	15	47	1 542	(4 576)
Overskudd på avkastningsresultatet	859	0	0	0	0	859	547
Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene	100	0	0	0	0	100	94
Annen tilordning av overskudd	397	0	0	0	0	397	136
Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse	(1 354)	89	4 100	15	47	2 898	(3 799)
Ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse							
Overføringer mellom fond	109	(215)	0	(191)	(2)	(300)	(620)
Overføringer til/fra selskapet	0	0	0	0	0	0	0
Sum ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse	109	(215)	0	(191)	(2)	(300)	(620)
Utgående balanse per 31. desember 2019	193 496	7 083	5 557	652	96	206 884	204 286

Investeringsvalgportefølje

<i>Beløp i millioner kroner</i>	Premie- reserve	Innskudds- fond	2019	2018
Inngående balanse per 31. desember 2018	76 560	682	77 241	75 206
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse				
Netto resultatførte avsetninger	7 779	0	7 779	6 485
Avkastningsresultat tilordnet kontraktene	14 735	0	14 735	(3 632)
Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene	3	0	3	3
Justering av forsikringsforpliktelse fra andre resultatkomponenter	(755)	0	(755)	(689)
Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse	21 762	0	21 762	2 167
Ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse				
Overføringer mellom fond				
Overføringer til/fra selskapet	41	(101)	(61)	(132)
Sum ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse	41	(101)	(61)	(132)
Utgående balanse per 31. desember 2019	98 363	580	98 943	77 241

Note 28 – Ansvarlig lånekapital

<i>Beløp i millioner kroner</i>		Lånebeløp NOK	Rente 2019 NOK	Rente	Forfall
Låneopptak					
September 2015	NOK	2 500	108	Flytende	Evigvarende
September 2015	NOK	3 000	103	Flytende	September 2025
Desember 2018	NOK	1 500	79	Flytende	Evigvarende
Sum ansvarlig lånekapital		7 000	289		

De ansvarlige lånene er tatt opp innen konsernet. Det evigvarende lånet med opptak i 2018 og lånet med fastsatt løpetid kan på låntakers initiativ innfris etter 5 år. Det evigvarende lånet med opptak i 2015 kan innfris etter 10 år. Eventuell førtidig innfrielse av ansvarlige lån krever samtykke fra Finanstilsynet.

Avstemming av forpliktelser fra finansieringsaktiviteter

<i>Beløp i millioner kroner</i>	Forpliktelser fra finansieringsaktiviteter		Sum
	Finansielle forpliktelser	Finansielle leieforpliktelser	
Forpliktelser per 1. januar 2018	7 000	0	7 000
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter	0	0	0
Valutakursendringer	0	0	0
Tilganger finansielle leieforpliktelser	0	0	0
Andre transaksjoner uten kontantoppgjør	0	0	0
Forpliktelser per 31. desember 2018	7 000	0	7 000
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter	0	0	0
Valutakursendringer	0	0	0
Tilganger finansielle leieforpliktelser	0	0	0
Andre transaksjoner uten kontantoppgjør	0	0	0
Forpliktelser per 31. desember 2019	7 000	0	7 000

Note 29 – Risikoforhold

RISIKOSTYRING OG RAPPORTERING

Styring av DNB Liv sin risiko inngår som en del av selskapsstrategien vedtatt av styret. Risikosituasjonen i DNB Liv blir sett i sammenheng med konsernets samlede risikoprofil gjennom jevnlig behandling i DNB-konsernets balansestyringsutvalg (ALCO). Selskapets ledelse og styre skal bidra til en hensiktsmessig koordinering mellom risikostyring og strategien i DNB Liv og konsernets risikoprofil. Enhet for risikostyring i DNB Liv måler, analyserer, rapporterer, overvåker og følger opp DNB Liv sin totale risiko. Denne enheten er organisert uavhengig av finansforvaltningen og forretningsområdene i DNB Liv.

KAPITALFORHOLD

Det er etablert prosesser i DNB-konsernet for å vurdere kapitalbehovet i forhold til risiko. Utvikling i kapitalbehov er en sentral størrelse som hensyntas i den finansielle langtidsplanleggingen. Det er et myndighetsfastsatt krav å ha en slik egenvurdering av risikoprofil og kapitalbehovet i DNB-konsernet og separat for DNB Liv, kalt henholdsvis ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process) for konsernet og ORSA (Own Risk and Solvency Assessment) for DNB Liv.

God risikostyring er et strategisk virkemiddel for å øke verdiskapingen. Konsernets risiko tallfestes i form av risikojustert kapitalbehov hvor DNB Liv inngår. Kapitalbehovet reflekterer markeds-, forsikrings-, operasjonell og forretningsrisiko. Kapitaliseringen av DNB Liv skal være tilstrekkelig i forhold til risikojustert kapitalbehov og de regulatoriske minstekravene til solvensmargin. I kapitaliseringen av DNB Liv tas det hensyn til at selskapet inngår i DNB-konsernet og at DNB-konsernets egenkapitalreserver også vil kunne utnyttes til fordel for DNB Liv.

For en oversikt over regulatorisk kapitalkrav vises det til note 31.

RISIKO I DNB LIV

Risiko i DNB Liv består av markeds-, kreditt-, likviditets-, forsikrings-, operasjonell og forretningsrisiko. Markedsrisiko består av risiko knyttet til aksjepris, renteendring og eiendom. Oversikt over beholdningen av aksjer og rentepapirer er gitt i note 17, 18 og 19. Rente-, likviditets-, kreditt- og forsikringsrisiko er nærmere beskrevet i henholdsvis note 30, 32, 35 og 36.

DNB Liv har inngått reassuranseavtaler som beskytter mot døds- og uførerisiko dersom katastrofeliggende hendelser inntreffer.

DNB Liv anvender et rammeverk for risikoappetitt for styring av risiko. Risikoappetitten er fastsatt med mål for kapitalisering, markedsrisiko, forsikringsrisiko og operasjonell risiko. For å sikre hensiktsmessig kapitalisering er det fastsatt et langsiktig mål om å ha en solvensmargin på 140 prosent uten overgangsregler. Risikoappetiten for markedsrisiko i DNB Liv baseres på en egenvurdering. Styret fastsetter også årlig rammer for finansiell- og forsikringsrisiko i tillegg til rammeverket for risikoappetitt. Rammene for markedsrisiko sikrer tilstrekkelig diversifisering, maksimal konsentrasjonsrisiko mot en enkelt utsteder og særskilte rammer for derivater. For forsikringsrisiko er det utarbeidet et program for reassuranse, prinsipper for prisfastsettelse og maksimale forsikringssummer. Enheten for Risikostyring overvåker og følger opp rammer og retningslinjer.

Finansielle derivater benyttes til å kunne effektivere et markeds-syn/allokeringer gjennom en rask og kostnadseffektiv aktiva- og markedseksponering. Videre gir bruk av derivater mulighet til å foreta aktiv risikostyring av markedsrisiko. Derivater benyttes også til å differensiere underporteføljene og redusere valutarisiko. Både lineære og ikke-lineære derivater på renter og aksjer kan benyttes i kapitalforvaltningen. En oversikt over derivatposisjonene er gitt i note 33.

Note 29 – Risikoforhold forts.

SENSITIVITETSANALYSE FOR MARKEDSRISIKO

Tabellen under viser verdiendring og resultateffektene ved årsslutt av en prisendring på 20 prosent for aksjer, en renteendring på 1,5 prosentpoeng og en verdiendring på 12 prosent for eiendom. Sensitivitetene er gjort hver for seg. Effekten av verdiendringen på resultat er også vist i tabellen. Resultateffekten er avhengig av nivået på tilleggsavsetninger og kursreguleringsfond. Eventuelle resultateffekter fra tilstrekkelighetstesten er ikke hensyntatt i resultatberegningen.

Beløp i millioner kroner

Markedsrisiko		Verdiendring	Resultateffekt
Aksjer	20 %	4 034	312
Aksjer	(20 %)	(4 034)	(306)
Renter	+1,5 pp	(2 051)	(135)
Renter	(1,5 pp)	2 051	223
Eiendom	12 %	3 280	291
Eiendom	(12 %)	(3 280)	(256)

Nedenfor er det vist tre stressscenarioer som viser et simultant prisfall på aksjer, renteøkning og verdifall på eiendom. Det er ikke hensyntatt diversifiseringer. Resultateffekten vil være vesentlig lavere, avhengig av nivået på tilleggsavsetninger og kursreguleringsfondet. Sammenlignet med utgangen av 2018 har samlet tapspotensial økt som i hovedsak skyldes større eiendomsportefølje.

Beløp i millioner kroner

	Aksjer	Renter	Eiendom	Samlet tapspotensial	
				31.12.19	31.12.18
Scenario 1	(20 %)	+0,3 pp	(5 %)	5 811	5 730
Scenario 2	(20 %)	+0,5 pp	(12 %)	7 998	7 438
Scenario 3	(20 %)	+1,5 pp	(12 %)	9 365	8 619

Styring av aksjerisiko ivaretas gjennom løpende tilpasning av aksjeandel til bufferkapitalen. Det reduserer sannsynligheten for svært negative utfall, samtidig som mulighetene for å delta i en oppgang i aksjemarkedene er gode.

Note 30 – Forsikringsrisiko

Analyse av forsikringsforpliktelser, investeringsvalg og kontraktsfaste forpliktelser.

<i>Beløp i millioner kroner</i>	Forpliktelser investeringsvalg	Forpliktelser tradisjonelle produkter
Balanse per 31. desember 2017	75 206	208 705
Innskudd	8 935	3 229
Avkastning	(3 632)	5 137
Mottatte reserver	3 190	312
Avgitte reserver	(1 799)	(216)
Forsikringsytelser	(3 841)	(12 231)
Øvrige endringer	(817)	(649)
Balanse per 31. desember 2018	77 241	204 286
Innskudd	9 948	3 384
Avkastning	14 735	11 868
Mottatte reserver	2 853	302
Avgitte reserver	(3 562)	(178)
Forsikringsytelser	(1 457)	(12 299)
Øvrige endringer	(815)	(479)
Balanse per 31. desember 2019	98 943	206 884

BESKRIVELSE AV FORSIKRINGSPRODUKTENE

Selskapet tilbyr tradisjonell livs- og pensjonsforsikring, fondsforsikring og skadeforsikring. I de tradisjonelle produktene benyttes en beregningsrente for å fastsette avsetninger og premier. Beregningsrenten er kundens årlige rentegaranti. I de fleste fondsforsikringer bærer kunden den finansielle risikoen. Skadeforsikringene er produkter med utbetalinger relatert til forsikredes liv og helse. Dette er produkter uten overskuddsdeling med årlig reprising.

KOLLEKTIVE KONTRAKTER

Kollektiv ytelsespensjon er utbetalinger av pensjoner fra avtalt alder og så lenge den forsikrede lever. Det kan også avtales at pensjonen opphører ved en bestemt alder. Ytelsespensjon kan omfatte alderspensjon, uførepensjon, ektefellepensjon, samboerpensjon og barnepensjon. Kunden betaler forskuddsvis en årlig premie for renterisiko, forsikringsrisiko og administrasjon. Selskapet har mulighet til å endre premien årlig. Renteoverskudd ut over rentegarantien tildeles kunden i sin helhet. Ved renteresultat fra 0 prosent opp til kundens rentegaranti, kan selskapet anvende tilleggsavsetninger for å innfri rentegarantien,

ellers skal selskapet dekke underskuddet. Overskudd på risikoresultatet kan enten brukes til å øke risikoutjevningfondet eller tildeles kundene. Det kan ikke avsettes mer enn 50 prosent av et års overskudd fra risikoresultatet til risikoutjevningfondet. Underskudd etter bruk av risikoutjevningfondet skal dekkes av selskapet. Administrasjonsresultatet tilfaller i sin helhet selskapet. For ettårige avtaler med uførepensjon og etterlattepensjoner uten oppsparing, avregnes risikoresultatet direkte mot selskapet.

Fripoliser oppstår når et medlem trer ut av en pensjonsavtale eller pensjonsavtalen opphører. Opptjente rettigheter på utmeldings- eller opphørstidspunktet videreføres i fripoliser. Fripoliser har en egen overskuddsmodell der kunden skal tildeles minimum 80 prosent av renteoverskuddet. Overskudd på risikoresultatet kan enten brukes til å øke risikoutjevningfondet eller tildeles kundene. Det kan ikke avsettes mer enn 50 prosent av et års overskudd fra risikoresultatet til risikoutjevningfondet. Administrasjonsresultatet tilfaller i sin helhet selskapet.

Kollektiv foreningsforsikring er pensjonsforsikring som foreninger tegner for sine medlemmer. Foreningsforsikringer kan omfatte alderspensjon, uførepensjon, ektefellepensjon og barnepensjon. Renteresultat, risikoresultat og administrasjonsresultat inngår som

samlet resultat til fordeling mellom kunde og selskap. Kunden skal minimum ha 65 prosent av samlet overskudd.

INDIVIDUELLE KONTRAKTER

Individuelle rente- og pensjonsforsikringer er spareavtaler hvor selskapet skal utbetale månedlige beløp så lenge en person lever, eller til personen når en bestemt alder. Dette omfatter vanligvis alderspensjon, uførepensjon, ektefellepensjon og barnpensjon.

Individuell kapitalforsikring er kontrakter hvor selskapet ved forsikredes død eller ved oppnådd avtalt alder skal utbetale avtalt beløp. Individuell kapitalforsikring kan også omfatte uførekapital, som er en engangsstønad ved varig uførhet.

For individuelle kontrakter solgt før 1. januar 2008 fordeles samlet resultat mellom kunder og selskap. Renteresultat, risikoresultat og administrasjonsresultat inngår som samlet resultat til fordeling. Kunden skal minimum ha 65 prosent av samlet overskudd. Kontrakter solgt etter 1. januar 2008 følger gjeldende virksomhetsregler med årlig prising av hvert resultat-element (tilsvarende regler som innen kollektiv ytelsespensjon).

KONTRAKTER I INVESTERINGSVALGSPORTEFØLJEN

Innskuddspensjon er kollektive pensjonsavtaler der den ansatte bærer den finansielle risikoen. Det kan dog kjøpes helt eller delvis sikring på innbetalt beløp. Dersom medlemmet trer ut av pensjonsavtalen, utstedes det et pensjonskapitalbevis som ivaretar kapitalen tilknyttet alderspensjonen.

Individuelle fondsforsikringer er kapitalforsikringer eller renteforsikringer der kunden bærer den finansielle risikoen.

ANDRE BRANSJER

Gruppeliv er dødsrisikoforsikringer som arbeidsgiver eller foreninger tegner for sine arbeidstakere eller medlemmer, eventuelt også for deres ektefeller og barn. Forsikringssum utbetales ved forsikredes død. Gruppeliv kan også omfatte uførekapital, som er en engangsstønad ved varig uførhet.

Personalforsikring er ettårige risikoprodukter som bedrifter knytter til sin pensjonsavtale. Det kan være bedriftsgruppeliv eller ulykkesforsikringer. Yrkesskadeforsikringen er lovpålagt for alle bedrifter.

Personrisikoprodukter til personkundemarkedet er ettårige risikoprodukter som inneholder dekninger som engangserstatning ved død, månedlig ytelse ved uførhet (uførente) engangserstatning

ved uførhet (uførekapital) og kritisk sykdom. DNB Liv tilbyr også barne- og ungdomsforsikring som gir økonomisk sikkerhet ved ulykker, alvorlig sykdom og arbeidsuførhet.

FORSIKRINGSRISIKO

Forsikringsrisikoen i DNB Liv er i varierende grad delt mellom kunder og selskap. For skadeforsikringsproduktene (Personalforsikring) og enkelte rene risikoprodukter er selskapet eksponert for forsikringsrisiko. For kollektive pensjonsavtaler og nye individuelle pensjons- og kapitalforsikringsprodukter står selskapet risiko for negativt risikoresultat, og godskrives inntil 50 prosent av et positivt risikoresultat gjennom avsetning til risikoutjevningfond.

Risikoresultatet oppstår som følge av at erfaringer knyttet til dødelighet, uførhet og erstatninger avviker fra det som er forutsatt i selskapets beregningsgrunnlag for premier og avsetninger. Ved overskudd på risikoresultatet kan overskuddet avsettes til risikoutjevningfond. Risikoutjevningfondet kan ikke overstige 150 prosent av selskapets samlede risikopremier i regnskapsåret. Ved underskudd på risikoresultatet kan risikoutjevningfondet anvendes. Risikoutjevningfondet gjelder ikke risikoforsikringer av høyst ett års varighet, uførepensjoner og etterlattepensjoner uten opptjening eller individuelle kontrakter med gammel overskuddsdeling.

Risiko for DNB Liv knyttet til endring i dødelighet er todelt. Dødsrisiko omfatter dekninger som ektefelle- og barnepensjon hvor redusert dødelighet vil gi forbedret risikoresultat og lavere avsetningsbehov. Opplevelsesrisiko omfatter blant annet pensjoner under utbetaling hvor redusert dødelighet vil gi lengre utbetalingstid og dermed høyere avsetningsbehov. Oppreserveringsbehov knyttet til forsikringsrisiko vil gjennom forsikringsvirksomhetsloven § 3-15 kunne finansieres av overskudd på fremtidig avkastningsresultat. For fripoliser kan negativt risikoresultat dekkes av renteresultat etter forsikringsvirksomhetsloven § 3-17. Opplevelsesrisiko sammen med uførerisiko dominerer forsikringsrisikoen i selskapet.

Uførerisiko er i større grad utsatt for endringer over kortere tidsperioder. Avsetninger for inntrufne, ikke oppgjorte skader vurderes fortløpende. Utover dette er det ikke identifisert behov for styrking av eksisterende avsetninger knyttet til uførepensjon eller andre uføreprodukter.

For eksisterende kontrakter overvåkes forsikringsrisikoen kontinuerlig gjennom analyse og oppfølging av risikoresultatene innen hver bransje. Selskapet benytter også reassurans som et instrument for å redusere forsikringsrisikoen. Selskapet har for tiden reassuransavtaler som dekker katastrofer og store enkeltrisikoen

innen kollektiv og individuell forsikring. Reassuranseavtalene innebærer at DNB Liv står ansvarlig for risiko opp til et fastsatt nivå, og reassurandør dekker overskytende risiko opp til en øvre definert grense.

av forsikrede. Individuell helsevurdering gjennomføres også for mindre kollektive ordninger. For salg av uførepensjoner skjer det en innplassering i risikoklasser etter konkret vurdering av risikoen for den enkelte kunde.

For å redusere forsikringsrisikoen ved tegning gjennomføres det ved salg av individuelle risikoprodukter en helsevurdering

DNB Liv har sin hovedvirksomhet i Norge.

Risikoresultat	Kollektive forsikringsordninger - ytelsespensjon		Individuell rente- og pensjonsforsikring			Totalt
	Privat	Foreningsforsikring	Rente- og pensjonsforsikring	Kapitalforsikring	Andre bransjer	
<i>Beløp i millioner kroner</i>						
Risikoresultat i 2019 ¹⁾	314	5	45	118	(48)	433
Risikoresultat i 2018	320	13	43	116	(97)	395
Sensitiviteter - effekt på risikoresultatet						
5 prosent reduksjon i dødelighet	(35)	(1)	(11)	2	2	(42)
10 prosent økning i uførhet	(105)	0	(10)	(8)	(21)	(144)
¹⁾ Herav dødsrisiko	(6)	8	1	69	10	81
Herav opplevelsesrisiko	20	(13)	9	0	0	16
Herav uførhet	275	9	17	31	(57)	275
Herav skade	11	0	0	16	(1)	26
Herav andre posteringer	15	0	17	2	0	35

Tabellen viser effekten på risikoresultatet for 2019 ved gitte endringer i dødelighets- eller uføreerfaringene.

Varige endringer i beregningsforutsetningene vil medføre behov for endringer i premier og avsetninger. Økt premiereservekrav kan finansieres av årets risikoresultat, eller av årets og fremtidig avkastningsresultat gjennom forsikringsvirksomhetslovens § 3-15 og § 3-16. Ved omlegging av beregningsforutsetninger skal Finanstilsynet godkjenne selskapets finansieringsplan gjennom forsikringsvirksomhetslovens § 3-7 og § 3-15.

Beregningsforutsetning

<i>Beløp i millioner kroner</i>	Endring	Effekt på brutto premiereserve
Dødelighet	(5 %)	1 437
Uførhet	10 %	851

Tabellen viser hvilken effekt endringer i sentrale beregningsforutsetninger har på brutto premiereserve (millioner kroner).

DØDELIGHET OG UFØRHET

Tabellen viser netto årlig risikopremie for en forsikringssum på 100 000 kroner. For ektefellepensjon er det premien for en årlig ektefellepensjon på 10 000 kroner fra hovedforsikredes død frem til ektefelle er 77 år som er oppgitt. For uførepensjon er det premien for en årlig uførepensjon med 12 måneders karens på 10 000 kroner frem til 67 år som er oppgitt. Alle oppgitte premier på individuelle produkter er kjønnsnøytrale.

Beløp i kroner	Menn			Kvinner		
	30 år	45 år	60 år	30 år	45 år	60 år
Individuell livsforsikring	84	216	924	84	216	924
Individuell uførekapital	260	892	0	260	892	0
Individuell uførepensjon	490	1 433	4 301	490	1 433	4 301
Ektefellepensjon innen kollektiv pensjon	14	104	427	12	63	178
Uførepensjon innen kollektiv pensjon	211	425	1 296	301	1 049	2 209

RENTEFØLSOMHET - FORPLIKTELSE TIL FORSIKRINGSTAGERE

DNB Liv bærer risikoen for å oppfylle renteforpliktelsen selskapet har i avtalene med kundene. Finansavkastningen må være stor nok til å møte den garanterte avkastningen som selskapet har forpliktet seg til overfor kunden. I motsatt fall må den manglende avkastningen dekkes ved bruk av kursreguleringsfond, tilleggsavsetninger, egenkapital eller ansvarlig lån.

Rentegarantien skal oppfylles på årlig basis. Målt i forhold til kundefonds har selskapet har en samlet gjennomsnittlig rentegaranti på 3,0 prosent.

Tabellen viser hvordan gjennomsnittlig rentegaranti for hver bransje har utviklet seg over tid. Rentegarantien er angitt i prosent av premiereserve, premiefond og tilleggsavsetninger, og er målt per 31. desember. Rentegarantien reduseres langsomt hvert år.

Prosent	2019	2018	2017	2016	2015
Kollektiv pensjon, privat sektor	3,0%	3,1%	3,1%	3,1%	3,1%
Individuell pensjon	3,3%	3,4%	3,4%	3,4%	3,4%
Individuell kapital	2,1%	2,2%	2,2%	2,3%	2,3%
Kollektiv foreningspensjon	3,9%	4,0%	4,0%	4,0%	4,0%
Totalt	3,0%	3,1%	3,1%	3,1%	3,1%

BESKRIVELSE AV TILSTREKKELEGHETSTEST

Selskapet har i henhold til IFRS 4, vurdert om selskapets avsetninger står i forhold til forpliktelsene overfor kundene. Dersom testen viser at premiereservene er for lave til å bære de fremtidige forpliktelsene selskapet har, skal differansen regnskapsføres ved testtidspunktet. Tilstrekkelighetstesten blir gjennomført kvartalsvis.

Alle pristariffer som selskapet benytter, baserer seg på selskapets erfaringer innen produktsegment eller bransje. Produkter vil dermed kunne ha forskjellige grunnlagsrenter, dødelighets- og uførhetsantagelser, samt forskjellige omkostninger. Tilstrekkelighetstesten vurderer marginene i selskapets tariffer.

Realistisk verdi av forpliktelsene beregnes som nåverdien av fremtidige kontantstrømmer fra forsikringskontraktene, gitt spotrentekurven. Kurven beregnes med basis i observerbare norske swaprenter. Siste observerbare og likvide punkt er vurdert til å være 10 år i det norske rentemarkedet. Per 31. desember 2019 er 10 års swaprente 2,07 prosent. Til å estimere renter etter 10 år har selskapet benyttet Smith Wilson - modellen. Det antas at spotrentene konvergerer mot et langsiktig makroøkonomisk rentepunkt. Dette er rentemodellens ultimate forwardrente (UFR). Den er antatt å være 4,95 prosent, og forwardrentene når denne etter 30 år. Den n-årige spotrenten er lik gjennomsnittet av forwardrentene i årene 1 til n. Tilstrekkelighetstesten er følsom for endringer i rentekurven.

Tilstrekkelighetstesten indikerte ikke noe behov for ytterligere avsetninger for forpliktelser overfor forsikringstakerne per 31. desember 2019.

SOLIDITETSKAPITAL

Soliditetskapitalen består av kursreguleringsfond, tilleggsavsetninger, risikoutjevningfond, egenkapital, ansvarlige lån og merverdier på obligasjoner som holdes til forfall. Alle disse elementene, med unntak av risikoutjevningfondet, kan benyttes til å oppfylle avkastningsgarantien på forsikringsmidlene.

<i>Beløp i millioner kroner</i>	31.12.19	31.12.18
Kursreguleringsfond	5 557	1 457
Tilleggsavsetninger	7 083	7 209
Risikoutjevningfond	715	601
Egenkapital	22 493	22 541
Ansvarlige lån	7 000	7 000
Merverdi anleggsverdipapirer	5 266	5 879
Sum soliditetskapital	48 114	44 686
Avkastningsgaranti på forsikringsmidlene	6 097	6 283

Note 31 – Kapital og kapitalkrav

Nye internasjonale regulatoriske krav til kapital for forsikringselskaper har EU samlet i Solvens II-direktivet som trådte i kraft 1. januar 2016. Direktivet er gjennomført i norsk rett i finansforetaksloven og Solvens II forskriften. I tillegg til å omfatte kapital og kapitalkrav omfatter regelverket også regler for risikostyring og intern kontroll, tilsynsmessig kontroll og overvåking samt markedsdisiplin gjennom informasjonsplikt til offentligheten og rapporteringsplikt overfor tilsynsmyndigheter.

Solvens II regelverket stiller krav til ansvarlig kapital som skal dekke solvenskapitalkravet (SCR) og minstekapitalkravet (MCR).

Solvenskapitalkravet beregnes slik at sannsynligheten er 99,5 prosent for at samlet tap, herunder forsikringsmessig og finansielt tap, over en periode på 12 måneder ikke overstiger det beregnede kapitalkravet. Ved beregningen tas hensyn til risikoreducerende tiltak og ordninger. Minstekravet beregnes slik at sannsynligheten er 85 prosent for at samlet tap over en periode på 12 måneder ikke overstiger det beregnede kapitalkravet.

Kapitalen inndeles i tre kapitalgrupper etter kapitalens kvalitet. Minimum 50 prosent av SCR må dekkes av kapitalgruppe 1. Kapitalgruppe 3 kan ikke dekke mer enn 15 prosent av solvenskapitalkravet. Av MCR kravet må kapitalgruppe 1 utgjøre minimum 80 prosent.

Det nye regelverket åpner for å anvende overgangsregler ved beregning av solvenskapital. DNB Liv har godkjenning av Finanstilsynet til å anvende overgangsregler for forsikringsmessige avsetninger. Dette gir selskapet anledning til å anvende bokførte forsikringsmessige avsetninger i stedet for markedsverdi av forpliktelsene. Overgangsregelen gjelder i 16 år med lineær nedtrapping av effekten, første gang 1. januar 2017.

DNB Liv hadde 31. desember 2019 en solvensmargin med overgangsregler på 202 prosent. Uten overgangsregler var solvensmarginen 169 prosent. Solvensmarginen er beregnet etter utbytte på 1,3 milliarder kroner.

Note 31 – Kapital og kapitalkrav forts.

KAPITAL OG KAPITALKRAV

<i>Beløp i millioner kroner</i>	31.12.19	31.12.18
Kapital gruppe 1		
Aksjekapital	1 750	1 750
Overkursfond	6 016	6 016
Ansvarlige lån	1 500	1 500
Avstemmingsreserve ¹⁾	16 569	17 431
<i>Inkludert effekt av overgangsreglene ²⁾</i>	4 928	5 200
Sum kapital gruppe 1	25 835	26 697
Kapitalgruppe 2		
Ansvarlige lån	5 500	5 500
Risikoutjevningfond	715	601
Sum kapital gruppe 2	6 215	6 101
Sum kapital gruppe 3	0	0
Sum ansvarlig kapital	32 050	32 797
Sum ansvarlig kapital uten overgangsregler	27 122	27 598

SOLVENSKAPITALKRAV

Markeds- og motpartsrisiko	30 963	30 613
Forsikringsrisiko	10 288	10 973
Operasjonell risiko	1 130	1 123
Diversifisering ³⁾	(7 207)	(7 322)
Tapsabsorbering i utsatt skatt	(4 093)	(5 007)
Tapsabsorbering i Technical Provisions	(15 176)	(12 603)
Solvenskapitalkrav ⁴⁾	15 905	17 777
Minstekapitalkrav	7 157	7 332
Solvensmargin med overgangsregler	202 %	184 %
Solvensmargin uten overgangsregler	169 %	152 %

¹⁾ Annen opptjent egenkapital inngår i avstemmingsreserven. I tillegg vil overskudd/underskudd av kapital som følge av overgang til markedsv verdier for eiendeler og forpliktelser inngå her.

²⁾ I tillegg til å anvende bokførte avsetninger ved beregning av forpliktelsene benytter DNB Liv muligheten til redusert aksjestress for aksjer som var ervervet før 1. januar 2016. Sistnevnte har en overgangsperiode på 7 år hvor stresset for aksjer reduseres fra 39 prosent til 22 prosent. I tillegg er ikke statsobligasjoner gjenstand for valuta eller spreadrisiko dersom de er utstedt i hjemland. Dette gjelder også utstedelser innenfor EØS. Unntaket gjelder til og med 2018, mens det blir en opptrappingsperiode i 2019.

³⁾ Diversifisering mellom markeds- og motpartsrisiko og forsikringsrisiko.

⁴⁾ Per 31. desember 2019 utgjør solvenskapitalkravet uten overgangsregler 16 012 millioner kroner.

Note 32 – Rentefølsomhet

Rentefølsomhet per tidsperiode per 31. desember 2019

<i>Beløp i millioner kroner</i>	Inntil 1 måned	Fra 1 måned inntil 3 måneder	Fra 3 måneder inntil 1 år	Fra 1 år inntil 5 år	Over 5 år	Totalt
NOK	9	46	41	428	334	859
USD	4	9	3	44	173	209
EUR	2	5	1	51	94	143
GBP	0	1	0	2	12	13
Annen valuta	0	3	12	0	5	10

Rentefølsomhet per tidsperiode per 31. desember 2018

<i>Beløp i millioner kroner</i>	Inntil 1 måned	Fra 1 måned inntil 3 måneder	Fra 3 måneder inntil 1 år	Fra 1 år inntil 5 år	Over 5 år	Totalt
NOK	7	45	28	390	222	692
USD	3	12	3	41	157	185
EUR	2	3	1	64	55	115
GBP	0	0	1	0	13	14
Annen valuta	0	2	11	1	4	8

Tabellen ovenfor viser rentefølsomhet knyttet til DNB Liv sine finansielle eiendeler i Kollektivporteføljen, eksklusive obligasjoner og utlån ført til amortisert kost. Et verdipapirs rentefølsomhet viser den mulige endringen i verdipapirets verdi ved en renteendring på ett (1) prosentpoeng.

Note 33 – Kvantifisering av finansielle derivater

Renteswapper

<i>Beløp i millioner kroner</i>	Nominelt beløp valuta	Nominelt beløp	Renterisiko	Nominelt beløp Gjennomsnitt 2019
Valuta				
NOK	0	0	0	558
Sum		0	0	558

Aksjeindeksfutures / Aksjeindeksforwards

<i>Beløp i millioner kroner</i>	Kontantekvivalent verdi	Utløp	Kontantekvivalent verdi Gjennomsnitt 2019
Valuta			
CAD	56	Mars 20	(49)
CHF	32	Mars 20	(31)
EUR	246	Mars 20	21
GBP	19	Mars 20	(149)
JPY	167	Mars 20	(3)
NOK	90	Mars 20	(45)
USD	1 905	Mars 20	666
Sum	2 517		410

Fx-kontrakter, valutaeksponering fordelt etter løpetid

<i>Beløp i millioner kroner</i>	under 1 år	1-3 år	over 3 år	Totalt per valuta
Valuta				
AUD	(183)	0	0	(183)
CAD	(256)	0	0	(256)
CHF	(215)	0	0	(215)
DKK	(392)	0	0	(392)
EUR	(3 768)	0	0	(3 768)
GBP	(411)	0	0	(411)
HKD	(150)	0	0	(150)
JPY	(608)	0	0	(608)
NZD	(6)	0	0	(6)
SEK	(3 414)	0	0	(3 414)
SGD	(47)	0	0	(47)
USD	(8 685)	0	0	(8 685)
Sum	(18 134)	0	0	(18 134)

Note 34 – Valutaposisjoner

<i>Beløp i millioner kroner</i>	Utenlandsk valuta	herav: USD	EUR	GBP	SEK	DKK	CHF	JPY	Øvrige
Netto valutaposisjoner per 31. desember 2019	311	49	(331)	23	340	9	24	20	177
Netto valutaposisjoner per 31. desember 2018	499	(102)	(153)	7	411	12	5	2	318

Note 35 – Likviditetsrisiko

DNB Livsforsikring konsern ¹⁾
31.12.19

Udiskonterte kontantstrømmer finansielle forpliktelser

<i>Beløp i millioner kroner</i>	Inntil 1 måned	Fra 1 måned til 3 måneder	Fra 3 måneder til 1 år	Fra 1 år til 5 år	Over 5 år	Uten forfall	Sum	Balansført verdi
Finansielle derivat-forpliktelser	2	70	57	0	0	0	129	129
Øvrig gjeld	2 693	199	27	9	0	915	3 843	3 843
Delsum ²⁾							3 973	3 973
Ansvarlig lånekapital	0	0	0	0	3 000	4 000	7 000	7 000
Ikke innkalt restforpliktelse i KS, LP, etc.	0	179	537	6 002	32	0	6 750	0
Sum finansielle forpliktelser	2 695	449	620	6 011	3 032	4 915	17 723	10 973
Forsikringsforpliktelser								
Forsikringsforpliktelser - kunden bærer risiko	404	798	3 405	39 778	54 558	0	98 943	98 943
Forsikringsforpliktelser - kontraktsfaste forpliktelser	856	1 805	7 909	43 247	153 067	0	206 884	206 884
Sum forsikringsforpliktelser	1 260	2 603	11 313	83 025	207 625	0	305 827	305 827

¹⁾ I øvrig gjeld inngår konsoliderte poster med 749 millioner kroner. Det er ikke utarbeidet egen note for selskapsregnskapet.

²⁾ Tilsvarende summen av sammenslåtte poster i note 3.

LIKVIDITETSRISIKO

Likviditet i konsernets kortsiktige plasseringer, verdipapirer med kort gjenværende løpetid, og et konservativt anslag på premieinntekter dekker forventede erstatningsutbetalinger med god margin.

Forpliktelser i livsforsikring er langsiktige, men kundene har adgang til å flytte og i noen tilfeller til å kreve innløsning. Ufordelaktige endringer i rammevilkår samt store enkeltkunders beslutning om å flytte, vil kunne tvinge selskapet til å selge eiendeler for å dekke likviditetsbehovet. Det er lite sannsynlig at det kortsiktige likviditetsbehovet ikke lar seg dekke gjennom å selge likvide rentebærende instrumenter, men et slikt salg vil i neste omgang kunne medføre en uønsket allokering mellom ulike klasser av eiendeler og en risiko for å måtte gjennomføre en påfølgende reallokering under ugunstige markedsvilkår. Selskapet har ikke adgang til å låne.

Note 36 – Kredittrisiko

Rentebærende verdipapirer i fond per debitorkategori

Beløp i millioner kroner

	AAA	AA	A	BBB	BB	B	CCC	IKKE_RAT	Totalt
Stat/statsgaranterte	1 061	128	0	0	0	0	0	0	1 189
Overnasjonal garanti	48	71	11	0	0	0	0	0	130
Kommune/fylkeskommune	903	447	16	101	0	0	0	17 762	19 229
Bank og kredittforetak	26	1 788	19 030	4 770	2	0	0	7 809	33 424
Obligasjoner med fortrinnsrett	4 750	17	0	0	0	0	0	0	4 767
Foretaksobligasjoner	111	454	2 983	6 404	124	467	117	6 259	16 919
Ansvarlig lån	117	22	926	860	441	26	18	102	2 512
Direkte utlån, foretak	0	0	0	0	0	0	0	2 559	2 559
Sum per 31. desember 2019	7 016	2 927	22 965	12 134	567	493	135	34 492	80 729

Utlån til virkelig verdi per debitorkategori

Beløp i millioner kroner

	AAA	AA	A	BBB	BB	Ikke ratet	Totalt
Lån med statsgaranti ¹⁾	0	0	0	0	0	878	878
Sum per 31. desember 2019	0	0	0	0	0	878	878

¹⁾ Garanti fra GIEK (Garantinstituttet for eksport kreditt)

Rentebærende verdipapirer til amortisert kost per debitorkategori

Beløp i millioner kroner

	AAA	AA	A	BBB	Ikke ratet	Totalt
Stat/statsgaranterte	3 500	5 495	0	500	0	9 495
Overnasjonal garanti	1 300	0	0	0	0	1 300
Kommune/fylkeskommune	753	2 000	0	0	400	3 153
Bank og kredittforetak	0	500	16 955	4 199	0	21 655
Obligasjoner med fortrinnsrett	21 762	2 000	300	0	0	24 062
Foretaksobligasjoner	0	4 300	6 289	2 800	0	13 389
Ansvarlig lån	0	1 000	0	0	0	1 000
Sum per 31. desember 2019	27 315	15 294	23 544	7 499	400	74 053

Ikke-ratede papirer består i hovedsak av obligasjoner utstedt av norske kommuner og norske finansinstitusjoner.

Note 36 – Kreditrisiko forts.

Utlån og fordringer til amortisert kost per debitorkategori

Beløp i millioner kroner

	AAA	AA	A	BBB	Ikke ratet	Totalt
Obligasjonslån med pant i næringsseiendom	0	0	0	0	7 099	7 099
Lån med pant i boligeiendom	0	0	0	0	12 799	12 799
Lån med pant i næringsseiendom	0	0	0	0	11 779	11 779
Sum per 31. desember 2019	0	0	0	0	31 677	31 677

BOLIGLÅN OG NÆRINGSLÅN PER RISIKOKLASSE

DNB's risikoklassifiseringssystem er inndelt i 10 risikoklasser hvor 1 representerer den laveste og 10 den høyeste risikoen. Klassifiseringssystemet er basert på beregning av en forventet misligholdsfrekvens (PD) som er et estimat på sannsynligheten for at en misligholdshendelse skal inntreffe.

DNB's risiko klassifisering

Risikoklasse	PD(%)		Ekstern rating	
	Fra og med	Til	Moody's	Standard & Poor's
1	0.01	0.10	Aaa - A3	AAA - A-
2	0.10	0.25	Baa1 - Baa2	BBB+ - BBB
3	0.25	0.50	Baa3	BBB-
4	0.50	0.75	Ba1	BB+
5	0.75	1.25	Ba2	BB
6	1.25	2.00		
7	2.00	3.00	Ba3	BB-
8	3.00	5.00	B1	B+
9	5.00	8.00	B2	B
10	8.00	impaired	B3, Caa/C	B-, CCC/C

Note 36 – Kreditrisiko forts.

I tabellene under er alle utlån til kunder med pant i bolig og i næringsbygg presentert per risikoklasse. Beløpene er nominell hovedstol.

Boliglån

Risikoklasse basert på sannsynligheten for mislighold

<i>Beløp i millioner kroner</i>	Nominell hovedstol
1 - 4	9 694
5 - 6	2 526
7 - 10	410
Misligholdte lån	19
Boliglån totalt per 31. desember 2019	12 649

Gjennomsnittlig belåningsgrad (LTV) for DNB Liv sin portefølje av boliglån er ca. 42 prosent.

Næringslån

Risikoklasse basert på sannsynligheten for mislighold

<i>Beløp i millioner kroner</i>	Nominell hovedstol
1 - 4	10 988
5 - 6	806
7 - 10	0
Misligholdte lån	0
Næringslån totalt per 31. desember 2019	11 794

Gjennomsnittlig belåningsgrad (LTV) for DNB Liv sin portefølje av næringslån er ca. 55 prosent.

Derivater

For å redusere motpartsrisikoen er det tegnet CSA avtale - Credit Support Annex - med flere av DNB Liv sine store motparter. CSA avtale er en tilleggsavtale til ISDA-avtale og regulerer marginering av verdiendringer i OTC-derivater. I kredittrisikonoten er motpartsrisikoen som fremkommer mot motparter det er etablert CSA-avtale med, ikke tatt med siden de urealiserte beløpene løpende blir utvekslet mellom partene.

Bankinnskudd

Beløp i millioner kroner

Motparter	AA	A	Ikke ratet	Totalt
Norge	1 604	0	5	1 609
Øvrig Norden	602	56	0	658
UK	222	0	0	222
Sum per 31. desember 2019	2 427	56	5	2 488

Kvantifisering av kreditrisiko

Kreditrisiko består i hovedsak av motpartsrisiko og spreadrisiko knyttet til renteinstrumenter. Ved årsskiftet utgjorde denne 22 prosent av samlet risiko i DNB Liv målt etter Solvens II direktivet.

Note 37 – Godtgjørelser og lignende

Aksjebasert avlønning

Av den variable godtgjørelse til ledende ansatte og risikotagere investeres en andel tilsvarende 50 prosent av opptjent variabel godtgjørelse i aksjer i DNB ASA med en bindingstid på ett år for en tredjedel, to år for en tredjedel og tre år for en tredjedel.

Det etableres i 2020 et aksjeprogram hvor medlemmer av konsernledelsen kan innlemmes. Programmet godkjennes av generalforsamlingen ved å vedta disse bindende retningslinjene.

Formålet med aksjeprogrammet er å styrke interessefellesskapet mellom selskapets ledelse og aksjonærer, ved å øke aksjeeierskapet i konsernledelsen. Deltakelse i aksjeprogrammet skal ikke i seg selv medføre økning av deltakernes samlede godtgjørelse, men være et alternativ til fastlønn i form av kontanter. Størrelsen på aksjeprogrammet vil være et tillegg på inntil 30 prosent av fastlønn i form av kontanter, og fastsettes når deltakeren innlemmes i programmet. Beløpet avsettes gjennom året, og nettobeløp etter skatt benyttes til kjøp av aksjer i DNB ASA etter årets slutt. DNB ASA gjennomfører aksjekjøpet på den ansatte vegne ved at nettobeløp etter skatt benyttes til å kjøpe aksjer til markedspris rett etter framleggelsen av DNB-konsernets resultater for opptjeningsåret. Det vil ikke være prestasjonsbaserte kriterier som ligger til grunn for tildeling av aksjer innenfor programmet, og tildelte aksjer anses derfor som fastlønn. Deltakerne kan ikke disponere over aksjene så lenge deltakerne er del av konsernledelsen (bindingstid). Etter uttredd fra konsernledelsen frigis aksjene trinnvis over tre år, med en tredjedel hvert år.

Styret i DNB ASA har vurdert ordningen med fastlønn i form av aksjer og forholdet til statens retningslinjer for lederlønn. Statens retningslinjer forutsetter at tildeling av aksjer gjennom et aksjeprogram må være basert på prestasjonsbaserte kriterier. Staten kan i henhold til retningslinjene akseptere et aksjepro-

gram med en ramme på inntil 30 prosent av fastlønn, i tillegg til variabel lønn på inntil 50 prosent av fastlønn.

I likhet med statens retningslinjer begrenser særlovgivningen for finansforetak variabel lønn til inntil 50 prosent av fastlønn. Lovgivningen for finansforetak tillater imidlertid ikke en tilleggsramme til aksjeprogram med prestasjonsbaserte kriterier. En tilleggsramme til aksjeprogram som del av fastlønn, uten prestasjonsbaserte kriterier, vil være i samsvar med lovgivningen som gjelder for finansforetak.

Styret har på denne bakgrunn vurdert om en andel av fastlønn for medlemmer av konsernledelsen skal utbetales i form av aksjer i stedet for kontanter, og om det er grunnlag for å fravike kravet om prestasjonsbaserte kriterier som følger av statens retningslinjer. Styret har lagt vekt på at det er positivt og ønsket med et sterkere interessefellesskap mellom aksjonærene og selskapets ledelse. Styret har i tillegg lagt vekt på at særlovgivningen for finansforetak innebærer at DNB er i en annen situasjon enn øvrige selskaper med statlig eierandel.

Etter en samlet vurdering har styret på denne bakgrunn kommet fram til at begrensningene som følger av særlovgivningen som gjelder for finansforetak gir grunnlag for å fravike statens retningslinjer.

Ytterligere aksjer, tegningsretter, opsjoner og andre former for godtgjørelse som kun er knyttet til aksjer eller utviklingen av aksjekursen i selskapet eller i andre selskaper innenfor det samme konsernet, tildeles ikke til ledende ansatte. Ledende ansatte gis imidlertid, på lik linje med øvrige ansatte i DNB-konsernet, adgang til å delta i et aksjetegningsprogram for ansatte.

Tabellen er satt opp slik at den viser rettigheter opptjent i løpet av perioden.

Note 37 – Godtgjørelser og lignende forts.

Godtgjørelser og lignende i 2019

Beløp i tusen kroner	Fast årslønn 31.12.19 ¹⁾	Utbetalt honorar i 2019 ²⁾	Utbetalt lønn i 2019 ³⁾	Variabel godtgjørelse opptjent i 2019 ⁴⁾	Fastlønnstillegg opptjent i 2019 ⁵⁾	Naturallytelser og andre ytelser i 2019	Totale godtgjørelser i 2019	Utlån per 31.12.19 ⁶⁾	Opptjent pensjonskostnad i 2019 ⁷⁾
Styret i DNB Liv									
Håkon Elvekrok Hansen (leder fra 24.05.19)	3 425		3 347	1 454		264	5 064	8 288	263
Kjerstin R. Braathen (til 24.05.19)	7 665		5 586	2 254	767	213	8 820	19	774
Ottar Ertzeid	6 200		8 763	3 499	620	249	13 131	28	831
Bjørn Erik Næss		290	18			4 182	4 490	400	
Klara Lise Aasen (fra 24.05.19)	2 650		2 868	757		154	3 779	36	123
Espen Klitzing		290					290		
Britt Sæle, ansattvalgt	572	250	569	24		45	888	1 780	78
Ledergruppen DNB Liv									
Anders Skjævestad	2 450		2 828	970		177	3 975	3 155	712
Truls Cook Tollefsen	2 125		2 190	970		163	3 324	4 051	583
Bjørn Atle Haugen	1 920		1 932	24		153	2 108	817	368
Barbro Knudsen	1 300		1 326	308		92	1 726	13	276
Lise C. Gjeraker	938		965	136		79	1 180	1 223	187
Ørjan Isaksen	880		978	213		21	1 212	1 531	115
Tor-Atle Jensen	1 035		1 155	211		33	1 399	2 394	246
Marita Kørre Grande	1 105		1 245	308		93	1 646	3 016	156

¹⁾ Fast årslønn som medlem av styret eller ledelsen i løpet av året

²⁾ Omfatter honorarer mottatt fra alle selskaper i DNB-konsernet for arbeid i styre og utvalg. Styrehonorarer for DNB Liv utgjorde 751 tusen kroner i 2019

³⁾ Omfatter lønnsutbetalinger for hele året og feriepenger av variabel lønnsutbetaling

⁴⁾ Variabel godtgjørelse opptjent i 2019, eksklusive feriepenger. Beløpet inkluderer konsernbonus som etter egne kriterier utbetales til alle som var fast ansatt per 31. desember 2019. For ledende ansatte som har endret stilling i løpet av 2019 er grunnlaget for variabel godtgjørelse beregnet forholdsmessig for gammel og ny stilling

⁵⁾ Det er inngått avtale om fastlønnstillegg for enkelte medlemmer av konsernledelsen, som skal avsettes til aksjekjøp (se beskrivelse tidligere i note 37)

⁶⁾ Utlån per 31.12.2019 er gitt fra søsterselskapet DNB Bank ASA.

Utlån til ansatte i DNB Liv er gitt på funksjonær betingelser, som er nær ordinære kundevilkår

⁷⁾ Årets opptjente pensjonsrettighet (SCC). Beregningen av pensjonsopptjening er basert på de samme økonomiske og aktuarmessige forutsetninger som er benyttet i note 10 Pensjonsforpliktelser og -kostnader

Note 37 – Godtgjørelser og lignende forts.

Godtgjørelser og lignende i 2018

Beløp i tusen kroner	Fast årslønn 31.12.18 ¹⁾	Opptjent honorar i 2018 ²⁾	Utbetalt lønn i 2018 ³⁾	Variabel godtgjørelse opptjent i 2018 ⁴⁾	Natural- ytelser og andre ytelser i 2018	Totale godtgjørelser opptjent i 2018	Utlån per 31.12.18 ⁵⁾	Opptjent pensjonskostnad i 2018 ⁶⁾
Styret i DNB Liv								
Kjerstin R. Braathen (leder)	4 205		4 355	1 774	272	6 401	68	745
Ottar Ertzeid	9 225		9 610	3 874	248	13 731		805
Bjørn Erik Næss		306			4 046	4 352	480	
Jørn O. Kvilhaug, ansattvalgt (til 24.04.18)		82	709		240	1 030	241	76
Espen Klitzing		276				276		
Britt Sæle, ansattvalgt (fra 24.04.18)	550	211	551	24	20	805	9	75
Ledergruppen DNB Liv								
Anders Skjævestad	2 390		2 777	970	183	3 931	4 234	694
Truls Cook Tollefsen ⁷⁾	2 050		2 132	970	157	3 259	4 000	567
Bjørn Atle Haugen	1 850		1 877	24	149	2 050	935	357
Anna Karin Østlie (til 31.07.18)			1 199		129	1 328	9 921	70
Barbro Knudsen	1 250		1 284	355	91	1 730	10	268
Marianne Egenæs (til 13.08.18)	924		933	63	17	1 013		255
Lise C. Gjeraker	905		915	185	78	1 178	1 579	182
Ørjan Isaksen (fra 13.08.18)	850		816	158	29	1 003	1 734	106
Tor-Atle Jensen (fra 13.08.18)	1 000		1 111	203	28	1 342	2 953	227
Marita Kørre Grande (fra 01.11.18)	1 100		253		15	268		

¹⁾ Fast årslønn ved utgangen av året for de som var medlem av styret eller ledelsen i løpet av året

²⁾ Omfatter honorarer mottatt fra alle selskaper i DNB-konsernet for arbeid i styret og utvalg. Styrehonorarer for DNB Liv utgjorde 988 tusen kroner i 2018

³⁾ Omfatter lønnsutbetalinger for hele året, det vil si utover den perioden enkelte har vært medlem av styret eller ledelsen, og feriepenger av variable lønnsutbetalinger

⁴⁾ Variabel godtgjørelse eksklusive feriepenger

⁵⁾ Utlån per 31.12.2018 er gitt fra søsterselskapet DNB Bank ASA.

Utlån til ansatte i DNB Liv er gitt på funksjonærbeholdninger, som er nær ordinære kundevilkår

⁶⁾ Årets opptjente pensjonsrettighet (SCC). Beregningen av pensjonsopptjening er basert på de samme økonomiske og aktuariemessige forutsetninger som er benyttet i note 10 Pensjonsforpliktelser og -kostnader

⁷⁾ Ansettelsesforhold i DNB Liv utgjør 75 prosent, de resterende 25 prosent er i DNB Forsikring. Tabellen viser samlet godtgjørelse i DNB

Note 37 – Godtgjørelser og lignende forts.

Øvrige opplysninger om pensjonsavtaler

Anders Skjævestad fikk fra 1. januar 2017 endret sine pensjonsavtaler som beskrevet i årsrapporten for 2016. Endring av pensjonsavtalene medførte ingen endring i tidligere avtalte aldersgrenser.

Tegningsrettprogram for ansatte

Det var ikke etablert tegningsrettprogram i DNB-konsernet ved utgangen av 2019.

Godtgjørelse til revisor

Godtgjørelse til revisor omfatter honorar knyttet til DNB Liv, datterselskaper og direkte eide eiendomsselskaper.

<i>Beløp i tusen kroner</i>	2019	2018
Lovpålagt revisjon ¹⁾	3 690	3 184
Andre attestasjonstjenester	0	0
Skatte- og avgiftsrådgivning	0	0
Andre revisjonsrelaterte tjenester	1 239	377
Sum godtgjørelse til valgt revisor	4 929	3 562

¹⁾ Fordeling av lovpålagt revisjon i DNB Liv

Honorar DNB Liv	2 068	2 012
DS DNB Liv	0	0
Eiendomsselskaper	1 622	1 172

Note 38 – Nærstående parter

<i>Beløp i millioner kroner</i>	2019	2018
DNB ASA eier 100 prosent av aksjene i DNB Liv.		
Kjøp og salg av tjenester med nærstående parter i DNB-konsernet:		
Totale salg av tjenester	211	100
Totale kjøp av tjenester	871	911
<i>Herav:</i>		
<i>Utbetalt salgsprovisjon til DNB Bank ASA for tegning av forsikringer for DNB Liv</i>	97	102
<i>Kjøp av IT-tjenester fra DNB Bank ASA</i>	315	363
<i>Honorar til DNB Asset Managemet AS for kapitalforvaltning</i>	210	211
Mellomværende med nærstående parter		
DNB Invest Danmark er långiver for selskapets samlede ansvarlige lån	7 000	7 000
<i>Herav:</i>		
<i>Evigvarende lån</i>	4 000	4 000
<i>Lån med forfall i september 2025</i>	3 000	3 000
Fordringer på andre selskap i konsernet	306	13
Gjeld til andre selskap i konsernet	129	749
Estimerte midler knyttet til norske selskaper i DNB-konsernet sine pensjonsordninger i DNB Liv	2 107	1 540
Kjøp og salg av finansielle eiendeler med nærstående parter:		
Kjøp næringslån fra DNB Bank ASA	985	0
Balanseført verdi av obligasjoner utstedt av DNB Boligkreditt AS som DNB Liv eier	1 463	1 878
DNB Markets er betydelig motpart for DNB Liv. Det er tegnet CSA-avtale med Markets for å redusere motpartsrisikoen knyttet til åpne derivat-kontrakter. Som sikkerhet for kontraktene har DNB Liv, til fordelt for DNB Bank AS, pantsatt fondsandeler i DNB AM Lang Obligasjon.		
Markedsverdi fondsandeler i DNB AM Lang Obligasjon	2 000	2 000
Kjøp og salg av tjenester med nærstående parter i DNB Liv konsernet:		
Salg av tjenester til datterselskap	6	6
Kjøp av tjenester fra datterselskap	16	18
Fordringer på datterselskap	1 072	2 924
Gjeld til datterselskaper	86	291
Renteinntekter fra lån til datterselskaper	12	3
Rentekostnader på lån fra datterselskaper	7	12

Note 39 – Annet ansvar og forpliktelser

Selskapets pågående rettsaker representerer ikke vesentlige beløp i forhold til selskapets finansielle stilling.

Note 40 – Sikkerhetsstillelser

DNB Livsforsikring AS

<i>Beløp i millioner kroner</i>	2019	2018
Avgitte sikkerhetsstillelser for futures handel	(205)	(90)
Avgitte sikkerhetsstillelser i forbindelse med andre derivater	(99)	(391)
Mottatte sikkerhetsstillelser i forbindelse med andre derivater	1 205	0
Sum mottatte og avgitte sikkerhetsstillelser	901	(481)

DNB Liv har pantsatt fondsandeler til fordel for DNB Markets for å håndtere krav om sikkerhetsstillelse iht. gjeldende CSA-avtale mellom partene.

Per 31. desember 2019 er det stilt fondsandeler i DNB AM Lang Obligasjon svarende til en markedsverdi på ca. 2 milliarder kroner til rådighet.

Beretning

Statsautoriserte revisorer
Ernst & Young AS

Dronning Eufemias gate 6, NO-0191 Oslo
Postboks 1156 Sentrum, NO-0107 Oslo

Foretaksregisteret: NO 976 389 387 MVA
Tlf: +47 24 00 24 00

www.ey.no
Medlemmer av Den norske revisorforening

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Til generalforsamlingen i DNB Livsforsikring AS

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for DNB Livsforsikring AS som består av selskapsregnskap og konsernregnskap. Selskapsregnskapet og konsernregnskapet består av balanse per 31. desember 2019, resultatregnskap, oppstilling av endringer i egenkapital og kontantstrømpoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettvisende bilde av selskapets og konsernets finansielle stilling per 31. desember 2019, og av deres resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i avsnittet *Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet i samsvar med de relevante etiske kravene i Norge knyttet til revisjon slik det kreves i lov og forskrift. Vi har også overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Øvrig informasjon omfatter informasjon i selskapets årsrapport bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen. Styret og administrerende direktør (ledelsen) er ansvarlig for den øvrige informasjonen. Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke den øvrige informasjonen, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese den øvrige informasjonen med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom den øvrige informasjonen og årsregnskapet eller kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon, er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettvisende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for

Beretning forts.

2

årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvike selskapet eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe annet realistisk alternativ.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betyrrende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan skyldes misligheter eller feil og er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg

- ▶ identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll;
- ▶ opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll;
- ▶ vurderer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige;
- ▶ konkluderer vi på om ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen er hensiktsmessig, og, basert på innhentede revisjonsbevis, hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape betydelig tvil om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det foreligger vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet. Hvis slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, må vi modifisere vår konklusjon. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet frem til datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapets evne til fortsatt drift ikke lenger er til stede;
- ▶ vurderer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde;
- ▶ innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om konsernregnskapet. Vi er ansvarlige for å fastsette strategien for, samt å følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen, og vi har et udelt ansvar for konklusjonen på revisjonen av konsernregnskapet.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen, tidspunktet for vårt revisjonsarbeid og eventuelle vesentlige funn i vår revisjon, herunder vesentlige svakheter i den interne kontrollen som vi avdekker gjennom vårt arbeid.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til disponering av resultatet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Beretning forts.

3

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendige i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsikk i Norge.

Oslo, 2. mars 2020
ERNST & YOUNG AS

Finn Espen Sellæg
statsautorisert revisor

Definisjoner

Det henvises også til regnskapsprinsippene.

RESULTAT- OG KAPITALAVKASTNING

Administrasjonsresultat

Resultat av at periodens driftskostnader avviker fra det som er forutsatt i premietariffen.

Renteresultat

Avkastningsresultat fratrukket grunnlagsrenten.

Risikoresultat

Resultat av at periodens dødelighet og uførhet avviker fra det som er forutsatt i premietariffen.

Verdijustert avkastning

Bokført avkastning + urealiserte verdiendringer som føres til kursreguleringsfond.

Grunnlagsrente

Selskapet tilbyr tradisjonell livs- og pensjonsforsikring, fondsforsikring og skadeforsikring.

I de tradisjonelle produktene benyttes en beregningsrente for å fastsette avsetninger og premier.

Høyeste beregningsrente fastsettes av Finanstilsynet. Denne renten benevnes ofte som grunnlagsrenten. For nye kontrakter er maksimal grunnlagsrente 2,0 prosent. Grunnlagsrenten er kundens årlige rentegaranti.

I de fleste fondsforsikringer bærer kunden den finansielle risikoen.

Skadeforsikring er produkter med ytelser relatert til forsikredes liv og helse. Dette er produkter uten overskuddsdeling og med årlig reprising.

FORSIKRINGSPRODUKTENE

Kollektiv ytelsespensjon

Kollektiv ytelsespensjon er utbetaling av pensjon fra avtalt alder og så lenge den forsikrede lever. Det kan også avtales at pensjonen opphører ved en bestemt alder.

Ytelsespensjon kan omfatte alderspensjon, uførepensjon, ektefellepensjon og barnepensjon. Kollektiv ytelsespensjon følger nye virksomhetsregler innført fra 1. januar 2008, som innebærer at kunden forskuddsvis betaler en årlig premie for renterisiko, forsikringsrisiko og administrasjon. Selskapet har mulighet for å endre premien årlig. Renteoverskudd ut over rentegarantien tildeles kunden i sin helhet. Ved renteresultat

fra 0 prosent opp til kundens rentegaranti, kan selskapet anvende tilleggsavsetninger for å innfri rentegarantien, ellers skal selskapet dekke underskuddet.

Overskudd på risikoresultatet kan enten brukes til å øke risikoutjevningfondet eller tildeles kundene. Det kan ikke avsettes mer enn 50 prosent av et års overskudd til risikoutjevningfondet. Underskudd etter bruk av risikoutjevningfondet skal dekkes av selskapet. Administrasjonsresultatet tilfaller i sin helhet selskapet.

Fripoliser

Fripoliser oppstår når et medlem trer ut av en pensjonsavtale eller pensjonsavtalen opphører. Opptjente rettigheter på utmeldings- eller opphørstidspunktet videreføres i fripoliser. Fripoliser har en egen overskuddsmodell der kunden skal tildeles minimum 80 prosent av overskudd på renteresultatet.

Overskudd på risikoresultatet kan enten brukes til å øke risikoutjevningfondet eller tildeles kundene. Det kan ikke avsettes mer enn 50 prosent av et års overskudd til risikoutjevningfondet. Underskudd etter bruk av risikoutjevningfondet skal dekkes av selskapet. Administrasjonsresultatet tilfaller i sin helhet selskapet.

Kollektiv foreningsforsikring

Kollektiv foreningsforsikring er pensjonsforsikring som foreninger tegner for sine medlemmer. Foreningsforsikring kan omfatte alderspensjon, uførepensjon, ektefellepensjon og barnepensjon.

INDIVIDUELLE KONTRAKTER

Individuell rente- og pensjonsforsikring

Individuell rente- og pensjonsforsikring er spareavtaler hvor selskapet skal utbetale månedlige beløp så lenge en person lever, eller til personen når en bestemt alder. Dette omfatter vanligvis alderspensjon, uførepensjon, ektefellepensjon og barnepensjon.

Individuell kapitalforsikring

Individuell kapitalforsikring er kontrakter hvor selskapet ved forsikredes død eller ved oppnådd avtalt alder skal utbetale avtalt beløp. Individuell kapitalforsikring kan også omfatte uførekapital, som er en engangsstønad ved varig uførhet.

For individuelle kontrakter solgt før 1. januar 2008 gjelder gammel overskuddsdeling. Det vil si at renteresultat, risikoresultat og administrasjonsresultat inngår som resultat til fordeling mellom kunde og selskap. Kunden skal ha minimum 65 prosent av årlig overskudd. For kontrakter solgt fra og med 1. januar 2008 gjelder nye virksomhetsregler.

KONTRAKTER DER KUNDEN BÆRER RISIKO

Innskuddspensjon

Innskuddspensjon er kollektive pensjonsavtaler der den ansatte bærer den finansielle risikoen. Pensjonskapitalen kan ved oppnådd pensjonsalder benyttes til kjøp av pensjonsforsikring eller til annen årlig utbetaling av ytelser.

Individuelle fondsforsikringer

Individuelle fondsforsikringer er kapitalforsikringer eller renteforsikringer der kunden bærer den finansielle risikoen.

ANDRE BRANSJER

Gruppeliv

Gruppeliv er dødsrisikoforsikring som arbeidsgiver eller foreninger tegner for sine arbeidstakere eller medlemmer, eventuelt også for deres ektefeller og barn. Forsikringssum utbetales ved forsikredes død. Gruppeliv kan også omfatte uførekapital, som er en engangsstønad ved varig uførhet.

Personalforsikring

Personalforsikring er ettårige risikoprodukter som bedrifter knytter til sin pensjonsavtale. Dette kan være bedriftsgruppeliv eller ulykkesforsikring.

Yrkesskedeforsikring er lovpålagt for alle bedrifter.

PREMIE OG ERSTATNINGER

Engangspremie

Det totale beløp som skal betales for forsikringen ved betaling en gang for alle.

Erstatning

Det beløp selskapet skal utbetale i henhold til forsikringsavtalen når forsikringstilfellet er inntruffet.

Gjenforsikring (Reassuranse)

Overføring av en del av risikoen til et annet forsikringsselskap.

Gjenkjøp

Når forsikringstakeren avbryter forsikringsforholdet og gjenkjøpsverdien blir utbetalt.

Overførte reserver

Overførte premiereserver og tilleggsavsetninger fra/til andre forsikringsselskaper/pensjonskasser.

FINANSIELLE DERIVATER

Aksjeindeksfutures

Aksjeindeksfutures er en avtale om kjøp eller salg av en indeks til en bestemt pris på et bestemt tidspunkt i fremtiden. Kontraktene er standardiserte og børsnoterte. Det foretas daglig oppgjør av gevinst/tap basert på endringer i sluttkursen.

Rentefutures

Rentefutures kan enklest beskrives som standardiserte og børsnoterte fremtidige renteavtaler. Gevinster og tap på differansen mellom kontraktsrente og markedsrente gjøres opp daglig gjennom en clearing sentral.

Renteswapper

En avtale mellom to parter om å bytte rentebetingelser på et verdipapir for et på forhånd avtalt beløp over en gitt fremtidig periode.

Valutaterminkontrakter/valutaswapper (FX kontrakter)

Avtale om å selge/kjøpe et avtalt valutabeløp til en fastlagt kurs for levering på et fremtidig tidspunkt. Valutaterminforretninger har normalt kort løpetid, dvs. tre måneder til et år. Kontraktene brukes hovedsakelig til å sikre aksjer, obligasjoner, og andre beholdninger i valuta.

Vi er her.
For at du skal
være i forkant.

DNB Livsforsikring AS

Postadresse:

Postboks 7500
N-5020 Bergen

Besøksadresse:

Solheimsgaten 7C
Bergen

dnb.no